

Подборка произведений на русском и греческом языках.

Откровенные рассказы странника духовному своему отцу

(1- 3 главы)

Οι Περιπέτειες ενός προσκυνητού

Эта книга является одной из лучших о молитве Иисусовой в русской аскетической литературе. Она написана неизвестным автором во второй половине 19 века и издана впервые в 1911 году.

<p>Με του Θεού τη χάρι, είμαι ένας χριστιανός. Οι πράξεις μου, αλλοίμονο, με παρουσιάζουν ένα μεγάλο αμαρτωλό κι ως προς τη ζωή μου, είμαι ένας άνθρωπος χωρίς σπίτι, προέρχομαι από πολύ άσημη οικογένεια και γυρίζω περιπλανώμενος από μέρος σε μέρος. Τα υπάρχοντά μου είναι, ένα σακκούλι στην πλάτη μου με λίγο ψωμί μέσα, και μια Αγία Γραφή μές' στην τσέπη του σακκακιού μου. Αυτά είναι όλη μου η περιουσία.</p> <p>Κάποτε, ήταν το Σάββατο της 32ας εβδομάδος μετά την Πεντηκοστή κ' επήγα εις την Εκκλησία να προσευχηθώ και ν' ακούσω τη θεία λειτουργία.</p> <p>Άκουσα τον Απόστολο της ημέρας που ήταν παρμένος από την πρώτη επιστολή του Παύλου προς Θεσσαλονικείς και μου 'καναν πολύ βαθειά εντύπωση οι δύο λέξεις, «<i>αδιαλείπτως προσεύχεσθε</i>».</p> <p>Οι λέξεις αυτές εμπήκαν και κατέλαβαν κυριολεκτικά το μυαλό μου, άρχισα δε να σκέπτομαι σοβαρά, πώς είναι δυνατόν να προσεύχεται κανείς χωρίς να σταματά ούτε στιγμή, αφού ο κάθε άνθρωπος πρέπει να κάνει και κάποια άλλη δουλειά για να ζήσει;</p> <p>Εδιάβασα και ο ίδιος εις το δικό μου Ευαγγέλιο το ρητό αυτό που είχα ακούσει, δηλαδή, τα λόγια που προτρέπανε, κάθε στιγμή και σε κάθε τόπο, να σηκώνουμε τα χέρια μας εις τον ουρανό και να προσευχώμεθα.</p> <p>Εσκέφθηκα και ξανασκέφθηκα πάνω σ' αυτήν την προτροπή χωρίς να μπορέσω να την καταλάβω.</p> <p>«Τι πρέπει να κάνω;» «Πού πρέπει να βρω κάποιον να μου εξηγήσει τις δύσκολες αυτές λέξεις;» διερωτώμουν κι απεφάσισα να πάω ν' ακούσω τους καλύτερους ιεροκήρυκες, μήπως ημπορέσουν αυτοί και μου ερμηνεύσουν το μυστήριο και ξεδιαλύνουν την έννοιά του εις το μυαλό μου.</p> <p>Πράγματι, άκουσα πολλούς εξαισίους λόγους για</p>	<p>Я по милости Божией человек-христианин, по делам великий грешник, по званию бесприютный странник, самого низкого сословия, скитающийся с места на место.</p> <p>Имение мое следующее: за плечами сумка сухарей, да под пазухой Священная Библия; вот и все.</p> <p>В двадцать четвертую неделю после Троицына дня пришел я в церковь к обедне помолиться;</p> <p>читали Апостол из послания к Солунянам, зачало 273, в котором сказано: непрестанно молитесь.</p> <p>Сие изречение особенно вперилося в ум мой, и начал я думать, как же можно беспрестанно молиться, когда необходимо нужно каждому человеку и в других делах упражняться для поддержания своей жизни?</p> <p>Справился в Библии, и там увидел собственными глазами то же, что слышал - и именно, что надо непрестанно молиться, молиться на всякое время духом, воздевать молитвенные руки на всяком месте.</p> <p>Думал, думал, не знал, как решить.</p> <p>Что мне делать, – подумал я, – где сыскать, кто бы растолковал мне? Пойду ходить по церквам, где славятся хорошие проповедники, авось там услышу себе вразумление.</p> <p>И пошел. Много слышал очень хороших проповедей о молитве. Но все они были</p>
---	---

<p>την προσευχή, που με έμαθαν τι είναι προσευχή, τόσο τη χρειαζόμεθα, και ποιοι είναι οι καρποί της, ακόμη δε, άκουσα για την πνευματική προσευχή και την αδιάλειπτη προσευχή. Αλλά πώς θα μπορούσα να την εφαρμόσω, κάνεις δεν ημπούρεσε να μου το ξεδιαλύνει.</p> <p>Έτσι κατάλαβα πως οι λόγοι των Ιεροκηρύκων δεν ήτο δυνατόν να με βοηθήσουν, κ' έβαλα σ' ενέργεια ένα άλλο σχέδιο, που σκοπό είχε να με βοηθήσει να δυναθώ με του Θεού τη χάρι, να βρω κάποιον άνθρωπο που νάχη πείρα ανάλογη για να μπορέσει να μου εξηγήσει σε συζήτησι το πρόβλημα που με απασχολούσε.</p> <p>Για πολύν καιρό έπειτα, περιπλανήθηκα σε πολλά μέρη. Εδιάβαζα πάντα την Αγία Γραφή που είχα και όπου πήγαινα ρωτούσα αν υπάρχει εκεί κανένας δάσκαλος θρησκευτικός, κανένας ιερωμένος ή μοναχός, έχοντας έτσι την ελπίδα ότι κάποτε θα βρω κάποιον να με φωτίσει εις την απορία και την δυσκολία μου αυτή την ανυπέρβλητη.</p> <p>Κάποια μέρα τέλος, μού 'παν ότι σ' ένα χωριό κοντά εκεί που ήμουνα, βρισκόταν κάποιος που είχε αφιερωθή εις την σωτηρία της ψυχής του. Είχε κ' ένα εκκλησάκι εκεί που έμενε, δεν απομακρυνόταν ποτέ από το μέρος που ζούσε, περνούσε δε τις ημέρες του με εγκράτεια, με μελέτη και με προσευχή.</p> <p>Αλήθεια! φτερά έκανα κ' επήγα και τον ευρήκα.</p> <p>«Τι θέλεις από μένα;» μ' ερώτησε.</p> <p>«Άκουσα ότι είσθε ένας άνθρωπος αφιερωμένος εις τον Θεόν», του απάντησα, «αλλά σας παρακαλώ, για την αγάπη του Χριστού, εξηγήστε μου τα λόγια του Αποστόλου αδιαλείπτως προσεύχεστε. Πέστε μου πώς είναι δυνατόν να προσεύχεται κανείς χωρίς ποτέ να σταματά; Πάρα πολύ θέλω να μάθω γι' αυτό, που δυστυχώς δεν ημπορώ μόνος μου να το καταλάβω».</p> <p>Εσιώπησε για λίγο και με είδε κοντά - κοντά. Έπειτα είπε: «Αδιάλειπτη εσωτερική προσευχή είναι η αδυσώπητη επιθυμία της ψυχής του ανθρώπου για τον Θεό.</p> <p>Για να επιτύχει κανείς εις αυτήν την άσκησι, που γεμίζει την ψυχήν από παρηγοριά, πρέπει να προσεύχεται εις τον Θεόν περισσότερο, να τον διδάξει Αυτός πώς να προσεύχεται αδιαλείπτως.</p> <p>Προσευχήσου όλο και περισσότερο, όλο και πιο θερμά. Η ίδια η προσευχή θα σου αποκαλύψει πώς θα κατορθωθεί να γίνη ακατάπαυστη. Αλλά αυτό θα διαρκέσει αρκετά». Αυτά λέγοντας, μού 'δωσε</p>	<p>наставления о молитве вообще; что есть молитва; как необходимо молиться; какие плоды молитвы; а о том, как преуспеть в молитве, никто не говорил. Была проповедь о молитве духом и о непрестанной молитве; но как дойти до такой молитвы, не было указано.</p> <p>Так слушание проповедей и не привело меня к желаемому. Почему наслушавшись их и не получив понятия, как непрестанно молиться, я уже не стал слушать публичных проповедей, а решился при помощи Божией искать опытного и сведущего собеседника, который бы растолковал мне о непрестанной молитве, по неотступному влечению моему к сему познанию.</p> <p>Долго я странствовал по разным местам: все читал Библию, да спрашивал, нет ли где какого духовного наставника или благоговейного опытного водителя?</p> <p>По времени сказали мне, что в оном селе живет уже давно господин и спасается: имеет в доме своем церковь, никуда не выезжает и все Богу молится, да беспрестанно читает душеспасительные книги.</p> <p>Услышавши это, я уже не шел, а бежал в сказанное село; достиг и добрался до помещика.</p> <p>— Какую имеешь до меня нужду? – спросил он меня.</p> <p>Я слышал, что вы человек богомольный и разумный; потому и прошу вас, ради Бога, растолковать мне, что значит сказанное у Апостола: <i>непрестанно молитесь</i>, и каким образом можно непрестанно молиться? Желательно мне сие узнать, а понять никак не могу.</p> <p>Барин помолчал, пристально посмотрел на меня, да и говорит: непрестанная внутренняя молитва есть непрерывное стремление духа человеческого к Богу.</p> <p>Чтобы успеть в сем сладостном упражнении, следует чаще просить Господа, чтоб научил Он непрестанно молиться.</p> <p>Молись больше и усердней, молитва сама собою откроет тебе, каким образом может быть непрестанною; для сего потребно свое время. Сказавши это, он велел накормить меня, дал на</p>
--	--

<p>τροφή και χρήματα για το ταξίδι μου και μ' άφησε να φύγω.</p> <p>Δεν ημπόρεσε να μου εξηγήσει αυτό που ήθελα. Άρχισα πάλι τις περιπλανήσεις, εσκέφθηκα και πάλι εσκέφθηκα, εδιάβασα και πάλι εδιάβασα κ' εμελέτησα με πολλήν υπομονή αυτά που είχα ακούσει, μα δεν κατώρθωσα να τα καταλάβω εις το βάθος τους. Κι όμως επιθυμούσα πολύ να δυνηθώ να τα καταλάβω, τόσο, που δεν κοιμώμουν ούτε μέρα ούτε νύκτα.</p> <p>Θα περπάτησα το λιγώτερο διακόσια χιλιόμετρα μέχρις ότου έφθασα σε μια μεγάλη πόλη, πρωτεύουσα εις την επαρχία, πού 'χε κ' ένα μοναστήρι. Εις τον ξενώνα του μοναστηριού άκουσα ότι ο ηγούμενος ήταν πολύ καλός και φιλόξενος άνθρωπος.</p> <p>Επήγα να τον ιδώ. Με εδέχτη με καλοσύνη, με παρεκάλεσε να καθήσω λίγο και μου προσέφερε ένα αναψυκτικό.</p> <p>«Δεν είναι ανάγκη για το αναψυκτικό άγιε πάτερ», είπα, «το μόνο που σας χιλιοπαρακαλώ είναι να μου δώσετε πνευματικές συμβουλές, πώς να σώσω την ψυχή μου».</p> <p>«Να σώσετε την ψυχή σας; Δεν έχετε παρά να ζητή σύμφωνα με τις εντολές του Θεού, να είστε τακτικός εις τις προσευχές σας, και θα σωθήτε».</p> <p>«Μα άκουσα ότι θα μπορούσε κανείς να προσεύχεται χωρίς ποτέ να σταματήσει, κ' εγώ δεν ηξεύρω πώς να το εφαρμόσω και, ακόμα, δεν γνωρίζω ούτε τι θα πη ακατάπαυστη προσευχή».</p> <p>Σας ικετεύω, πάτερ μου, δεν θα μπορούσατε σεις να μου το εξηγήσετε αυτό;» «Δεν ηξεύρω να σου πω περισσότερα, παιδί μου, αλλά στάσου μια στιγμή, έχω ένα μικρό βιβλίο που θα σε βοηθήσει», μου είπε, και μούδωσε ένα βιβλίο για την πνευματική μόρφωση του εσωτερικού ανθρώπου.</p> <p>«Διάβασε αυτή τη σελίδα» πρόσθεσε ανοίγοντάς μου το βιβλίο κ' εγώ άρχισα να διαβάζω τ' ακόλουθα:</p> <p>«Τα λόγια του Αποστόλου, αδιαλείπτως προσεύχεστε, εννοούν την δημιουργική προσευχή της κατανόησης. Η κατανόηση αυτή μπορεί πάντοτε να εκτείνεται ψηλά προς τον Θεό, ενώ ο άνθρωπος θα προσεύχεται προς Αυτόν αδιάλειπτα».</p> <p>«Αλλά», ερώτησα, «ποιά είναι η μέθοδος που κάνει την κατανόηση να στρέφεται συνεχώς προς τον Θεό χωρίς ενόχληση, και την προσευχή να γίνεται ακατάπαυστη;»</p> <p>«Είναι πολύ δύσκολο και γι' αυτούς, που ο ίδιος ο Θεός τους έχει χαρίσει το δώρο αυτό», απάντησεν</p>	<p>дорогу и отпустил.</p> <p>И не растолковал. Опять я пошел; думал-думал, читал-читал, размышлял-размышлял о том, что сказал мне барин и не мог-таки понять; а хотел очень уразуметь, так что и ночи не спались.</p> <p>Прошел верст двести и вот вхожу в большой губернский город. Увидел там монастырь. Остановившись на постоялом дворе, услышал, что в этом монастыре настоятель добрейший, богомольный и странноприимный.</p> <p>Пошел к нему. Он принял меня радушно, посадил и начал угощать.</p> <p>— Отче святой! – сказал я, – угощение мне не нужно, а я желаю, чтоб вы дали мне духовное наставление, как спастись?</p> <p>— Ну как спастись? Живи по заповедям, да молись Богу, вот и будешь спасен!</p> <p>— Я слышу, что надо непрестанно молиться, но не знаю как непрестанно молиться, и не могу даже понять, что значит непрестанная молитва.</p> <p>Прошу вас, отец мой, растолковать мне это. — Не знаю, любезный брат, как еще растолковать тебе. Э! Постой, есть у меня книжка, там растолковано; и вынес святителя Дмитрия духовное обучение внутреннего человека.</p> <p>Вот, читай на этой странице. Я начал читать следующее:</p> <p>"оныя Апостольские словеса: непрестанно молитесь – должно разуметь о творимой умом молитве: ум бо может всегда вперен быть в Бога и непрестанно ему молиться".</p> <p>— Растолкуйте мне это, каким образом ум всегда может быть вперен в Бога, не отвлекаться и непрестанно молиться.</p> <p>— Это весьма мудрено, разве кому сам Бог так даст, сказал настоятель. И не растолковал.</p>
---	--

<p>ο ηγούμενος, χωρίς να μου δώσει την εξήγησι που ζητούσα.</p> <p>Έμεινα το βράδυ εκεί και το πρωί ευχαριστώντας για την ευγενική του φιλοξενία, έφυγα χωρίς να ξεύρω που πηγαίνω.</p> <p>Η αποτυχία μου να καταλάβω αυτό που ζητούσα με έθλιβε πολύ και άνοιξα το Ευαγγέλιό μου να διαβάσω για να βρω κάποια ανακούφισι.</p> <p>Έτσι έκανα άλλες πέντε ημέρες πορεία. Τέλος το βραδάκι της πέμπτης ημέρας, μ' έφθασε ένας γεροντάκος που έμοιαζε σαν ιερωμένος.</p> <p>Απαντώντας εις τις ερωτήσεις μου, μού 'πε μαζί με άλλα, ότι ήταν μοναχός σ' ένα μοναστήρι οκτώ συναντηθήκαμε. Με παρεκίνησε να πάω, λέγοντάς μου: «Δεχόμεθα προσκυνητάς, και τους προσφέρουμε τροφή και ανάπαυσι εις τον ξενώνα, όπου τους περιποιούνται αφωσιωμένοι εις τον Θεόν άνθρωποι».</p> <p>Δεν αισθανόμουν μεγάλη επιθυμία να πάω κι απήντησα ότι η ειρήνη της ψυχής μου δεν εξαρτάται από χιλιόμετρα μακριά από το μέρος που την εξεύρεσι μέρους για να αναπαυθώ και φαγητού για να φάω, αλλά από την απόκτησι τροφής πνευματικής. Τι με ένοιαζε εμένα για την υλική τροφή; Μήπως τάχα δεν είχα ένα σωρό παξιμάδια εις το σακκίδιό μου;</p> <p>«Τι είδους πνευματική τροφή ζητείς;» μ' ερώτησε ο γερο - μοναχός. «Τι είναι αυτό που σε κάνει τόσο πολύ ν' απορησ; Σε παρακαλώ έλα, έλα να πάμε στο μοναστήρι, αδελφέ μου. Εκεί έχουμε αγίους πνευματικούς οδηγούς με ώριμη σκέψι που θα μπορέσουν να καθοδηγήσουν την ψυχή σου εις το αληθινό μονοπάτι, με τη βοήθεια που παρέχει το φως του Λόγου του Θεού και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας».</p> <p>«Αφού είναι έτσι, πάτερ μου, άκουσέ με», του είπα. «Εδώ κ' ένα χρόνο, ένα Σάββατο εις την λειτουργία, άκουσα απ' την περικοπή του Αποστόλου, λόγια που παρώτρυναν τους ανθρώπους λέγοντάς τους να προσεύχωνται αδιάλειπτα. Δεν κατώρθωσα να καταλάβω την βαθεία τους έννοια κι άρχισα έτσι να διαβάζω πολύ το Ευαγγέλιο.</p> <p>Άλλοι μου είπαν σε διάφορα μέρη, ότι σύμφωνα με την εντολή αυτή του Παύλου, πρέπει να προσευχώμεθα κάθε στιγμή, σε κάθε μέρος, όχι μόνον όταν είμεθα ξύπνιοι, αλλά και όταν κοιμώμεθα ακόμα, όπως λέει κ' ένα άλλο ρητό, εγώ κ α θ ε ύ δ ω και η καρδιά μου αγρυπνεί.</p> <p>Έτσι έχασα την ηρεμία μου, επειδή κι ο ίδιος έχαθηκα εις τις σκέψεις για να εννοήσω όλα αυτά, και να βρω τρόπο να τα εφαρμόσω.</p> <p>Μέρα και νύκτα οι σκέψεις μου στριφογύριζαν</p>	<p>Переночевавши у него, и на утро поблагодаривши за ласковое странноприятие, я двинулся далее в путь, и сам не зная куда.</p> <p>Горевал о своем непонятии, да для отрады читал св. Библию.</p> <p>Шел так дней пять по большой дороге; наконец, под вечер, нагнал меня какой-то старичок, по виду как будто из духовных.</p> <p>На вопрос мой он сказал, что он схимонах из пустыни, которая верстах в 10, в сторону от большой дороги, и звал меня зайти с ним в их пустыню. У нас, говорил, странников принимают, успокаивают и кормят вместе с богомольцами на гостинице.</p> <p>Мне что-то не хотелось заходить, и я отвечал на приглашение его так: покой мой зависит не от квартиры, а от духовного наставления; за пищей же я не гонюсь, у меня много сухарей в сумке.</p> <p>— А какого рода ты ищешь наставления и в чем недоумеваешь? Зайди, зайди, любезный брат, к нам; у нас есть опытные старцы, могущие дать духовное окормление и наставить на путь истинный, при свете слова Божия и рассуждения св. отцов.</p> <p>— Вот видите, батюшка, около году тому назад, как я, бывши у обедни, услышал в Апостоле таковую заповедь: <i>непрестанно молитесь</i>. Не умея этого понять, я начал читать Библию.</p> <p>И там также во многих местах нашел повеление Божие, что надо непрестанно молиться, всегда, на всякое время, на всяком месте, не токмо при всех занятиях: не токмо в бодрствовании, но даже и во сне. <i>Аз сплю, а сердце мое бдит</i>.</p> <p>Это очень удивило меня, и я не мог понять, как можно сие исполнить и какие к тому способы; сильное желание и любопытство возбуждилось во мне;</p> <p>и день и ночь из ума моего сие не выходило. А</p>
---	--

<p>επάνω εις το θέμα αυτό, που μου αναστάτωνα τις πνευματικές μου δυνάμεις και μου φλόγιζε την επιθυμία για μάθησι. Επήγαινα εις τις εκκλησίες για ν' ακούσω ειδικές ομιλίες κι άκουσα πολλές, αλλά καμμιά δεν έσβησε την δίψα που είχα για να γνωρίσω πώς να προσεύχωμαι ακατάπαυστα, ακόμη δε γυρίζω τρέχοντας ζητώντας φλογερά να μάθω, πώς να γευθώ τον άγνωστο καρπό, που θα με κάνη να γνωρίσω τον τρόπο, ώστε να προσεύχωμαι αδιάλειπτα».</p> <p>Όταν είπα αυτά, είδα τον γερο - μοναχό να κάνη το σταυρό του και να μου λήη: «Δόξασε το όνομα του Θεού, αδελφέ μου, που σου απεκάλυψε την ανειρήνευτη επιθυμία, για την ακατάπαυστην εσωτερική προσευχή.</p> <p>Πρέπει να αναγνωρίσης ότι αυτό είναι κλήσις του Θεού, και ειρήνευσε με τον εαυτό σου. Ησύχασε με την βεβαιότητα ότι, αυτό που έχει συμβή μέσα σου μέχρι τώρα, δεν είναι παρά μια εξέτασις της αρμονίας της εσωτερικής σου θελήσεως, με του Θεού την φωνή.</p> <p>«Έχεις ήδη αξιωθή να καταλάβης ότι, το ουράνιο φως της αδιαλείπτου προσευχής, δεν επιτυγχάνεται ούτε με την σοφία αυτού του κόσμου ούτε με την σκέτην επιθυμία για γνώσι, αλλ' αντίθετα αποκτάται με την απλότητα του πνεύματος και την πραγματική πείρα της απλότητος της καρδιάς.</p> <p>Γι' αυτό δεν είναι εκπληκτικό το γεγονός ότι, μέχρι τώρα δεν άκουσες τίποτα για την ουσιώδη εργασία της προσευχής και δεν απέκτησες την γνώσι, πώς να κατορθώσης να αποκτήσης την ατελείωτην ενέργειά της.</p> <p>Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πολλά έχουν ειπωθεί και γραφή από τους διάφορους ιεροκήρυκες και συγγραφείς. Εφ' όσον όμως περισσότερα απ' αυτά, βασίστηκαν εις την σκέψη και την εργασία της συνηθισμένης σοφίας και όχι εις την ενεργητική πραγματική πείρα, απετέλεσαν μόνον λόγους, για τις ιδιότητες της προσευχής μάλλον, παρά για την ουσία της.</p> <p>Ο ένας πραγματεύεται όμορφα, για την αναγκαιότητα της προσευχής, ο άλλος για την δύναμη της και τις ευεργεσίες της, ο τρίτος για όλα αυτά που οδηγούν εις την τελειότητα της προσευχής, δηλαδή, για την απόλυτη αναγκαιότητα του ζήλου, για την προσήλωση του μυαλού, για την θερμότητα της καρδιάς, την καθαρότητα της σκέψεως, την συμφιλίωση με τους εχθρούς μας, την ταπείνωση, την συντριβή, και άλλα.</p> <p>»Αλλά τι είναι η προσευχή; Ποιά είναι η ουσία της; Και πώς μαθαίνει κανείς να προσεύχεται; Απάντηση εις τις ερωτήσεις αυτές που είναι πρωταρχικές και ουσιώδεις, πολύ δύσκολα μπορεί</p>	<p>ποσему я стал ходить по церквам, – слушать проповеди о молитве; но сколько их ни выслушал, ни в одной не получил наставления, как непрестанно молиться; все только говорено было о приготовлении к молитве или плодах ее и подобное, не научая, как непрестанно молиться и что значит таковая молитва. Я часто читал Библию и ею проверял слышанное; но при сем не находил желаемого познания. И так я до сих пор остался в недоумении и беспокойстве.</p> <p>Старец перекрестился и начал говорить: благодари Бога, возлюбленный брат, за сие открытие Им в тебе непреодолимого влечения к познанию непрестанной внутренней молитвы.</p> <p>Познай в сем звание Божие и успокойся, уверившись, что до сего времени совершалось над тобою испытание согласия твоей воли на глас Божий,</p> <p>и даваемо было разуметь, что не мудростию мира сего, и не любознательностию внешнею достигают небесного света, непрестанной внутренней молитвы, но напротив, нищетою духа и деятельным опытом обретается оно в простоте сердца.</p> <p>А посему нисколько не удивительно, что ты не мог слышать о существенном деле молитвы, и познать науку, как достичь непрестанного действия оной.</p> <p>Да и правду сказать, хотя не мало проповедают о молитве, и много есть о ней поучений различных писателей, но поелику все их рассуждения основаны большею частию на умозрении, на соображениях естественного разума, а не на деятельной опытности, то более они и поучают о принадлежностях молитвы, нежели о сущности самого предмета.</p> <p>Иной прекрасно рассуждает о необходимости молитвы; другой – о ее силе и благотворности: третий о средствах к совершенству молитвы, то есть о том, что для молитвы необходимо нужно усердие, внимание, теплота сердца, чистота мысли, примирение со врагами, смирение, сокрушение и проч.</p> <p>А что такое молитва? и как научиться молиться? – на сии, хотя и первейшие и самонужнейшие вопросы, весьма редко у проповедников сего времени можно находить</p>
--	--

κανείς να πάρει σήμερα, επειδή αυτές τις απορίες πολύ δυσκολότερα τις καταλαβαίνει κανείς από τις ιδιότητες της προσευχής που προηγουμένως ανέφερα. Οι απορίες αυτές χρειάζονται γνώση πολλή, γνώση βαθιά, γνώση μυστικιστική και όχι μόνο την γνώση που δίνουν τα σχολεία.

«Αλλά το πιο θλιβερό απ' όλα είναι ότι, η μάταιη σοφία του κόσμου αυτού, απαιτεί, τα θεία πράγματα, να μετρηθούν με ανθρώπινο μέτρο. Πολλοί άνθρωποι σκέπτονται λανθασμένα για την προσευχή, νομίζοντας ότι, οι καλές πράξεις και η καλή διάθεση, μας κάνουν ικανούς, γι' αυτή, μα συμβαίνει εντελώς το αντίθετο, επειδή η προσευχή είναι εκείνη που έχει ως αποτέλεσμα τα καλά έργα και τις αρετές όλες. Αυτοί που σκέπτονται, όπως είπαμε παραπάνω, -θεωρούν, λανθασμένα βέβαια, ότι οι καρποί και τα αποτελέσματα είναι τα μέσα για την απόκτηση της. Έτσι όμως υποτιμούν την δύναμη της προσευχής.

»Είναι δε το παραπάνω λάθος αυτό, αντίθετο προς την Αγ. Γραφήν, επειδή ο Απόστολος Παύλος γράφει: Παρακαλώ ούν πρώτον πάντων ποιείσθε δεήσεις, προσευχάς, εντεύξεις,ευχαριστίας.

Αυτό λοιπόν που ο Παύλος είπε, είναι ότι, η προσευχή προπορεύεται σε κάθε τι. Παρακαλώ πρώτον πάντων... Ο χριστιανός είναι υποχρεωμένος να κάνει πολλές ενάρετες πράξεις, αλλά πρώτα απ' όλα οφείλει να προσεύχεται, επειδή χωρίς προσευχή καμιά άλλη καλή πράξη δεν είναι τελεία.

»Χωρίς προσευχήν ο χριστιανός δεν ημπορεί να καταλαβη την αλήθεια, δεν ημπορεί να σταυρώσει την σάρκα αυτού σύν τοις παθήμασι και τ α ί ς έ π ι θ υ μ ί α ι ς. Η καρδιά του αδυνατεί να φωτισθή με το φως του Χριστού κι ο ίδιος δεν ημπορεί να ενωθή δια της σωτηρίας με τον Θεό. Κανένα απ' όσα αναφέραμε δεν είναι αποτελεσματικόν, εάν δεν προηγείται σ' αυτό συνεχής προσευχή. Λέγω συνεχής, επειδή η τελειότης της προσευχής δεν εξαρτάται από τις δικές μας δυνάμεις, όπως λέγει κι ο Παύλος, το γαρ τι προσεύξασθαι καθ'οδεί ουκ οίδαμεν.

»Έτσι είναι σωστό να προσευχώμεθα συχνά, να προσευχώμεθα πάντοτε, πράξεις που έχουμε τη δύναμη να τις κάνουμε και που θα μας βοηθήσουν σιγά- σιγά να φθάσουμε εις το ύψος της καθαρότητος της προσευχής, που είναι η μητέρα κάθε πνευματικής ευλογίας.

Αιχμαλώτισε την μητέρα κι αυτή θα σου δώση τα παιδιά, είπεν ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος. Μάθε πρώτα πώς να απόκτησης την δύναμη της προσευχής κ' έπειτα χωρίς δυσκολία θα κατορθώσης την εφαρμογή όλων των άλλων αρετών. Είναι όμως γεγονός ότι αυτοί που δεν γνωρίζουν πολλά απ' αυτήν την πρακτική πείρα και τις βαθιές

обстоятельные объяснения; поелику они труднее для понятия всех вышеисчисленных их рассуждений и требуют таинственного ведения, а не одной токмо школьной научности.

Да что еще всего сожальнее, что суетная стихийная мудрость заставляет измерять Божие мериллом человеческим. Многие о деле молитвы рассуждают совсем превращенно, думая, что приуготовительные средства и подвиги производят молитву, а не молитва рождает подвиги и все добродетели. В сем случае они плоды или последствия молитвы неправильно принимают за средства и способы к оной, и сим унижают силу молитвы.

И это совершенно противно священному писанию: ибо Апостол Павел дает наставление о молитве в таковых словах: *молю убо прежде всех(прежде всего) творити молитвы.* –

Здесь первое наставление в изречении Апостола о молитве есть то, что он поставляет дело молитвы прежде всего: *молю прежде всех творити молитвы.* Много дел благих, которые требуются от христианина, но дело молитвы должно быть прежде всех дел, потому что без нее не может совершиться никакое другое дело благое.

Не можно без молитвы найти путь ко Господу, уразуметь истину, распять плоть со страстьми и похотьми, просветиться в сердце светом Христовым и спасительно соединиться без предварительной, частой молитвы. Я говорю частой, ибо и совершенство и правильность молитвы вне нашей возможности, как говорит и св. Апостол Павел: о чесом помолимся, яко же подобает, не вемы.

Следственно токмо частость, всегдашность оставлена на долю нашей возможности, как средство к достижению молитвенной чистоты, которая есть мать всякого духовного блага.

Стяжи мать, и произведет тебе чад, говорит св. Исаак Сирин, научись приобрести первую молитву и удобно исполнишь все добродетели. А об этом-то и неясно знают и немного говорят мало знакомые с практикою, и с таинственными учениями св. отцов.

διδασκαλίες των Πατέρων της Εκκλησίας, έχουν φτωχές γνώσεις εις το θέμα μας τούτο και δεν είναι ικανοί να μας ειπουν πολλά γι' αυτό».

Με το τέλος των λόγων αυτών, είχαμε φθάσει σχεδόν στο μοναστήρι. Για να μη χάσω την επαφή με τον σοφόν αυτόν γερο - μοναχό, και για να βρω όσο μπορούσα γρηγορώτερα αυτό που ήθελα, έσπευσα να τον παρακαλέσω, λέγοντας: «Κάνετε μου την χάριν, άγιε πάτερ, να μου δείξετε τι σημαίνει αδιάλειπτη προσευχή και πώς να την αποκτήσω; Κατάλαβα, πάτερ μου, ότι όλα αυτά δεν σας διαφεύγουν».

Συγκατατέθηκε εις την παράκλησί μου ο άγιος αυτός γέρος και μ' επήρε εις το κελλί του. «Έλα μέσα», μου 'πε, «θα σου δώσω ένα τόμο των Πατέρων της Εκκλησίας απ' τον οποίον, με του Θεού τη βοήθεια, θα μπορέσης να μάθης για την προσευχή αυτή, καθαρά και με λεπτομέρειες».

Εμπήκαμε εις το κελλί του κι άρχισε να μου μιλή με τα παρακάτω λόγια.

«Η ακατάπαυστη εσωτερική προσευχή του Χριστού, είναι μια συνεχής αδιάκοπη επίκλησις του θείου ονόματος του Ιησού Χριστού, με τα χείλη, με το πνεύμα, και με την καρδιά, ενώ συγχρόνως μέσ' στο μυαλό σχηματίζεται η εικόνα της διαρκούς παρουσίας Του και κυριαρχεί η Χάρις Του, σε κάθε ασχολία μας, σε κάθε στιγμή, σε κάθε τόπο, ακόμη και όταν κοιμώμεθα. Η επίκλησις αποτελείται από τα λόγια: "Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με".

«Εκείνος που συνηθίζει τον εαυτόν σου σ' αυτή την επίκλησι, παίρνει εις την ψυχή του σαν αποτέλεσμα, μια βαθειά παρηγοριά και αισθάνεται την ανάγκη να προσεύχεται πάντοτε, μη μπορώντας πια να ζήσει χωρίς την επίκλησι αυτή, ενώ ο εσωτερικός του εαυτός συνεχίζει να την απαγγέλλει σιωπηλά, ώστε να μοιάζει η άφωνη αυτή απαγγελία σαν αρμονική ηχώ των λέξεων που άρθρωναν τα χείλη του. Κατάλαβες τώρα τι είναι η αδιάλειπτη προσευχή;»

«Βεβαίως κατάλαβα, πάτερ μου, αλλ' εις την αγάπη του Χριστού, σε παρακαλώ, δίδαξέ με ακόμα, πώς να αποκτήσω την συνήθειαν αυτήν;» εφώναξα συνεπαρμένος από χαρά.

«Διάβασε αυτό το βιβλίο», μου είπε, «ονομάζεται «Φιλοκαλία των Νηπτικών» και περιλαμβάνει σε λεπτομέρειες την επιστήμη της συνεχούς εσωτερικής προσευχής, γραμμένη από τριάντα Πατέρες της Εκκλησίας. Το βιβλίο αυτό περιέχει υψηλή σοφία και είναι τόσο ωφέλιμο για τον αναγνώστη, ώστε θεωρήθηκε ότι είναι το καλύτερο, της εσωτερικής μυστικής και πνευματικής ζωής, εγχειρίδιο.

Ο όσιος Νικηφόρος, γράφει ότι το βιβλίο αυτό οδηγεί τον κάθε ένα εις την σωτηρία, χωρίς κόπο και ιδρώτα».

В сем собеседовании мы нечувствительно подошли почти к самой пустыне. Чтобы не упустить мне сего мудрого старца, а скорее получить разрешение моего желания, я поспешил сказать ему: сделайте милость, честнейший батюшка, объясните мне, что значит непрестанная внутренняя молитва, и как научиться оной: я вижу, что вы подробно и опытно это знаете.

Старец принял сие мое прошение с любовью и позвал меня к себе: зайдй теперь ко мне, я дам тебе книгу св. отцов, из которой ты ясно и подробно можешь уразуметь и научиться молитве, при помощи Божией.

Мы вошли в келию, и старец начал говорить следующее: непрестанная внутренняя Иисусова молитва есть непрерывное, никогда не престающее призывание Божественного имени Иисуса Христа устами, умом и сердцем, при воображении всегдашнего Его присутствия, и прошении Его помилования, при всех занятиях, на всяком месте, во всяком времени, даже и во сне. Она выражается в таковых словах: Господи, Иисусе Христе, помилуй мя!

И если кто навикнет сему призыванию, то будет ощущать великое утешение, и потребность творить всегда сию молитву так, что уже без молитвы и быть не может, и она уже сама собою будет в нем изливаться.
— Теперь понятно ли тебе, что есть непрестанная молитва?

— Очень понятно, отец мой! Бога ради научите меня, как ее достигнуть! – воскликнул я от радости.

— Как научиться молитве, о сем прочтем вот в этой книге. Сия книга называется Добротолюбие. Она содержит в себе полную и подробную науку о непрестанной внутренней молитве, изложенную двадцатью пятью св. отцами, и так высока и полезна, что почитается главным и первейшим наставником в созерцательной духовной жизни,

и, как выражается преподобный Никифор, "без труда и потов в спасение вводит".

<p>«Είναι πιο υψηλό και άγιο και από την Αγία Γραφή;» ερώτηση.</p> <p>«Όχι, δεν είναι. Αλλά περιλαμβάνει σαφή ερμηνεία για όσα η Αγία Γραφή μιλεί, με κεκαλυμμένο τρόπο, και τα οποία δεν ημπορούμε εύκολα να τα συλλάβουμε με τις ασθενείς μας ανθρώπινες δυνάμεις. Θα σου πω ένα παράδειγμα σχετικό. Ο ήλιος είναι το πιο μεγάλο, το πιο λαμπρό και το πιο θαυμάσιο απ' όλα τα ουράνια σώματα, αλλά δεν ημπορεί κανείς να τον συλλάβη και να τον εξετάση με απροστάτευτα μάτια.</p> <p>Πρέπει να χρησιμοποιήση μαύρα γυαλιά που είναι σε επιφάνεια εκατομμύρια φορές μικρότερα από τον ήλιο. Όμως, μέσα από τα μικρά αυτά μαύρα γυαλιά μπορεί κανείς να εξετάση τον μεγαλόπρεπο μονάρχη των άστρων, μπορεί να τον χαρή χωρίς να τον βλάψουν οι σουβλερές του ακτίνες.</p> <p>»Η Αγία Γραφή είναι σαν τον λαμπερόν ήλιο, και το βιβλίο τούτο η «Φιλοκαλία», είναι τα μικρά γυαλιά που μας κάνουν ικανούς να εντρυφήσουμε εις τον ήλιο και την βασιλική του λάμψη. Αλλά τώρα άκουσέ με. Θα σου διαβάσω ένα κομμάτι που πραγματεύεται γι' αυτή την ατελεύτητη εσωτερική προσευχή».</p> <p>Άνοιξε το βιβλίο κ' εδιάβασε τα παρακάτω από τον Συμεών τον Νέο θεολόγο:</p> <p>«Κάθησε κάτω μόνος σε σιωπή, χαμήλωσε το κεφάλι σου, κλείσε τα μάτια σου, ανάπνεε ήρεμα και φαντάσου ότι βλέπεις μες της καρδιάς σου τα βάθη. Κάνε ώστε οι σκέψεις σου να βαδίζουν απ' εκεί μέσ' την καρδιά σου και με το ρυθμό της αναπνοής σου λέγε, Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με!</p> <p>Λέγε την επίκλησιν αυτήν ελαφρά με τα χείλη σου ή καλύτερα με το μυαλό σου, προσπάθησε να διώξης κάθε άλλη σκέψη και με υπομονή και ηρεμία προχώρει επαναλαμβάνοντάς την συνεχώς».</p> <p>Ο γερο - μοναχός μου τα εξήγησε όλα αυτά με λόγια και με παραδείγματα. Έπειτα εδιάβασα απ' την «Φιλοκαλία» σελίδες του αγίου Γρηγορίου του Σιναΐτου, του αγίου Καλλίστου, του αγίου Ιγνατίου, και ο,τι εδιάβαζα με μου το εξηγούσε ο γέροντας με δικά του λόγια. Άκουγα με προσοχή και με μεγάλην ευχαρίστησι και προσπάθουσα να τα χαράξω στο μυαλό μου, για να μπορώ να θυμούμαι και την πιο μικρή λεπτομέρειά τους. Έτσι επεράσαμε όλη τη νύχτα κ' επήγαμε εις τον Όρθρο το πρωί, χωρίς να 'χουμε κοιμηθή καθόλου.</p> <p>Ο Πνευματικός οδηγός μου, με άφησε να φύγω δίδοντάς μου την ευλογία του και λέγοντάς μου ότι, κατά το διάστημα που θα έκανα εξάσκηση για την προσευχή, θα έπρεπε συχνά να τον επισκέπτωμαι και να του λέγω με λεπτομέρεια κάθε απορία και δυσκολία που θα συναντούσα, επειδή η εσωτερική</p>	<p>— Неужели она выше и святее Библии? – спросил я.</p> <p>— Нет, она не выше и не святее Библии, а содержит в себе светлые объяснения того, что таинственно содержится в Библии, и не удоборазумно по высоте своей для нашего недалновидного ума. Я представляю тебе сему пример: солнце есть величайшее, блистательнейшее и превосходнейшее светило; но ты не можешь созерцать и рассматривать его простым, неогражденным глазом.</p> <p>Потребно известное искусственное стекло, хотя в миллионы раз меньшее и тусклее солнце, чрез которое мог бы ты рассматривать сего великолепного царя светил, восхищаться и принимать пламенные лучи его.</p> <p>Так и священное писание есть блистательное солнце, а Добротолюбие – то потребное стекло. Теперь слушай – я буду читать, каким образом научиться непрестанной внутренней молитве. –</p> <p>Старец раскрыл Добротолюбие, отыскал наставление св. Симеона нового Богослова и начал: "сядь безмолвно и уединенно, преклони главу, закрой глаза; потише дыши, воображением смотри внутрь сердца, своди ум, то есть мысль из головы в сердце. При дыхании говори: "Господи Иисусе Христе, помилуй мя",</p> <p>тихо устами, или одним умом. Старайся отгонять помыслы, имей спокойное терпение, и чаще повторяй сие занятие".</p> <p>Потом старец все сие мне растолковал, показал сему пример, и мы еще прочли из Добротолюбия св. Григория Синаита, да и преподоб. Каллиста и Игнатия. Все прочтенное в Добротолюбии старец мне растолковал и своим еще словом. Я с восхищением внимательно слушал все, поглощал памятью и старался как можно подробнее все помнить. Так мы просидели всю ночь и не спавши пошли к заутрени.</p> <p>Старец, отпуская меня, благословил и сказал, чтоб я, учась молитве, ходил к нему с простосердечным исповеданием и откровением, ибо без проверки наставника самочинно заниматься внутренним деланием неудобно и малоуспешно.</p>
---	--

<p>πρόοδος δεν ημπορεί να προχωρήσει καλά και με επιτυχία, χωρίς την καθοδήγηση του πνευματικού διδασκάλου.</p> <p>Εις την εκκλησία μέσα, αισθάνθηκα να γιγαντώνεται η επιθυμία μου, να κάνω το κάθε τι που θα περνούσε από το χέρι μου, για να μπορέσω να μάθω την ακατάπαυστη εσωτερική προσευχή —την προσευχή της καρδιάς— και παρεκάλεσα τον Θεό να με βοηθήσει σ' αυτό.</p> <p>Έπειτα άρχισα να διερωτώμαι πώς θα μπορούσα να καταφέρω να ιδώ τον Πνευματικό μου οδηγό πάλι, για να τον συμβουλευθώ και να εξομολογηθώ, επειδή δεν ημπορούσε κανείς να πάρη άδεια για να μείνη εις τον ξενώνα του μοναστηριού περισσότερο από τρεις ημέρες και δυστυχώς ούτε άλλα σπίτια, κοντά γύρω εκεί, υπήρχαν.</p> <p>Ευτυχώς έμαθα, ότι σε μικρή απόστασι, μόνο τέσσερα πέντε χιλιόμετρα, από το μοναστήρι, ήταν ένα χωριουδάκι κ' επήγα για να βρω κανένα μέρος να μείνω, πράγμα που ο Θεός εύκολα μου το εχάρισε. Ένας χωρικός με άφησε να κατοικήσω σ' ένα καλύβι εις το κτήμα του για όλο το καλοκαίρι, με την υποχρέωση να προσέχω τον μικρό του κήπο. Ήμουν ικανοποιημένος γιατί θα έμενα όλο το καλοκαίρι μόνος. Ας έχη δόξαν ο Θεός. Είχα βρει ένα ήρεμο μέρος. Έτσι εγκαταστάθηκα εις την καλύβα μου, άρχισα να εφαρμόζω όσα είχα μάθει για την εσωτερική προσευχή και θα πήγαινα κάθε τόσο να επισκέπτομαι τον Πνευματικό μου οδηγό.</p> <p>Για μιαν εβδομάδα εφρόντισα να εφαρμόσω όλα όσα μέχρι τη στιγμή είχα μάθει. Εις την αρχή τα πράγματα επήγαν καλά. Μα έπειτα η προσπάθεια μ' εκούραζε πολύ. Αισθανόμουν οκνηρία και στενοχώρια, μ' εκυρίευε η νύστα και σύννεφα από σκέψεις όλων των ειδών με περικυκλώνανε. Επήγα με θλίψι εις τον γέρον οδηγό μου να του εξομολογηθώ την κατάστασί μου.</p> <p>Μ' εχαιρέτησε και μου είπε με πολύ φιλικό τρόπο: «Αδελφέ μου, ήλθε επάνω σου η επίθεσις του κόσμου του σκότους, επειδή ο κόσμος εκείνος τίποτε άλλο δεν έχει χειρότερο από την ιδική μας εγκάρδια προσευχή. Ο κόσμος αυτός του σκότους προσπαθεί με κάθε τρόπο να σ' εμποδίση και να σε απομακρύνη από την προσευχή της καρδιάς. Όμως μη φοβείσαι. Ο Θεός ουδέποτε επιτρέπει τον πειρασμό να είναι για τον άνθρωπο μεγαλύτερος από ό,τι χρειάζεται.</p> <p>«Φαίνεται πως πρέπει η ταπείνωσί σου να δοκιμαστή ακόμα, γιατί παρά τον περίσσιο σου ζήλο, είναι ίσως πολύ ενωρίς να πλησίασης την υψηλότερη είσοδο της καρδιάς. Υπάρχει φόβος να πέσης σε πνευματικό χάος. Θα σου δώσω αυτή τη φορά γι' αυτήν την περίπτωσι συμβουλές όχι δικές</p>	<p>Стоя в церкви, я чувствовал в себе пламенное усердие, чтобы как можно прилежнее изучить внутреннюю непрестанную молитву и просил о том Бога, чтобы Он помог мне.</p> <p>Потом думал, как же я буду ходить к старцу на совет или на дух с откровением; ведь на гостинице больше трех дней жить не дадут, около пустыни квартир нет?..</p> <p>Наконец, услышал, что версты за 4 есть деревня. Пришел туда искать себе места; и по счастью моему Бог показал мне удобство. Я нанялся там на все лето у мужика стеречь огород, с тем, чтобы и жить мне в шалаше на сем огороде одному. Слава Богу! – нашел спокойное место. И так стал жить и учиться, по показанному мне способу, внутренней молитве, да похаживать к старцу.</p> <p>С неделю я пристально занимался в уединении моем на огороде изучением непрестанной молитвы, точно так, как растолковал мне старец. Вначале как будто дело и пошло. Потом почувствовал большую тягость, лень, скуку, одолевающий сон, и разные помыслы тучею надвигались на меня. Со скорбию я пошел к старцу и рассказал ему мое положение.</p> <p>Он, любезно встретивши меня, начал говорить: это, возлюбленный брат, война против тебя темного мира, которому ничто в нас так не страшно, как сердечная молитва, и потому он всячески старается, чтобы помешать тебе, и отвратить от изучения молитвы. Впрочем, и враг действует не иначе, как по воле Божией и попущению, сколько это для нас нужно.</p> <p>Видно еще потребно тебе испытание к смирению; а потому еще и рано с неумеренным рвением касаться высшего сердечного входа, дабы не впасть в духовное корыстолюбие. Вот я тебе прочту об этом случае наставление из Добротолюбия.</p>
--	---

<p>μου, αλλά από την "Φιλοκαλία"».</p> <p>Ξεφύλλισε τις σελίδες του οσίου Νικηφόρου κ' εδιάβασε: «Εάν έπειτα από μερικές προσπάθειες δεν επιτυγχάνεις να μπης μέσα εις τα βασίλεια της καρδιάς σου, όπως εδιδάχθηκες, κάνε αυτό που θα σου πω τώρα, και με του Θεού την βοήθεια θα βρης εκείνο που ζητείς.</p> <p>Η ικανότης να προφέρη κανείς τις λέξεις, βρίσκεται εις τον λάρυγγα και την γλώσσα. Απόρριψε όλες τις άλλες σκέψεις —μπορείς να το κάνης αυτό αν - θελήσης— και κάνε την γλώσσα σου να επαναλαμβάνη συνεχώς τις ακόλουθες λέξεις: "Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με.</p> <p>«Πίεσε τον εαυτόν σου να κάνη το ίδιο συνεχώς. Εάν επιτύχης για κάμποσο χρόνο, τότε χωρίς καμμιά αμφιβολία, η καρδιά σου θα ανοίξει, τέλος, για προσευχή. Αυτό το ξεύρουμε από πείρα».</p> <p>«Έχεις γι' αυτό την διδασκαλία των αγίων πατέρων», μου 'πε ο οδηγός μου, «έτσι, λοιπόν, πρέπει από τώρα και εις το εξής να εφαρμόζης τις οδηγίες μου με πεποίθησι και να επαναλαμβάνης την προσευχή του Χριστού όσο το δυνατόν συχνότερα. Να ένα κομποσχοίνι προσευχής. Πάρε το και άρχισε να λες την παραπάνω προσευχή, τρεις χιλιάδες φορές την ημέρα.</p> <p>Είτε στέκεσαι, είτε κάθεται κι όταν περπατάς κι όταν είσαι ξαπλωμένος ακόμη, λέγε χωρίς διακοπή: "Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με". «Λέγε το μέσα σου, χωρίς βιασύνη, αλλ' ούτε λιγώτερο, ούτε περισσότερο από τρεις χιλιάδες φορές την ημέρα. Ο Θεός θα σε βοηθήση και με τον τρόπον αυτό θα κατορθώσης να φθάσης εις το σημείο, που της καρδιάς η ενεργητικότητα γίνεται ακατάπαυστη».</p> <p>Με χαρά άκουσα την καθοδήγησι και άρχισα εις την καλύβα μου, αμέσως, πιστά την εφαρμογή της. Για δυο ημέρες μου ήταν λίγο δύσκολο, αλλ' έπειτα συνήθισα τόσο, και μου ήταν τόσο ευχάριστο, ώστε αν καμμιά φορά σταματούσα, αισθανόμουν σαν ανάγκη εσωτερική να εξακολουθήσω την προσευχή του Ιησού και εις το τέλος την επανέλμβανα εντελώς θεληματικά και ελεύθερα, χωρίς καθόλου να βιάζω τον εαυτόν μου, όπως μου συνέβαινε εις την αρχή.</p> <p>Ανέφερα όλα αυτά εις τον Πνευματικό μου οδηγό, που μου είπε να επαναλαμβάνω την Προσευχή, τώρα, έξη χιλιάδες φορές την ημέρα, να είμαι ήρεμος, να εφαρμόζω με κάθε δυνατή ακρίβεια τον αριθμό της επαναλήψεως της προσευχής κι ο Θεός θα με παρηγορή και θα μου παρέχη την Χάρι Του.</p> <p>Εις την απομονωμένη μου κατοικία έλεγα την προσευχή του Ιησού έξη χιλιάδες φορές την ημέρα, για μιαν εβδομάδα.</p>	<p>Старец отыскал учение преподобного Никифора монашествующего, и начал читать: если несколько потрудившись, ты не сможешь войти в страну сердечную так, как тебе было растолковано, то сделай, что я скажу тебе, и при помощи Божией найдешь искомое.</p> <p>Знаешь, что способность словопроизношения находится у каждого человека в гортани. Сей способности, отгоняя помыслы (можешь, если захочешь) и дай беспрестанно говорить сие: Господи Иисусе Христе, помилуй мя!</p> <p>– и понудься всегда произносить оное. Если некоторое время в сем пробудешь, то отверзется тебе чрез сие и сердечный вход без всякого сомнения. Это дознано по опыту".</p> <p>Вот слышишь, как наставляют св. отцы в сем случае, сказал старец. А потому ты должен теперь с доверенностью принять заповедь, сколь можно более творить устную Иисусову молитву. Вот тебе четки, по коим совершай на первый раз хоть по три тысячи молитв в каждый день.</p> <p>Стоишь ли, сидишь ли, ходишь ли, или лежишь, беспрестанно говори: Господи Иисусе Христе, помилуй мя, – не громко и не спешно; и непременно верно выполняй по три тысячи в день, не прибавляй и не убавляй самочинно. Бог поможет тебе через сие достигнуть и непрестанного сердечного действия.</p> <p>С радостию я принял сие его приказание и пошел в свое место. Начал исполнять верно, и в точности, как научил меня старец. Дня два мне было трудновато, а потом так сделалось легко и желательным, что когда не говоришь молитвы, являлось какое-то требование, чтобы опять творить Иисусову молитву, и она стала произноситься удобнее и с легкостью, не так уже, как прежде с понуждением.</p> <p>Я объявил о сем старцу, и он приказал мне уже по шести тысяч молитв совершать в день, сказав: будь спокоен и токмо, как можно вернее, старайся выполнить заповеданное тебе число молитв: Бог сотворит с тобою милость.</p> <p>Целую неделю я в уединенном моем шалаше проходил каждодневно по шести тысяч Иисусовых молитв,</p>
--	--

<p>Δεν αισθάνθηκα ούτε την παραμικρή ανησυχία. Δεν έδινα καμιά σημασία στις επιθέσεις άλλων λογισμών που είχα, παρά μόνο εις την απόφασί μου να εφαρμόσω τις οδηγίες του γέρου οδηγού μου.</p> <p>Και τι έγινε τέλος; Απλούστατα, συνήθισα τόσο πολύ την προσευχή μου αυτή, ώστε όταν συνέβαινε να σταματήσω μια στιγμή, ενόμιζα πως η στιγμή αυτή πήγαινε χαμένη, ενόμιζα πως κάτι έχανα. Από την ίδια στιγμή που ξανάρχιζα την προσευχή, προχωρούσα εύκολα κι όλο χαρούμενα την κάθε φορά.</p> <p>Όταν συναντούσα τυχόν κάποιον, δεν αισθανόμουν την επιθυμία ούτε να του μιλήσω. Το μόνο που λαχταρούσα ήταν να μένω μόνος και να λέγω την προσευχή του Ιησού Χριστού. Τόσο πολύ την συνήθισα την προσευχή μέσα σε μιαν εβδομάδα!</p> <p>Ο οδηγός μου δεν με είχε ιδή για δέκα μέρες. Την ενδεκάτη όμως ημέρα ήλθε ο ίδιος να με συναντήσει κ' έμαθε την πρόοδό μου.</p> <p>Άκουσε με προσοχή όλα όσα του είπα, και μου απήντησε: «Τώρα συνήθισες την νοερά προσευχή, αλλά πρέπει να διατηρήσεις την συνήθεια και να την δυναμώσεις. Μη χάνης καιρό, λοιπόν, και ζήτησε από σήμερα την βοήθεια του Θεού, να λες εις το εξής την προσευχή δώδεκα χιλιάδες φορές την ημέρα. Μείνε εις την μοναξιά σου, να σηκώνεσαι ενωρίς το πρωί, να κοιμάσαι αργά το βράδυ και να 'ρχεσαι κάθε δεκαπέντε ημέρες σε μένα για συμβουλές».</p> <p>Έκανα όπως με συμβούλευσε. Την πρώτην ημέρα κατώρθωσα να φέρω εις πέρας τις δώδεκα χιλιάδες επικλήσεις αργά το βράδυ. Την δεύτερη ημέρα το ίδιο έγινε ευκολότερα και με ευχαρίστησι. Εις την αρχή αυτή η πραγματικά ατελείωτη προσευχή μου 'φερε ωρισμένα συμπτώματα κοπώσεως. Την γλώσσα την αισθανόμουν σαν μουδιασμένη, είχα ένα στυγνό αίσθημα εις τα σαγόνια μου, εις την αρχή είχα ένα αίσθημα ευχαριστήσεως στον ουρανίσκο που έγινε όμως έπειτα δυσάρεστο από ένα είδος πόνου. Ο αντίχειρ του αριστερού μου χεριού με τον οποίο μετρούσα τις προσευχές εις τους κόμπους του κομποσχοινιού είχε λίγο ματώσει. Το ίδιο μου χέρι είχε ένα γλυκόν ερεθισμό απ' το κάτω μέρος μέχρι τον αγκώνα.</p> <p>Παρ' όλα ταύτα όμως, όλα όσα ανέφερα, με παρώτρυναν περισσότερο εις την επανάληψι της επικλήσεως.</p> <p>Για πέντε ημέρες επανελάμβανα καθημερινά τις δώδεκα χιλιάδες επικλήσεις, και μόλις απέκτησα και την συνήθειαν αυτήν, αισθάνθηκα συγχρόνως και την ευχαρίστησι της ικανοποιήσεως για την επιτυχία μου.</p> <p>Ενωρίς ένα πρωί, η Προσευχή με εξύπνησε κι</p>	<p>не забывая ни о чем и не взирая на помыслы, как бы они не воевали; только о том и старался, чтобы в точности выполнить старцеву заповедь,</p> <p>И что же? – так привык к молитве, что если и на краткое время перестану ее творить, то чувствую, как бы чего-то не достаает, как бы что-нибудь потерял; начну молитву, и опять в ту же минуту сделается легко и отрадно.</p> <p>Когда встретишься с кем-нибудь, то и говорить уже не охотно, и все хочется быть в уединении, да творить молитву; так привык к ней в неделю.</p> <p>Ден десять не видавши меня, старец сам пришел навестить меня; я объяснил ему мое состояние.</p> <p>Он, выслушавши, сказал: вот ты теперь привык к молитве, смотри же, поддерживай и усугубляй эту привычку, не теряй времени втуне, и с Божией помощью решишь не упустительно совершать по двенадцати тысяч молитв в день; держись уединения, вставай пораньше, да ложись попозднее, чрез каждые две недели ходи ко мне на совет.</p> <p>Стал я так поступать, как повелел мне старец, и на первый день едва-едва успел в поздний вечер окончить мое двенадцатитысячное правило. На другой день совершил его легко и с удовольствием. Сперва чувствовал при беспрестанном изрекании молитвы усталость, или как бы одеревенение языка и какую-то связанность в челюстях, впрочем приятные, потом легкую и тонкую боль в небе рта, далее ощутил небольшую боль в большом пальце левой руки, которою перебирал четки, и воспламенение всей кисти, которое простиралось и до локтя и производило приятнейшее ощущение.</p> <p>Притом все сие как бы возбуждало и понуждало к большему творению молитвы.</p> <p>так ден пять исполнял верно по двенадцать тысяч молитв и вместе с привычкою получил приятность и охоту.</p> <p>Однажды, рано поутру, как бы разбудила меня</p>
---	--

<p>άρχισα να λέγω τις συνηθισμένες μου προσευχές του όρθρου, αλλά η γλώσσα μου αδυνατούσε να τις λέγη εύκολα και με ακρίβεια.</p> <p>Η όλη μου επιθυμία ήταν προσηλωμένη σ' ένα μόνο πράγμα, εις το να λέγω την προσευχή του Ιησού. Όπως δε προχωρούσα εγέμιζα από χαρά και ανακούφισι.</p> <p>Τα χείλη μου και η γλώσσα μου προφέρανε τα λόγια αυτά της προσευχής εντελώς αυθόρμητα, χωρίς καμιά από μέρους μου προσπάθεια.</p> <p>Επέρασα όλη την ημέραν αυτή σε μια κατάσταση μεγίστης ευχαριστήσεως και είχα την εντύπωση ότι είχα αποξενωθεί από κάθε άλλο πράγμα.</p> <p>Εξούσα σαν σ' έναν άλλον κόσμο, και ενωρίς το βραδάκι ετελείωσα τις δώδεκα χιλιάδες επικλήσεις. Αισθανόμουν την επιθυμία μέσα μου να προχωρήσω, αλλ' ο Πνευματικός μου οδηγός μου είχε ειπή να μη ξεπεράσω τις δώδεκα χιλιάδες.</p> <p>Κάθε μερα έκανα το ίδιο, και τ' όνομα του Ιησού μου έδινε μεγάλη ετοιμότητα και ευχαρίστησι.</p> <p>Τέλος, επήγα να ιδώ τον γέρο οδηγό μου και του είπα τα κατέκαστα, ειλικρινά, και με κάθε λεπτομέρεια.</p> <p>Αυτός με άκουσε και μου είπε: «Να είσαι ευγνώμων εις τον Θεό επειδή σε αξίωσε να έχης την επιθυμία αυτή για την Προσευχή και σε εβοήθησε να προοδεύσης σ' αυτή, με ευκολία.</p> <p>»Αυτό είναι η φυσική συνέπεια που ακολουθεί την συνεχή προσπάθεια και τα πνευματικά κατορθώματα.</p> <p>«Έτσι και μια μηχανή την βάζει κάποιος σε κίνηση, κ' έπειτα αυτή εργάζεται μόνη της, αλλά για να εξακολουθήση να εργάζεται θέλει λάδωμα και κάθε τόσο ένα καινούργιο ξανάρχισμα.</p> <p>«Βλέπεις, λοιπόν, πόσα ο Θεός χαρίσματα, με την αγάπη του προς τον άνθρωπο, έχει χαρίσει, όχι μόνο εις την ψυχή του αλλά και στο ανθρώπινο το υλικό του σώμα;</p> <p>«Βλέπεις τι συναισθήματα είναι δυνατόν να παραχθούν, έστω κ' έξω απ' την κατάσταση της Χάριτος του Θεού, σε μια ψυχή αμαρτωλή και υποκείμενη σε πάθη, όπως συ ο ίδιος έλαβες ανάλογη πείρα;</p> <p>«Αλλ' ακόμη πόσο θαυμάσιο, πόσον ευχάριστο, και πόσο παρηγορητικό πράγμα είναι, όταν ο Θεός ευαρεστήται να χαρίση το δώρο της αυτοενεργούσης πνευματικής Προσευχής, καθώς και το δώρο της καθάρσεως της ψυχής από κάθε</p>	<p>молитва. Стал, было, читать утренние молитвы, но язык не ловко их выговаривал,</p> <p>и все желание само собою стремилось, чтобы творить Иисусову молитву. И когда ее начал, как стало легко, отрадно,</p> <p>и язык и уста как бы сами собою выговаривали без моего понуждения!</p> <p>Весь день провел я в радости и был как бы отрешенным от всего прочего,</p> <p>был как будто на другой земле и с легкостью окончил двенадцать тысяч молитв в ранний вечер. Очень хотелось и еще творить молитву, но не смел более приказанного старцем.</p> <p>Таким образом и в прочие дня я продолжал призывание имени Иисуса Христа с легкостью и влечением к оному.</p> <p>Потом пошел к старцу на откровение и рассказал ему все подробно.</p> <p>Он, выслушавши, начал говорить: слава Богу, что открылась в тебе охота и легкость молитвы.</p> <p>Это дело естественное, приходящее от частого упражнения и подвига,</p> <p>подобно как машина, у которой дадут толчек или форс главному колесу, после долго сама собою действует; а чтобы продлить ее движение, надо оно колесо подмазывать, да подталкивать.</p> <p>Вот видишь ли, какими превосходными способностями человеколюбивый Бог снабдил даже и чувственную натуру человека,</p> <p>какие могут являться ощущения и вне благодати и не в очищенной чувственности и в греховной душе, как уже сам ты это испытал?</p> <p>А колико превосходно, восхитительно и насладительно, когда кому благоволит Господь открыть дар самодействующей духовной молитвы и очистить душу от страстей?</p>
--	--

<p>γήϊνη αίσθησι!</p> <p>Είναι μία κατάσταση που είναι αδύνατον να περιγραφεί, και η ανακάλυψις αυτού του μυστηρίου της Προσευχής είναι μία πρόγευσις, εις την γη, της ευλογίας των ουρανών, του Παραδείσου.</p> <p>«Παρόμοια ευτυχία φυλάσσεται γι' αυτούς που ακολουθούν τον Θεό με απλότητα και αγάπη καρδιάς. Τώρα σου δίνω την άδεια να επαναλαμβάνης την επίκλησι όσο συχνά μπορείς κ' επιθυμείς. Προσπάθησε κάθε σου στιγμή να είναι αφιερωμένη εις την προσευχή, επικαλέσου το όνομα του Ιησού Χριστού χωρίς να μετράς πόσες φορές και υπόταξε τον εαυτόν σου ταπεινά εις του Θεού την θέλησι, παρακαλώντας Τον για βοήθεια. Είμαι βέβαιος ότι δεν θα σε εγκαταλείψη αλλά θα σε οδηγήση εις το αληθινό μονοπάτι».</p> <p>Υπό την καθοδήγησιν αυτήν επέρασα όλο το καλοκαίρι με ακατάπαυστη προφορική προσευχή προς τον Ιησού Χριστό και αισθανόμουν απόλυτη ειρήνη εις την ψυχή μου. Εις τον ύπνο μου, πολλές φορές ονειρεύτηκα ότι έλεγα την Προσευχή.</p> <p>Κατά το διάστημα της ημέρας, εάν τύχαινε να συναντήσω κάποιον, οποιοδήποτε ανθρώπινο πλάσμα, χωρίς εξαίρεση, συνέβαινε, να τους αισθάνωμαι όλους αγαπητούς τόσο, σαν να ήσαν από τους πιο στενούς συγγενείς μου.</p> <p>Αλλά δεν ερχόμουν σε πολλές σχέσεις μαζί τους. Όλες μου οι ιδέες ήταν ήρεμες με το κάθε τι. Δεν εσκεπτόμουν τίποτε άλλο παρά την Προσευχή. Το μυαλό μου ήταν συνεπαρμένο μ' αυτή και η καρδιά μου άρχισε μόνη της να αισθάνεται, πολλές φορές, θερμότητα και ευφροσύνη.</p> <p>Όταν επήγαινα εις την εκκλησία, η μακρά ακολουθία του μοναστηριού μου φαινόταν σύντομη και ποτέ τώρα δεν μ' εστενοχωρούσε, όπως συνέβαινε εις το παρελθόν. Η μικρή μου καλύβα μου φαινόταν λαμπρό παλάτι και δεν εύρισκε τρόπο πώς να ευχαριστήσω τον Θεό που έστειλε σ' εμένα, ένα χαμένον αμαρτωλό, τον άγιο και σοφό Πνευματικό μου οδηγό.</p> <p>Όμως δεν εχάρηκα πολύ τον γέρον οδηγό και διδάσκαλό μου, που ήταν γεμάτος από θεία σοφία, γιατί εκοιμήθη εις το τέλος του καλοκαιριού. Τον έκλαψα ήρεμα, τον εγέμισα με χαιρετίσματα και ευγνωμοσύνη για την πατρική διδασκαλία που έδωσε εις τον ερειπωμένο εαυτό μου σαν ευλογία και ενθύμιο, παρεκάλεσα δε να μου χαρισθή το κομποσχοίνι που εις τους κόμπους του, εμετρούσε την ιδική του επίκλησι.</p> <p>Έτσι έμεινα μόνος. Το καλοκαίρι ετελείωσε και μαζί μ' αυτό και ο κήπος που εφύλαγα. Δεν είχα πια μέρος να μείνω. Ο χωρικός που είχε το κτήμα, με πρόπεμψε δίδοντάς μου λίγα χρήματα και γεμίζοντάς μου το σακκίδιο με παξιμάδι για το</p>	<p>Это состояние не изобразимо, и открытие этой молитвенной тайны есть предвкушение сладости небесной на земле.</p> <p>Сего сподобляются в простоте любвеобильного сердца ищущие Господа! Теперь разрешаю тебе: твори молитву сколько хочешь, как можно более, все время бодрствования старайся посвящать молитве и уже без счисления призывай имя Иисуса! Христа, смиренно предавая себя в волю Божию и от Него ожидая помощи: верую, что Он не оставит тебя и управит путь твой.</p> <p>Принявши сие наставление, я все лето провозжал в беспрестанной устной Иисусовой молитве, и был очень покоен. Во сне почасту грезилось, что творю молитву.</p> <p>А в день, если случалось с кем встретиться, то все без изъятия представлялись мне так любезны, как бы родные, хотя и не занимался с ними.</p> <p>Помыслы сами собою совсем стихли, и ни о чем я не думал, кроме молитвы, к слушанию которой начал склоняться ум, а сердце само собою по временам начало ощущать теплоту и какую-то приятность.</p> <p>Когда случалось приходить в церковь, то длинная пустынная служба казалась краткою, и уже не была утомительна для сил, как прежде. Уединенный шалаш мой представлялся мне великолепным чертогом, и я не знал, как благодарить Бога, что Он мне такому окаянному грешному послал такого спасительного старца и наставника.</p> <p>Но недолго я пользовался наставлениями моего любезного и богомудрого старца, – в конце лета он скончался. Я, со слезами простившись с ним, поблагодарив его за отеческое учение меня окаянного, выпросил себе после него на благословение четки, с которыми он всегда молился.</p> <p>Итак, я остался один. Наконец, и лето прошло, и огород убрали. Мне стало жить негде. Мужик рассчел меня, дал мне за сторожбу два целковых, да насыпал сумку сухарей на дорогу, и я опять пошел странствовать по разным</p>
---	---

<p>ταξείδι μου. Άρχισα πάλι τα ταξείδια μου. Αλλά τώρα δεν εβιάδιζα μόνος, όπως πριν, γεμάτος από φροντίδες. Η επίκλησις του ονόματος του Ιησού Χριστού έκανε χαρούμενο τον δρόμο μου. Ο κάθε άνθρωπος που συναντούσα ήταν ευγενικός σε μένα, και ήμουν βέβαιος ότι το κάθε πλάσμα του Θεού, λογικό ή άλογο, μ' αγαπούσε θερμά.</p> <p>Όπως περιπλανιόμουν άρχισα να απορώ, τι να κάνω τα λίγα χρήματα που μου είχε δώσει ο χωρικός. Τι τα ήθελα; Εσταμάτησα για μια στιγμή κ' εσκέφθηκα. Τώρα πια δεν είχα Πνευματικόν οδηγό. Γιατί τάχα να μην αγόραζα με τα δυο ρούβλια που είχα μια «Φιλοκαλία», και να εξακολουθήσω περισσότερο να διδάσκωμαι απ' αυτή για την εσωτερική Προσευχή;</p> <p>Έκανα το σταυρό μου κ' εξακολούθησα το δρόμο μου με την γνωστήν επίκλησι. Έφθασα σε μια μεγάλη πόλη, όπου εξήτησα εις όλα τα βιβλιοπωλεία το βιβλίο που ήθελα. Εις το τέλος το βρήκα, αλλά μου ζήτησαν τρία ρούβλια ενώ εγώ είχα μόνο δύο. Παζάρευσα για πολλήν ώρα, αλλ' ο βιβλιοπώλης ήταν ανένδοτος.</p> <p>Τέλος μου είπε: «Πήγαινε εις την εκκλησία εδώ κοντά, και μίλησε σ' έναν επίτροπο. Αυτός έχει ένα παλιό και λίγο εφθαρμένο σώμα της "Φιλοκαλίας" κ' ίσως σου το πουλήσει για δυο ρούβλια». Επήγα πράγματι και τέλος την αγόρασα. Ήμουν πολύ ευχαριστημένος. Την συμάζεψα όσο μπορούσα, της έκανα ένα πάνινο κάλυμμα, και την είχα μαζί με την Αγία Γραφή μου.</p> <p>Τώρα πλέον προχωρώ με την ακατάπαυστην επανάληψι της Προσευχής του Χριστού, που είναι για μένα το πιο πολύτιμο πράγμα εις τον κόσμον αυτό.</p> <p>Μερικές φορές βαδίζω πενήντα έως πενήντα πέντε χιλιόμετρα την ημέρα και αισθάνομαι ότι δεν περπατώ καθόλου, επειδή το μόνο γεγονός που καταλαβαίνω είναι η προσευχή.</p> <p>Όταν το πικρό κρύο με περονιάζει, αρχίζω την προσευχή του Χριστού και μια γλυκεία θερμότης απλώνεται σε όλο το κορμί μου. Όταν η πείνα αρχίζει να με κυριεύη, το όνομα του Ιησού με κάνει να την λησμονώ εντελώς. Όταν οι ρευματισμοί απλώνονται εις τα πόδια και την πλάτη μου, προσηλώνω τις σκέψεις μου εις την Προσευχή του Ιησού κ' έτσι δεν αισθάνομαι τον πόνο.</p> <p>Όταν κανείς μου κάνει κακό, σκέπτομαι αμέσως, «πόσο γλυκεία είναι του Ιησού η Προσευχή» και η βλάβη ή η προσβολή, φεύγουν και εξαφανίζονται. Δεν με ενδιαφέρει τίποτα από τις φασαρίες του κόσμου αυτού. Το μόνο που με ικανοποιεί, είναι να βρίσκωμαι μόνος, να προσεύχωμαι αδιάλειπτα, και κάνοντας αυτό γεμίζω από χαρά. Ο Θεός γνωρίζει τι μεγάλο πράγμα έχει συντελεσθή σε μένα τον αμαρτωλό.</p>	<p>местам; но уже ходил не так, как прежде с нуждою; призывание имени Иисуса Христа веселило меня в пути, и все люди стали до меня добрее, казалось, как будто все меня стали любить.</p> <p>Однажды стал я думать, куда мне девать полученные за хранение огорода деньги и на что мне они? Э! постой! Старца теперь нет, учить некому; куплю себе Добротолюбие, да и стану по нем учиться внутренней молитве. Перекрестился, да и иду себе с молитвой.</p> <p>Дошел до одного губернского города и начал по лавкам спрашивать Добротолюбие; нашел в одном месте, но и то просят три целковых, а у меня только два; поторговался, поторговался, но купец не уступил нисколько;</p> <p>наконец, сказал: поди вон к этой церкви, там спроси старосту церковного; у него есть старенькая этакая книга, может, он и уступит тебе за два то целковых. Я пошел и действительно купил за два целковых Добротолюбие, все избитое и ветхое; обрадовался. Кое-как починил его, обшил тряпкой и положил в сумку с моей Библией.</p> <p>Вот теперь так и хожу, да беспрестанно творю Иисусову молитву, которая мне драгоценнее и слаще всего в свете.</p> <p>Иду иногда верст по семидесяти и более в день, и не чувствую, что иду; а чувствую только, что творю молитву.</p> <p>Когда сильный холод прохватит меня, я начну напряженнее говорить молитву, и скоро весь согреюсь. Если голод меня начнет одолевать, я стану чаще призывать имя Иисуса Христа и забуду, что хотелось есть. Когда сделаюсь болен, начнется ломота в спине и ногах, стану внимать молитве, и боли не слышу.</p> <p>Кто когда оскорбит меня, я только вспомню, как насладительна Иисусова молитва; тут же оскорбление и сердитость пройдет и все забуду. Сделался я какой-то полоумный, нет у меня ни о чем заботы, ничто меня не занимает, ни на что бы суетливое не глядел, и был бы все один в уединении; только по привычке одного и хочется, чтобы беспрестанно творить молитву и когда ею занимаюсь, то мне бывает очень</p>
--	--

<p>Βεβαίως όλα αυτά που μου συμβαίνουν είναι φυσικά και γήινα όπως ο Πνευματικός μου οδηγός είχε ειπή. Είναι μια τεχνητή κατάσταση η οποία ακολουθεί την οδό της κατά φυσικό τρόπο. Αλλά εγώ λόγω της αναξιότητάς μου και της αμυαλωσύνης μου δεν τολμώ μόνος μου να προχωρήσω, να μάθω περισσότερα και να εφαρμόσω εις τα βάθη της καρδιάς μου την πνευματική προσευχή, περιμένοντας να μου δώσει ο Θεός την ευκαιρία.</p> <p>Εις το μεταξύ αναπαύομαι με την ελπίδα που έχω εις τις προσευχές του Πνευματικού μου διδασκάλου, για μένα.</p> <p>Έτσι, αν και δεν έχω ακόμη φθάσει εις το ύψος της αδιαλείπτου πνευματικής προσευχής, που είναι η αυτοενέργεια της καρδιάς, όμως ευχαριστώ τον Θεό, επειδή τώρα αντιλαμβάνομαι την έννοια των λόγων του Αποστόλου «αδιαλείπτως προσεύχεστε».</p> <p>Επεσκέφθηκα για κάμποσο καιρό διάφορες περιοχές έχοντας, για συνταξειδιώτη μου την προσευχή του Ιησού Χριστού που με εγκαρδίωνα και μ' επαρηγοούσε σε όλα μου τα ταξίδια, σε όλες μου τις συναντήσεις με άλλους ανθρώπους εις τις μακρές μου πορείες.</p> <p>Τέλος, όμως, άρχισα να αισθάνωμαι την ανάγκη να σταματήσω κάπου και να εγκατασταθώ σε έναν τόπο, για να μπορώ έτσι εις την μοναξιά μου να μελετώ την «Φιλοκαλία».</p> <p>Αν και την εδιάβαζα όσο μπορούσα, όπου κατέφευγα τη νύκτα ή όπου για λίγο εστεκόμουν την ημέρα, όμως, επιθυμούσα να την διεξέλθω όσο πιο βαθύτερα ήτο δυνατόν, με πίστι και εγκάρδια προσευχή, για να μάθω απ' την μελέτη της, την διδασκαλία της για την αλήθεια και για την σωτηρία της ψυχής μου.</p> <p>Αλλ' όσο κι αν εφρόντιζα, όσο κι αν το επιθυμούσα δεν ημπόρεσα να βρω το καταφύγιο που ζητούσα, γιατί αδυνατούσα να βρω δουλειά, επειδή το αριστερό μου χέρι ήταν μισοπαράλυτο από τότε που ήμουν παιδί ακόμη.</p> <p>Έτσι, εσκέφθηκα κι απεφάσισα να πάω εις την Σιβηρία για να προσκυνήσω τον τάφο του αγίου Ιννοκεντίου, εις το Ιρκούτσκ.</p> <p>Κατέληξα εις την απόφασιν αυτή, γιατί θα μπορούσα εις τα δάση και τις Σιβηριανές στέππες, να ταξιδεύω με μεγάλην ησυχία κ' έτσι θα είχα μια πολύ καλή ευκαιρία για την μελέτη και την Προσευχή μου. Άρχισα, λοιπόν, το ταξίδι μου κ' έλεγα, όπως προχωρούσα, την προφορική</p>	<p>весело. Бог знает, что такое со мною делается.</p> <p>Конечно, все это чувственное или, как говорил покойный старец, естественно и искусственно от навыка; но вскоре приступить к изучиванию и усвоению духовной молитвы внутрь сердца еще не смею, по недостойнству моему и глупости. Жду часа воли Божией, надеясь на молитвы покойного старца моего.</p> <p>Итак, хотя я и не достиг непрестанной самодействующей духовной молитвы в сердце, но слава Богу, теперь ясно понимаю, что значит изречение, слышанное мною в Апостоле: <i>"Непрестанно молитесь"</i></p> <p>РАССКАЗ ВТОРОЙ</p> <p>Долго я странствовал по разным местам с сопутствовавшей мне Иисусовой молитвою, которая ободряла и утешала меня во всех путях, при всех встречах и случаях.</p> <p>Наконец, стал я чувствовать, что лучше бы где-нибудь остановиться на одном месте, как для удобнейшего уединения, так и для изучения Добротолюбия,</p> <p>которое хотя и понемногу я читал, приютившись на ночлегах, или при дневном отдыхе; однако ж было сильное желание, чтоб постоянно углубляться в оное, и с верою почерпнуть из него истинное наставление ко спасению души, чрез сердечную молитву.</p> <p>Но как, согласно сему моему желанию, я нигде, ни в какую посильную работу наняться не мог, по причине совершенною невладения левой моей рукой с самого малолетства;</p> <p>а потому, будучи в невозможности иметь постоянный приют, я пошел в сибирские страны, к святителю Иннокентию Иркутскому,</p> <p>с тем намерением, что по лесам и степям сибирским мне идти будет безмолвнее, следственно и заниматься молитвою и чтением удобнее. Так я и шел, да беспрестанно творил устную молитву.</p>
--	--

<p>επίκλησι χωρίς να σταματώ καθόλου.</p> <p>Ύστερα από λίγο χρονικό διάστημα είχα το συναίσθημα ότι η Προσευχή του Χριστού, πέρασε κάπως, από τα χείλη εις την καρδιά μου, κι αυτό εσήμαινεν ότι με τον κάθε φυσικό κτύπο της καρδιάς μου αυτόματα ελέγοντο οι λέξεις της Προσευχής,</p> <p>όπως π. χ. ένα, Κύριε, δύο, Ιησού, τρία, Χριστέ κ.ο.κ. Είχα σταματήσει να λέγω την Προσευχή με τα χείλη μου και απλώς άκουγα αυτό που η καρδιά μου έλεγε με τους κτύπους της. Μου φαινόταν ότι τα μάτια μου έβλεπαν ολόισα μέσ' στην καρδιά μου και θυμώμουν έντονα τα λόγια του μακαρίτη του οδηγού μου που μου είχε μιλήσει γι' αυτή την χαρά.</p> <p>Έπειτα αισθάνθηκα μέσ' στην καρδιά μου κάτι σαν ελαφρό πόνο, μα εις τις σκέψεις μου επικρατούσε τόση μεγάλη αγάπη για τον Χριστό, ώστε εδημιουργούσα μέσα μου την εικόνα ότι έβλεπα τον εαυτόν μου ριγμένο εις τα πόδια Του, χωρίς να τ' αφήνω απ' τ' αγκαλιάσματα και τα τρυφερά φιλιά. Έβλεπα, με τα μάτια της ψυχής μου, ότι τον ευχαριστούσα με θερμά δάκρυα επειδή με την μεγάλη Χάρι Του και την αγάπη, με αξίωσε να βρω τόση μεγάλη παρηγοριά εις το Όνομά Του, εγώ ένα αμαρτωλό και ανάξιο πλάσμα. Σαν συνέχεια ήλθε εις την καρδιά μου μια θεία θερμότης που απλώθηκε σ' όλο μου το στήθος.</p> <p>Αυτό μ' εκίνησε σε ακόμη στενότερη μελέτη της «Φιλοκαλίας», με τον σκοπό να ξεετάζω τα συναισθήματά μου και να κάνω μια ολοκληρωμένη μελέτη της άφωνης και μυστικής προσευχής της καρδιάς.</p> <p>Η γνώμη μου ήταν, μήπως χωρίς παρόμοια εξέτασι έπεφτα θύμα της ομορφιάς της Προσευχής ή μήπως έπαιρνα κατά λάθος ορισμένα φυσικά φαινόμενα ως αποτελέσματα της χάριτος του Θεού κι ακόμη, μήπως με κατελάμβανε χωρίς να το καταλάβω, υπερηφάνεια για το κατόρθωμά μου αυτό, της Προσευχής.</p> <p>Γι' αυτούς τους κινδύνους ο μακαρίτης Πνευματικός μου οδηγός μου είχε μιλήσει όταν εξούσε. Τώρα απεφάσισα να περπατώ περισσότερο εις το διάστημα της νύκτας για να διαβάζω απ' την «Φιλοκαλία» την ημέρα, κάτω απ' τις σκιές των δένδρων των πυκνών δασών.</p> <p>Ω! τι σοφία, ανεκάλυπτα κατά την μελέτη μου αυτή, σοφία που ούτε καν την είχα πριν υποπτευθή. Εντρυφώντας εις τα βάθη της σοφίας αυτής αισθανόμουν ευτυχία, που ποτέ δεν θα μπορούσα ούτε να την φαντασθώ.</p> <p>Είν' αλήθεια ότι μερικά χωρία, πολύ απείχαν από του να τα κατανοήσω, αλλ' η Προσευχή της καρδιάς μου, έκανε ώστε να ξεκαθαρίζω κάπως αυτά, που τέλεια δεν ημπορούσα να τα συλλάβω</p>	<p>Наконец, чрез непродолжительное время почувствовал, что молитва сама собою начала как-то переходить в сердце, то есть сердце, при обыкновенном своем биении, начало как бы выговаривать внутри себя молитвенные слова за каждым своим ударом,</p> <p>например: 1) Господи, 2) Иисусе, 3) Христе, и проч. Я перестал устами говорить молитву, и начал с прилежанием слушать как говорит сердце; помня, как толковал мне покойный старец, как это было приятно.</p> <p>Потом начал ощущать тонкую боль в сердце, а в мыслях такую любовь ко Иисусу Христу, что казалось, что если бы Его увидел, то так и кинулся бы к ногам Его, и не выпустил бы их из рук своих, сладко лобызая, до слез, но благодаря, что Он такое утешение о имени своем подает, по милости и любви своей, недостойному и грешному созданию своему. Далее начало являться какое-то благотворное растепливание в сердце, и эта теплота простиралась и по всей груди.</p> <p>Сие обратило меня в особенности к прилежному чтению Добротолюбия, чтобы как поверять мои ощущения, так и изучить дальнейшее занятие внутреннею сердечною молитвою;</p> <p>ибо без сей проверки боялся, дабы не впасть в прелесть, или не принять естественных действий за благодатные, и не возгордиться скорым приобретением молитвы,</p> <p>как слышал я от покойного старца. А потому я шел уже более по ночам, а дни преимущественно провождал в чтении Добротолюбия, сидя в лесу под деревьями.</p> <p>Ах, сколько нового, сколько мудрого и доселе неведомого открыло мне сие чтение! Упражняясь в нем, я вкушал такую сладость, какой до сего времени не мог и вообразить.</p> <p>Правда, хотя некоторые места были и непонятны при чтении глупому уму моему, но последствия, происходящие от сердечной молитвы, разъяснили мне непонимаемое;</p>
--	--

<p>με το μυαλό μου.</p> <p>Άλλοτε πάλι, αν και σπάνια, έβλεπα εις τον ύπνο μου τον μακαρίτη τον Πνευματικό μου οδηγό να μου εξηγή πολλές δυσκολίες, και να καθοδηγή την άξεστή μου ύπαρξι, όλο και περισσότερο εις την ταπείνωσι.</p> <p>Εις αυτή την κατάστασι της ουρανίου ευλογίας επέρασαν περισσότερο από δυο μήνες απ' το καλοκαίρι. Το περισσότερο μέρος του χρόνου στο διάστημα αυτό, εβάδιζα μέσα από συντομώτερα μονοπάτια των δασών. Σαν έφθασα σ' ένα χωριό εξήτησα μόνο λίγο παξιμάδι και μια χούφτα αλάτι, εγέμισα δε και το παγούρι μου με νερό κ' εξεκίνησα για άλλα εκατό χιλιόμετρα ταξείδι.</p> <p>Κατά το τέλος του καλοκαιριού εδέχθηκα επίθεσι ενός πειρασμού, που ήταν αποτέλεσμα ίσως αμαρτιών της αθλίας ψυχής μου, ή ανάγκης για την πνευματική μου ζωή, ή και ανάγκης για απόκτησι διδασκαλίας από την πείρα.</p> <p>Μου συνέβη, λοιπόν, το εξής: Μιά ημέρα εβάδιζα εις τον αμαξωτό δρόμο την ώρα που έπεφτε το λυκόφως, όταν συνήντησα δυό ανθρώπους με ξυρισμένα κεφάλια. Ήλθαν ίσια κατεπάνω μου. Τους επήρα για στρατιώτες. Μου εξήτησαν χρήματα.</p> <p>Όταν τους είπα ότι δεν είχα ούτε μια πεντάρα επάνω μου, δεν μ' επίστεψαν και μου φώναξαν άγρια: «Όλοι σεις οι προσκυνηταί είσθε ψεύτες και μαζεύετε ένα σωρό λεφτά, ζητιανεύοντας».</p> <p>«Γιατί να συζητούμε μαζί του»; είπε μετά ο ένας απ' τους δύο και μούδωσε ένα κτύπημα στο κεφάλι με το δρύινο ραβδί του, αφήνοντάς με αναίσθητο. Δεν ηξεύρω πόσην ώρα έμεινα αναίσθητος αλλ' όταν συνήλθα ήμουν ξαπλωμένος εις την άκρη του δάσους δίπλα εις τον αμαξωτό δρόμο και αντελήφθηκα ότι με είχαν ληστέψει. Το σακκίδιό μου είχε κάνει φτερά και το μόνο που έμεινε απ' αυτό ήταν τα υπόλοιπα κορδόνια μου επάνω εις την πλάτη μου, κομμένα με μαχαίρι.</p> <p>«Δόξα τω Θεώ» που δεν μου είχαν πάρει το βιβλιάριο με την ταξιδιωτική μου άδεια, γιατί το είχα μέσα εις το γούνινο καπέλλο μου, για ευκολία να το δείχνω αμέσως όταν μου το ζητούσαν.</p> <p>Σηκώθηκα με πικρά δάκρυα, όχι τόσο για τον πόνο εις το κεφάλι μου, όσο για το χάσιμο των βιβλίων μου, της Αγίας Γραφής και της «Φιλοκαλίας» μου, που τα είχα μέσ' στο σακκίδιό μου και μου τα είχαν κλέψει μαζί του.</p> <p>Όλην αυτή την ημέρα δεν εσταμάτησα να κλαίω και να θρηνώ. Πού να βρισκόταν η Βίβλος μου τώρα, που την είχα μαζί μου και την εδιάβαζα απ' τα μικρά μου χρόνια; Πού να ήταν η «Φιλοκαλία» μου, που είχα πάρει τόση μεγάλη πνευματικήν ωφέλεια</p>	<p>к тому же изредка видывал во сне и покойного старца моего, который многое толковал мне, и все более всего наклонял несмысленную душу мою ко смирению.</p> <p>Слишком два летних месяца я так блаженствовал. Путешествовал более лесами да проселочными дорогами: если приду в деревню, попрошу себе сумку сухарей, да горсть соли, да налью бурачок воды, и опять пошел верст на сто.</p> <p>По грехам что ли окаянной души моей, или по потребности в духовной жизни, или лучшему наставлению и опытности, под конец лета начали являться искушения.</p> <p>А именно: вышел я на большую дорогу, в сумерки нагнали меня два человека, похожие с голов на солдат; стали у меня требовать денег.</p> <p>Когда я отозвался, что не имею ни копейки, они сему не верили и дерзко кричали: "врешь! Странники много набирают денег!" Один из них сказавши:</p> <p>"да что с ним много говорить", ударил меня дубиною в голову так, что я упал без памяти. Не знаю, долго ли я лежал без чувств; но, очнувшись, увидел, что я лежу у леса близ дороги весь раздерганный и сумки моей нет; одни только перерезанные веревки, на коих она была несена.</p> <p>Слава Богу, что не унесли паспорт, который лежал в ветхой моей шапке, на случай скорейшего показания, где требуют.</p> <p>Вставши, я горько заплакал, не столько от головной боли, сколько о том, что лишили книг моих, Библии и Добротолюбия, бывших в унесенной сумке.</p> <p>Ни день, ни ночь не переставал я скорбеть и плакать. Где теперь моя Библия, которую я с малых лет читал и имел всегда при себе? Где мое Добротолюбие, из которого я почерпал и наставление и утешение?</p>
---	---

<p>απ' το διάβασμά της και παρηγοριά;</p> <p>Ω! ο δυστυχής εγώ, που έχασα τον πρώτο και τον τελευταίο θησαυρό μου, πριν ακόμη γεμίσω την ψυχή μου μ' αυτούς. Καλύτερα να με είχαν σκοτώσει, παρά που έμεινα χωρίς την πνευματική τους τροφή, επειδή νομίζω πως ποτέ δεν θα μπορέσω να βρω χρήματα για να ξαναγοράσω βιβλία σαν κι αυτά.</p> <p>Επί δυο ημέρες έσερνα κυριολεκτικά το κορμί μου εις το δρόμο και ήμουν τόσο συντετριμμένος απ' το βάρος της ατυχίας μου, ώστε την τρίτην ημέρα εξαντλήθηκα τελείως. Εστάθηκα κ' εξάπλωσα εις την σκιά ενός θάμνου, όπου μ' επήρε ο ύπνος.</p> <p>Εις τον ύπνο μου είδα όνειρο. Είδα πως ευρέθηκα πάλι στο μοναστήρι, εις το κελλί του Πνευματικού μου οδηγού και έκλαιγα γι' αυτά που μου πήραν.</p> <p>Ο Γέροντας προσπαθούσε να με παρηγορήσει. «Ας σου γίνη αυτό ένα μάθημα», μου είπε, «που θα σε διδάξη την αποξένωσι από τα γήινα πράγματα, επειδή χωρίς αυτά καλύτερα προχωρείς προς τον ουρανό. Αυτό έγινε κατά παραχώρησι, για να σε προλάβη από την πτώσι, που είναι η απλή και σκέτη ευχαρίστησι για τα πνευματικά.</p> <p>Ο Θεός θέλει τον χριστιανό να πετάξη εντελώς από πάνω του, όλες τις επιθυμίες του, τις ευχαριστήσεις, τους συνδέσμους, και να υποτάξη τον εαυτόν του τέλεια εις την θεία θέλησι. Αυτός κατευθύνει κάθε γεγονός για την βοήθεια και την σωτηρία του ανθρώπου, Αυτός, θέλει πάντας σωθήναι".</p> <p>«Έχε θάρρος, λοιπόν, και πίστευε ότι ο Θεός επιτρέπει τον πειρασμό αλλά και λυτρώνει απ' αυτόν. Παραχωρεί "σύν τω πειρασμώ και την έκβασιν.". Γρήγορα θα πάρης πολύ περισσότερη χαρά από όση λύπη έχεις τώρα».</p> <p>Σ' αυτά τα λόγια εξύπνησα και αισθάνθηκα ότι είχα ξαναποκτήσει τις δυνάμεις μου και ότι η ψυχή μου είχε πάρει φως και ειρήνη. Κύριε, «γεννηθήτω το θέλημά Σου» είπα, έκανα το σταυρό μου κ' εσηκώθηκα κ' εσυνέχισα τον δρόμο μου. Η Προσευχή άρχισε πάλι να κτυπά μαζί με τους παλμούς της καρδιάς μου κ' εβάδισα τρεις ημέρες με ειρήνη εις την ψυχή μου.</p> <p>Αμέσως με το ξεκίνημά μου διεσταυρώθηκα εις τον δρόμο με μιαν ομάδα από κατάδικους που μετεφέροντο υπό συνοδείαν. Όταν επιλησίασα, ανεγνώρισα μέσα σ' αυτούς και τους δυο ανθρώπους που με είχαν ληστέψει. Ήσαν κ' οι δυο στην εξωτερική γραμμή της παρατάξεως. Έπεσα σχεδόν εις τα πόδια τους, παρακαλώντας θερμά να μου πουν, τι έκαναν τα βιβλία μου.</p> <p>Εις την αρχή δεν μού έδωσαν σημασία αλλά τέλος ένας απ' αυτούς μου είπε: «Εάν μας δώσης κάτι,</p>	<p>Лишился я, несчастный, и первого и последнего сокровища в моей жизни, еще не насытившись оным. Лучше бы меня совсем убили, нежели жить мне без сей духовной пищи! Не могу уже теперь опять приобрести их!</p> <p>Два дня я едва передвигал ноги, изнемогая от сего горя; а на третий, совсем выбившись из сил, упал под куст и заснул.</p> <p>Вот и вижу во сне, будто я в пустыне в келии старца моего, оплакиваю свое горе.</p> <p>Старец, утешая меня начал говорить: это тебе урок беспристрастия к вещам земным для удобнейшего шествия к небу. Тебе это попущено для того, чтобы не впал ты а сластолюбие духовное.</p> <p>Бог хочет, чтобы христианин совершенно отвергался своей воли, хотения и всякого к оному пристрастия и совершенно предался бы в Его Божественную волю. Он все случаи устраивает к пользе и спасению человека. <i>Всем хочет спастися</i> (1 Тим. 2, 4).</p> <p>А потому ободрись и веруй, что <i>со искушением сотворит Господь и избытие</i> (1 Кор. 10, 13). И ты вскоре утетишься гораздо более, чем теперь скорбишь.</p> <p>При сих словах я проснулся, почувствовал укрепление в силах, и в душе как бы какой-то рассвет и успокоение. Да будет воля Господня, сказал я, перекрестился, встал и пошел. Молитва опять начала действовать в сердце по прежнему, и дня три я путешествовал спокойно.</p> <p>Вдруг нагоняю по дороге этап колодников, ведомых за конвоем. Поравнявшись с ними, я увидел двух человек, которые меня ограбили, и так как они шли с краю прочих, то я упал им в ноги и убедительно просил их сказать, где мои книги?</p> <p>Сначала они не обратили на меня внимания, а потом один из них начал говорить: если что-</p>
--	--

<p>θα σου πούμε που είναι τα βιβλία σου. Δώσε μας ένα ρούβλι».</p> <p>Τους εβεβαίωσα πώς για την αγάπη του Χριστού, αν μπορούσα, θα το ζητιάνευα ένα ρούβλι να τους το δώσω και τους προσέφερα το διαβατήριό μου για ενέχυρο. Έτσι μου είπαν ότι τα βιβλία μου ήσαν εις τις αποσκευές που ακολουθούσαν τους καταδίκους, μαζί με άλλα κλεμμένα αντικείμενα.</p> <p>«Πώς θα μπορέσω να τα πάρω;» ερώτησα. «Παρακάλεσε τον αξιωματικό της συνοδείας» μου απήντησαν, και έσπευσα να τον βρω και να τον παρακαλέσω. «Λες αλήθεια πως ξεύρεις να διαβάξεις την Αγία Γραφή»; μ' ερώτησε. «Μάλιστα», απήντησα, «και όχι μόνο μπορώ να διαβάζω καλά, αλλά, ξεύρω και να γράφω. Εις το Ευαγγέλιό μου πάνω, υπάρχει η υπογραφή μου για να σε βεβαιώσω ότι είναι δικό μου. Να το διαβατήριό μου με το όνομα και το επώνυμό μου».</p> <p>Μετά από αυτά ο αξιωματικός μου είπε ότι οι λωποδύται ήσαν λιποτάκται, εκρύβοντο σε μια λασπωμένη καλύβα του δάσους και είχαν ληστέψει πολλούς διαβάτες, αλλά ένας έξυπνος αμαξάς όταν του επετέθησαν χθες, κατώρθωσε να τους πιάσει και να τους δέσει.</p> <p>«Εν τάξει» προσέθεσε «θα σου δώσω τα βιβλία σου, αλλά πρέπει να έλθης μαζί μας μέχρι τον πρώτο σταθμό που θα κάνουμε για την νύχτα. Είναι μόλις τριάμιση χιλιόμετρα απ' εδώ, και θα σταματήσουμε εκεί, γιατί εδώ εις την μέση του δρόμου δεν ημπορούμε να διακόψουμε την πορεία».</p> <p>Με μεγάλη χαρά επεζοπήρησα δίπλα του και κουβεντιάζαμε, εγώ πεζός κι αυτός επάνω εις το άλογό του. Ήταν ευγενικός, φαινόταν ειλικρινής και είχε περάσει την πρώτη του νιότη.</p> <p>Μ' ερωτούσε από που ερχόμουν και πού επήγαινα. Απήντησα σ' όλες τις ερωτήσεις του χωρίς να κρύψω το παραμικρό κ' έτσι εφθάσαμε εις το σπίτι που θα γινόταν η στάθμευσις για την διανυκτέρευσι.</p> <p>Ευρήκε τα βιβλία μου και μου τα έδωσε πίσω, λέγοντας: «Πού να πας τώρα νύχτα καιρό; Κάθησε εδώ και κοιμήσου σ' αυτό εκεί το δωματιάκι». Με έπεισε να μείνω.</p> <p>Τώρα που είχα βρη τα βιβλία μου ήμουν τόσο ευτυχής ώστε δεν ήξευρα πραγματικά πώς να ευχαριστήσω τον Θεό. Έσφιξα τα βιβλία εις το στήθος μου και τα κράτησα εκεί τόσο, ώσπου τα χέρια μου μουδιάσανε.</p> <p>Έχυσα δάκρυα χαράς, και η καρδιά μου κτυπούσε με ευφροσύνη. Ο αξιωματικός με παρακολουθούσε και είπε: «Πρέπει όπως βλέπω, να αγαπάς πάρα</p>	<p>нибудь дашь нам, то скажем, где твои книги.</p> <p>Дай нам целковый. Я побожился, что дам, непременно дам, хоть Христа ради попрошу по миру; вот, коли хотите возьмите под залог паспорт мой. Они сказали, что книги мои в обозе везутся, с прочими обысканными у них воровскими вещами.</p> <p>Как же я могу получить их? Проси капитана, который нас провожает. Я бросился к капитану и объяснил все подробно. Между прочим, он спросил меня: неужели ты умеешь читать Библию? Не только умею все читать, ответил я, но даже и писать: вы увидите на Библии надпись, что она моя; а вот и в паспорте моем означено то же имя и прозвание.</p> <p>Капитан начал говорить: Эти мошенники беглые солдаты, они жили в землянке и многих грабили. Их вчера поймал ловкий ямщик, у которого они хотели отбить тройку.</p> <p>Пожалуй, я выдам тебе твои книги, коли они тут есть; но ты иди с нами на ночлег; вот недалеко, версты четыре, а то не останавливать же этап и обоз для тебя.</p> <p>Я с радостью пошел около верховой капитанской лошади, да разговорился с ним. Увидел, что он человек добрый и честный, и уже не молод.</p> <p>Он спрашивал меня, кто я, откуда и куда иду Я все отвечал по сущей правде; и так мы достигли до ночлежной этапной избы.</p> <p>Он, отыскавши мои книги, мне отдал, да и говорит: куда ж теперь ночью тебе идти, ночуй вот у меня в прихожей. Я остался.</p> <p>Получивши книги, я так был рад, что не знал, как благодарить Бога; прижал книги к моей груди и держал до тех пор, что руки даже окостенели.</p> <p>Слезы лились из глаз моих от радости, и сердце сладко билось от восторга! Капитан, смотря на меня, спросил: Видно, ты</p>
--	--

<p>πολύ την ανάγνωσι της Γραφής». Αλλ' η χαρά μου ήτο τόσο μεγάλη ώστε δεν ημπούρεσα να του απαντήσω και αισθανόμουν διάθεσι να κλάψω.</p> <p>Έπειτα προχώρησε λέγοντάς μου: «Κ' εγώ διαβάζω τακτικά, κάθε μέρα το Ευαγγέλιο» και έβγαλε ένα μικρό βιβλιαράκι που είχε τα τέσσερα Ευαγγέλια, τυπωμένο εις το Κίεβο και δεμένο με αργυρές πλάκες. «Κάθησε», εξακολούθησε, «και θα σου πω τι μου συνέβη κάποτε.</p> <p>«Φέρετέ μας κάτι να φάμε για βράδυ», εφώναξε δυνατά κ' επλησιάσαμε εις το τραπέζι ενώ συγχρόνως, άρχιζε την ιστορία του.</p> <p>«Όταν ήμουν νέος υπηρετούσα εις τον στρατό έξω εις την ύπαιθρο, όχι στα γραφεία. Ήμουν καλός εις την δουλειά μου και οι ανώτεροί μου αξιωματικοί με αγαπούσαν γιατί ήμουν ένας ευσυνείδητος ανθυπολοχαγός.</p> <p>Ήμουν ακόμη νέος όπως και οι φίλοι μου. Δυστυχώς όμως άρχισα να πίνω και σιγά - σιγά το πάθος του ποτού γιγάντωσε μέσα μου. Όταν δεν ήμουν κάτω απ' την επήρεια του οινοπνεύματος ήμουν τακτικός και καλός αξιωματικός, αλλ' όταν έπινα εγινόμουν ανίκανος για κάθε τι, για πολλές μέρες κάθε φορά.</p> <p>Με ανέχθηκαν για αρκετόν καιρόν αλλά μια φορά ύστερα από πολύ ποτό, ασέβησα άσχημα εις τον διοικητή μου κ' επιμωρήθηκα με φυλάκισι και υποβιβασμό εις την τάξι του στρατιώτου, για τρία χρόνια. Απειλήθηκα με ακόμη βαρύτερη τιμωρία αν εξακολουθούσα να παραδίδωμαι εις το πάθος μου αυτό της μέθης. Παρ' όλες τις ποινές όμως και τις απειλές δεν ημπορούσα να κυριαρχήσω εις τον εαυτό μου και να θεραπευθώ από το καταραμένο πάθος.</p> <p>Επιχειρούσα, αλλά κάθε φορά απετύγχανα. Οι ανώτεροί μου απογοητευμένοι από την κατάσταση μου απεφάσισαν να με στείλουν σε σωφρονιστικές φυλακές. Όταν το έμαθα αυτό, το μυαλό μου πήγε να σταματήση. Ήμουν απορροφημένος σε θλιβερές σκέψεις μέσ' στο στρατώνα, όταν ήλθε εκεί ένας μοναχός που έκανε εράνους για μιαν εκκλησία. Καθένας μας τούδωσε ό,τι μπορούσε.</p> <p>Έπειτα ο μοναχός αυτός ήλθε κοντά μου και μ' ερώτησε γιατί ήμουν τόσο θλιμμένος. Του είπα τι μου συνέβαινε και αυτός με συμπάθησε πολύ για τη δυστυχία μου και μου είπε:</p> <p>"Το ίδιο συνέβηκε, κάποτε με τον αδελφο μου. Τι νομίζεις, όμως, ότι τον βοήθησε; Ο πνευματικός του του έδωσε ένα Τετραάγγελο με αυστηρό κανόνα να διαβάζη ένα κεφάλαιο, χωρίς ούτε μιας στιγμής καθυστέρησι, κάθε φορά που θα αισθανόταν την επιθυμία να πιη.</p> <p>Εάν η επιθυμία εξακολουθούσε, έπρεπε να</p>	<p>любишь читать Библию. Я от радости не мог ничего на сие ответить, только плакал.</p> <p>Он продолжал: Я сам, брат, аккуратно читаю каждый день Евангелие. При сем расстегнул мундир и снял маленькое Евангелие киевской печати, все окованное серебром. Сядь-ко, я расскажу тебе, что к этому меня привело.</p> <p>Да подайте-ка нам ужинать! Мы сели за стол, капитан начал рассказывать:</p> <p>Я с молодых лет служил в армии, а не в гарнизоне; знал службу и любим был начальством, как исправный прапорщик.</p> <p>Но лета были молодые, приятели тоже; я по несчастью и приучился пить, да под конец так, что открылась и запойная болезнь; когда не пью, то исправный офицер, а как закурю, то недель шесть в лежку.</p> <p>Долго терпели мне, наконец, за грубости шефу, сделанные в пьяном виде, разжаловали меня в солдаты на три года, с перемещением в гарнизон; а если не исправлюсь, и не брошу пить, то угрожали строжайшим наказанием. В сем несчастном состоянии</p> <p>я сколько ни старался воздержаться, и сколько от сего не лечился, никак не мог покинуть моей страсти, а потому и хотели переместить меня в арестантские уже роты. Услышав сие, не знал я, что с собою делать.</p> <p>В одно время я с раздумьем сидел в казармах. Вдруг вошел к нам какой-то монах, с книжкой для сбора на церковь. Кто, что мог, - подали.</p> <p>Он, подошедши ко мне, спросил: "что ты такой печальный?" Я, разговорившись с ним, пересказал мое горе; монах, сочувствуя моему положению, начал:</p> <p>точно то же было с моим родным братом, и вот что ему помогло: его духовный отец дал ему Евангелие, да и накрепко приказал, чтобы он когда захочет вина, то нимало не медля прочел бы главу из Евангелия;</p> <p>если и опять захочет, то и опять читал бы</p>
--	---

<p>προχώρηση εις το διάβασμα και άλλου κεφαλαίου και άλλου, μέχρις ότου το πάθος θα αναχαιτιζόταν. Ο αδελφός μου ακολούθησε πιστά την συμβουλή του πνευματικού του και έπειτα από λίγον καιρό κατώρθωσε να απαλλαγή απ' το πάθος του ποτού.</p> <p>Πάνε δεκαπέντε περίπου χρόνια από τότε και τα χείλη του δεν άγγιξαν ούτε σταλαγματιά από οποιοδήποτε ποτό. Κάνε το ίδιο, και θα δης ότι και συ θα γλυτώσης από την δυστυχίαν αυτή. Έχω ένα Τετραύγγελο και θα έλθω επίτηδες πάλι, για να σου το φέρω.</p> <p>»Τον άκουσα με προσοχή και μόλις ετελείωσε του είπα: "Πώς θα μπορέσουν τα Ευαγγέλιά σου να με βοηθήσουν αφού όλες οι προσπάθειες οι δικές μου και των γιατρών απέτυχαν από του να με σώσουν απ' το πάθος του ποτού"; Εμίλησα κατ' αυτόν τον τρόπο γιατί δεν ήξευρα τι είναι το Ευαγγέλιο και δεν το είχα ποτέ διαβάσει". "Μή το λες αυτό", μου είπεν, ο μοναχός, "σε βεβαιώνω εγώ ότι θα σε βοηθήση", και την άλλη μέρα μου έφερε το Τετραύγγελο.</p> <p>»Το άνοιξα, έρριξα μια ματιά μέσα και είπα: "Δεν το παίρνω, γιατί πώς θα το χρησιμοποιήσω μη γνωρίζοντας, όπως οι ιερωμένοι, την παλαιοσλαυονική γλώσσα";</p> <p>Όμως ο μοναχός προχώρησε για να με βεβαιήση ότι οι λέξεις αυτές καθ' εαυτές του Ευαγγελίου, είναι γεμάτες από θεία χάρι, και έχουν θεία δύναμι, επειδή με αυτές είναι γραμμένο εκείνο που ο ίδιος ο Θεός παρέδωσε και απεκάλυψεν εις τους ανθρώπους.</p> <p>"Δεν πειράζει αν εις την αρχή δεν καταλαβαίνεις καλά, μόνον, προχώρησε εις το διάβασμα με επιμέλεια.</p> <p>Ένας άγιος μοναχός είπε κάποτε: "Εάν συ δεν καταλαβαίνης τις λέξεις του Ευαγγελίου του Λόγου του Θεού, τα πονηρά πνεύματα καταλαβαίνουν τι διαβάζεις και τρέμουν". Το πάθος σου για το ποτό είναι οπωσδήποτε σατανική ενέργεια. Θα σου πω και κάτι άλλο. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος γράφει, ότι και εις το δωμάτιο όπου φυλάσσεται ένα Ευαγγέλιο τα πνεύματα του σκότους κρατούνται έξω απ' αυτό με τη δύναμί του, μέσα δε εκεί τρέμουν και το σκέπτονται πολύ να κάνουν κακό".</p> <p>»Έδωσα λίγα χρήματα εις τον μοναχό, δεν θυμάμαι πόσα, και αγόρασα το Τετραύγγελο, το έβαλα μέσα σ' ένα μπαούλο με άλλα πράγματα και το εξέχασα εκεί. Σε λίγο μια ταραχή για το πάθος του ποτού άρχισε να με φοβίζει. Μια ακατανίκητη επιθυμία για να πιω μ' έκανε ώστε, σαν τυφλός να σπεύσω να ανοίξω το μπαούλο για να πάρω κάμποσα χρήματα και να τρέξω στο ποτό. Αλλά τα μάτια μου έπεσαν αμέσως στο Τετραύγγελο και σε μια στιγμή πέρασαν ζωηρά μέσ' στο μυαλό μου όλα αυτά που ο μοναχός μου είχαν ειπή.</p>	<p>следующую главу.</p> <p>Брат мой стал так поступать, и в непродолжительном времени страсть к питию в нем исчезла,</p> <p>и теперь вот уже пятнадцать лет капли хмельного не берет в рот. Поступай-ка и ты так, увидишь пользу. У меня есть Евангелие, пожалуй, я принесу тебе.</p> <p>Выслушав это, я сказал ему: где же помочь твоему Евангелию, когда никакие старания мои, ни лекарственные пособия не могли удержать меня? Я сказал сие так, потому, что никогда не читывал Евангелия. Не говори этого, возразил монах, уверяю тебя, что будет польза. На другой день действительно монах принес мне вот это Евангелие.</p> <p>Я раскрыл его, посмотрел, почитал, да и говорю: не возьму я его; тут ничего не поймешь; да и печать церковную читать я не привык.</p> <p>Монах продолжал убеждать меня, что в самых словах Евангелия есть благодатная сила; ибо писано в нем то, что сам Бог говорил.</p> <p>Нужды нет, что не понимаешь, токмо читай прилежно.</p> <p>Один святой сказал: если ты Слова Божия не понимаешь, так бесы понимают, что ты читаешь и трепещут; а ведь страсть пьянственная непременно по возбуждению бесов. Да вот тебе еще скажу: Иоанн Златоустый пишет, что даже та самая храмина, в которой хранится Евангелие, устрашает духов тьмы, и бывает неудобноприступна для их козней.</p> <p>Я не помню, - что-то дал онному монаху, взял у него сие Евангелие, да и положил его в сундучок с прочими моими вещами и забыл про него. Спустя несколько времени пришло время мне запить, смерть захотелось вина, и я поскорее отпер сундучок, чтобы достать деньги и бежать в корчму. Первое попало мне в глаза Евангелие, и я вспомнил живо все то, что говорил мне монах,</p>
--	---

<p>Άνοιξα το βιβλίο κι άρχισα να διαβάζω απ' το πρώτο κεφάλαιο του ευαγγελιστού Ματθαίου. Έφθασα εις το τέλος του κεφαλαίου αυτού χωρίς να καταλάβω ούτε μία λέξι, αλλά θυμήθηκα πως ο μοναχός μου είχε ειπή: "Μη στενοχωρήσαι αν δεν καταλαβαίνης αυτά που διαβάζεις, μόνο προχώρησε εις το διάβασμα με επιμέλεια". Εμπρός, είπα στον εαυτό μου, θα διαβάσω και το δεύτερο κεφάλαιο. Τώρα διαβάζοντας άρχισα κάπως να καταλαβαίνω κάτι.</p> <p>»Έτσι συνέχισα το τρίτο κεφάλαιο κ' έπειτα ξαφνικά σήμανε το σιωπητήριο του στρατοπέδου. Τώρα πλέον δεν επιτρέπεται η έξοδος σε κανένα κ' έπρεπε όλοι να πανε για ύπνο. Όταν εξύπνησα το πρώι, μαζί μου ζύπνησε και η ανεκπλήρωτη επιθυμία για να πιω, όμως, ξαφνικά, εσκέφθηκα να διαβάσω ακόμη ένα κεφάλαιο, για να έβλεπτα, τέλος πάντων, ποιά θα ήτο η αποτελεσματικότης του Ευαγγελίου.</p> <p>Το εδιάβασα πράγματι, ηρέμησα για λίγο και δεν επήγα να αγοράσω ποτό. Ξαναγιάντωσε σε λίγο μέσα μου η επιθυμία, αλλά ξαναδιάβασα ακόμη ένα κεφάλαιο και αισθάνθηκα ανακούφισι. Αυτό μου έδωσε θάρρος κ' έκτοτε κάθε φορά που αισθανόμουν τον πειρασμό του πάθους της μέθης να με κυριεύη, εδιάβαζα ένα κεφάλαιο από εκεί που είχα μείνει και κάθε φορά υπερνικούσα το πάθος.</p> <p>»Το περισσότερο δε, όσο επερνούσεν ο καιρός, τόσο και η κατάστασίς μου καλύτερευε και όταν πάνω-κάτω ετελείωνα την ανάγνωσι των τεσσάρων Ευαγγελίων, τελείωνα και με το πάθος μου, που προχωρούσε ραγδαία προς τα πίσω, κοντεύοντας ν' ανήκη πια εις το παρελθόν.</p> <p>»Σε λίγον καιρό σιχαινόμουνα το ποτό και είναι είκοσι περίπου χρόνια, αφ' ότου ούτε μια σταγόνα δεν έβαλα στο στόμα μου.</p> <p>»Όλοι εκπλαγήκανε για την μεταβολή μου αυτή. Τρία χρόνια αργότερα επανήλθα εις τον βαθμό μου, προβιβάστηκα έπειτα και τέλος, ξαναμπήκα εις την σειρά προαγωγής που μου ανήκε, αλλά που την είχα χάσει εξ αιτίας του ποτού.</p> <p>Έπειτα παντρεύτηκα, και ζω ευλογημένα με την σύζυγο μου, έχουμε όλα τα καλά και δοξάζουμε τον Θεόν που μας έδωσε άφθονα τα πάντα. Βοηθούμε τους πτωχούς κατά δύναμι και φιλοξενούμε όταν μπορούμε τους προσκυνητάς. Έχω κ' ένα γυιό αξιωματικό, πρώτης τάξεως παιδί.</p> <p>Σημείωσε όμως και το εξής: Αφ' ότου θεραπεύθηκα απ' το πάθος του ποτού έκανα τάμα να διαβάζω με τη σειρά, ένα ολόκληρο Ευαγγέλιο απ' τα τέσσερα, κάθε μέρα, κάθε είκοσι τέσσερεις ωρες, ώσπου να κλείσω τα μάτια μου και φύγω απ' τον κόσμο αυτό.</p> <p>«Τίποτε εις τον κόσμο δεν ημπορεί να με εμποδίση από του να τηρώ κάθε μέρα το τάξιμό μου αυτό.</p>	<p>развернул и начал читать сначала 1-ю главу Матфея. Прочитавши ее до конца, именно ничего не понял; да и вспомнил, что монах говорил: нужды нет, что не понимаешь, только читай прилежно.</p> <p>Дай, думаю, прочту другую главу; прочел, и стало понятнее.</p> <p>Дай же и третью; как только ее начал, вдруг звонок в казарме: к местам на койки. Следовательно уже идти за ворота было нельзя; так я и остался. Вставши поутру, и расположившись идти за вином, подумал: прочту главу из Евангелия, - что будет?</p> <p>Прочел и не пошел. Опять захотелось вина; я еще стал читать и сделалось легче. Это меня ободрило; и при каждом побуждении к вину я стал читать по главе из Евангелия.</p> <p>Что дальше, то все было легче, наконец, как только окончил всех четырех Евангелистов, то и страсть к питию совершенно прошла, и сделалось к ней омерзение.</p> <p>И вот, ровно двадцать лет я совершенно не употребляю никакого хмельного напитка.</p> <p>Все удивлялись такой во мне перемене: по прошествии трех лет опять возвели меня в офицерский чин, а потом в следующие чины, и, наконец, сделали меня командиром.</p> <p>Я женился, жена попалась добрая, нажили состояние, и теперь, слава Богу, живем, да бедным помогаем, по силе мочи, странных принимаем. Вот, уже и сын у меня офицером и хороший парень.</p> <p>Слушай же, с тех пор, как я исцелился от запоя, дал себе клятву, каждый день, во всю мою жизнь читать Евангелие, по целому Евангелисту в сутки; не взирая ни на какие препятствия.</p> <p>Так теперь и поступаю. Если очень много бывает дела по должности, и утомлюсь очень</p>
--	--

<p>Όταν είμαι καμιά φορά πολύ κουρασμένος, ξαπλώνω και παρακαλώ τη γυναίκα μου να διαβάξει, ώστε ποτέ να μη χαλάσω τον κανόνα που έχω καθιερώσει. Για ευγνωμοσύνη και δοξολογία προς τον Θεό, το έντυσα αυτό το Τετραάγγελο με καθαρό ασήμι, και το έχω πάντοτε μαζί μου μέσα εις την επάνω τσέπη του σακκακιού μου».</p> <p>Άκουσα με πολλή χαρά όλη την ιστορία αυτή, και του είπα ότι κ' εγώ ήξευρα μιά παρόμοια περίπτωση. «Εις ένα εργοστάσιο εις το χωριό μου, ήταν ένας τεχνίτης πολύ ικανός, καλός κ' ευγενής άνθρωπος. Δυστυχώς όμως έπινε και συχνά μάλιστα.</p> <p>Ένας θεοφοβούμενος άνθρωπος μια μέρα, τον συμβούλευσε, ώστε όταν επρόκειτο να τον καταλάβη η επιθυμία τού ποτού να επαναλαμβάνη την προσευχή του Ιησού Χριστού τριάντα τρεις φορές, προς τιμήν της Αγίας Τριάδος και εις ανάμνησιν των τριάντα τριών ετών της ζωής του Χριστού.</p> <p>»Η συμβουλή του έγινε ακουστή, και ο άνθρωπος με το πάθος την εφήρμοσε, και αλήθεια, πολύ σύντομα απαλλάχτηκε απ' αυτό.</p> <p>«Τρία χρόνια αργότερα ο άνθρωπος αυτός ελεύθερος πια, αφιέρωσε εις τον Θεό τον εαυτόν του και εκλείστηκε σ' ένα μοναστήρι».</p> <p>«Και ποιο είναι καλύτερο, να επαναλαμβάνη κανείς την Προσευχή του Χριστού, ή να διαβάζει από τα Ευαγγέλια»; μ' ερώτησε ο αξιωματικός.</p> <p>«Είναι το ίδιο», απήντησα. «Ό,τι είναι το Ευαγγέλιο είναι και η Προσευχή του Χριστού, επειδή το θείον όνομα του Ιησού Χριστού κατέχει μέσα του όλη την ευαγγελική αλήθεια. Οι άγιοι Πατέρες λένουν ότι η Προσευχή του Χριστού είναι η περίληψις του Ευαγγελίου».</p> <p>Μετά την συνομιλία μας εκάναμε την προσευχή μας και ο ταγματάρχης άρχισε να διαβάζει το Ευαγγέλιο του ευαγγελιστού Μάρκου απ' την αρχή του, ενώ εγώ άκουγα λέγοντας την «Προσευχή» μέσ' στην καρδιά μου.</p> <p>Εις τας δύο μετά τα μεσάνυκτα ετελειώσαμε κ' επήγε ο καθένας να κοιμηθή.</p> <p>Εσηκώθηκα, όπως συνήθως, ενωρίς το πρωί. Όλοι κοιμούντο ακόμη. Όταν άρχισε να φέγγει λίγο, επήρα εις τα χέρια μου με χαρά την αγαπημένη μου «Φιλοκαλία».</p> <p>Με τι ευχαρίστησι την άνοιξα! Δεν θα εχαιρόμουν τόσο, ούτε και τον πατέρα μου αν έβλεπα ή τον πιο αγαπημένο μου φίλο, να νεκραναστένωνται. Την ασπάστηκα και ευχαρίστησα τον Θεό που μου την ξαναχάρισε.</p>	<p>сильно, то вечером легши, заставляю прочесть надо мною целого Евангелиста жену мою или сына моего, и так неупустительно выполняю сие мое правило. В благодарность и во славу Божию я это Евангелие оправил в чистое серебро, и ношу всегда на груди моей.</p> <p>Со сладостию я выслушал сии речи капитана, да и сказал ему: такой же пример видел и я: в нашем селе на фабрике один мастеровой был очень искусный в своем деле, добрый и дорогой мастер, но по несчастию тоже запивал, да и часто.</p> <p>Один богобоязненный человек посоветовал ему, чтобы он, когда захочется ему вина, проговаривал по 33 Иисусовых молитвы, в честь Пресвятой Троицы, и по числу тридцатитрехлетней земной жизни Иисуса Христа.</p> <p>Мастеровой послушался, стал это исполнять, и вскоре совершенно кинул пить.</p> <p>Да еще что? через три года ушел в монастырь.</p> <p>А что выше, спросил капитан, - Иисусова молитва, или Евангелие?</p> <p>- Все одно и то же, отвечал я, - что Евангелие, то Иисусова молитва; ибо Божественное имя Иисуса Христа заключает в себе все Евангельские истины. Св. Отцы говорят, что Иисусова молитва есть сокращение всего Евангелия.</p> <p>Наконец, мы помолились; капитан начал читать Евангелие Марка с начала, а я слушать и творить в сердце молитву.</p> <p>Во втором часу за полночь капитан окончил Евангелиста, и мы разошлись на покой.</p> <p>По обыкновению моему я встал рано поутру; все еще спали, и как только начало светать, я кинулся к моему любимому Добротолочию.</p> <p>С какою радостию я раскрыл его! Как будто увиделся с родным отцом, бывшим в далекой стороне, или как бы с другом, из мертвых воскресшим. Я лобызал его и благодарил Бога, возвратившего мне оное;</p>
--	--

<p>Άρχισα αμέσως να διαβάζω από τον Θεόληπτο Φιλαδελφείας, εις το δεύτερο μέρος του βιβλίου. Η διδασκαλία του με εξέπληξε, όταν εδιάβασα που έγραφε ότι ένα και το αυτό πρόσωπο μπορεί συγχρόνως να απασχολήται με τρία διαφορετικά πράγματα, να τρώει όταν κάθεται στο τραπέζι, να ακούει ανάγνωσι και συγχρόνως να προσεύχεται με το μυαλό του.</p> <p>Αλλά η ανάμνησις της τόσο ευχάριστης προηγουμένης βραδυάς, με έκανε, από την ίδια μου την πείρα, να καταλάβω την έννοια της σκέψεως αυτής του Θεόληπτου και ακόμη κατάλαβα ότι το μυαλό και η καρδιά είναι διαφορετικά πράγματα.</p> <p>Όταν ο ταγματάρχης εσηκώθηκε, επήγα να τον ευχαριστήσω για την καλωσύνη του και να τον αποχαιρετήσω.</p> <p>Μου έδωσε τσάϊ κ' ένα ρούβλι και με κατευώδωσε.</p> <p>Άρχισα τον δρόμο μου πάλι, ευχαριστημένος. Είχα προχωρήσει δυό χιλιόμετρα, όταν εθυμήθηκα ότι είχα ύποσχεθή εις τους λιποτάκτας ένα ρούβλι και να που το ρούβλι μου είχε έλθει, χωρίς να το ζητήσω από πουθενά.</p> <p>Επρεπε να το δώσω ή όχι; Εις την αρχή εσκέφθηκα ότι αυτοί μ' εκτύπησαν και με ελήστευσαν. Έπειτα, σε τι θα τους εχρησίμευε το ρούβλι αυτό αφού ήσαν φυλακισμένοι; Αργότερα όμως έκανα άλλες σκέψεις, θυμήθηκα ότι είναι γραμμένο εις την Καινή Διαθήκη, «εάν πεινά ο εχθρός σου ψώμιζε αυτόν», θυμήθηκα ότι και ο ίδιος ο Χριστός είπε: «αγαπάτε τους εχθρούς υμών».</p> <p>Εγύρισα πίσω και μόλις έφθασα εις το σπίτι του αξιωματικού όλοι οι κατάδικοι ήσαν έτοιμοι για να ξαναρχίσουν τον δρόμο τους. Επήγα γρήγορα κοντά σ αυτούς τους δυό στρατιώτες και τους έδωσα το ρούβλι λέγοντας: «Μετανοείτε και προσεύχεστε· ο Χριστός αγαπά όλους τους ανθρώπους και δεν θα σας εγκαταλείψη ποτέ» κι αμέσως τους άφησα κ' εξακολούθησα τον δρόμο μου.</p> <p>Μετά από 40 χιλιομέτρων πορεία εις τον αμαξωτό δρόμο, έκοψα σ' ένα μονοπάτι για νάχω περισσότερη ησυχία και να διαβάσω.</p> <p>Περπάτησα κάμποσο μέσα από την καρδιά του δάσους και πολύ σπάνια συναντούσα κανένα συνοικισμό. Μερικές φορές, εκαθόμουν όλη την ημέρα κάτω από τα δένδρα και εδιάβαζα με μεγάλη προσοχή την «Φιλοκαλία», απ' την οποία έπαιρνα πολλές, πάρα πολλές γνώσεις.</p> <p>Η καρδιά μου εφλεγόταν από την επιθυμία να ενωθή με τον Θεό με την εσωτερική προσευχή και</p>	<p>немедленно я начал читать "Феолипта филадельфийского", во 2 части Добротолубия. Удивило меня его наставление, в котором он предлагает в одно и то же время, одному и тому же человеку, отправлять три разнородные дела: сидя в трапезе, говорит он, телу давай пищу, слуху чтение, уму же молитву.</p> <p>Но воспоминание о прошедшем, всерадостном вечере, опытно на самом деле разрешило мне мысль сию. И мне открылась здесь тайна, что ум и сердце не одно и то же.</p> <p>Когда встал капитан, я вышел, чтобы поблагодарить за его милости и проститься с ним.</p> <p>Он напоил меня чаем, дал мне целковый, и простился.</p> <p>Итак, я пошел в путь мой, радуясь. Прошедши с версту, вспомнил, что я обещал солдатам целковый, который неожиданно теперь у меня есть.</p> <p>Отдать ли мне его им, или нет? Одна мысль говорила мне: они тебя побили и ограбили, да и употребить его им в свою пользу нельзя, ибо они под стражею. А другая мысль представляла другое: вспомни, что в Библии написано: <i>аще алчет враг твой, хлеби его</i> (Рим. 12. 20). Да и Сам Иисус Христос говорит: <i>любите враги ваша</i> (Мат. 5. 44) и еще: <i>хотящу ризу твою взяти, отдаждь ему и срачицу</i> (Мат. 5, 40).</p> <p>Убедившись сим, я вернулся, и только что подхожу к этапу, всех колодников вывели, чтоб гнать на следующую станцию; я скоренько подбежал, сунул в руки бывший у меня целковый, да сказал: кайтесь и молитесь: Иисус Христос человеколюбив, Он вас не оставит! И с сим удалился от них и пошел в другую сторону по своей дороге.</p> <p>Прошедши верст 50 по большой дороге, вздумал я для большего уединения и удобнейшего чтения свернуть на проселок.</p> <p>Долго я шел лесами, изредка кое-где попадались и небольшие деревни. Иногда по целому дню просиживал в лесу, прилежно читая Добротолубие; многое и дивное познание почерпал я из него.</p> <p>Сердце мое распалось к соединению с Богом, посредством внутренней молитвы, которую</p>
---	--

<p>αναπομονούσα να μάθω σχετικώς για την ένωση αυτή, με το μέτρο και την καθοδήγησι του βιβλίου μου αυτού.</p> <p>Συγχρόνως ήμουν και λυπημένος γιατί δεν είχα μια κατοικία που θα μπορούσα να διαβάζω ήσυχος αυτά που ήθελα. Εδιάβαζα κι απ' το Ευαγγέλιο και αισθανόμουν ότι καταλάβαινα καθαρώτερα τώρα από άλλοτε, μερικά που δεν ήμπορούσα να εννοήσω καθαρά και που με έκαναν να πέσω θύμα των διαφόρων αμφιβολιών.</p> <p>Οι άγιοι Πατέρες είχαν πολύ δίκιο όταν είπαν ότι η «Φιλοκαλία» είναι το κλειδί για την κατανόησι των μυστηρίων της Αγίας Γραφής. Με την βοήθειά της άρχισα να αντιλαμβάνομαι πολλές από τις κεκαλυμμένες έννοιες του Λόγου του Θεού. Αρχισα να ξεκαθαρίζω στο μυαλό μου ρητά, όπως «ο εσωτερικός μουσικός άνθρωπος της καρδιάς», «η βασιλεία του Θεού εντός υμών εστιν», «η αληθής προσευχή λατρεύει εν πνεύματι», «το Πνεύμα εντυγχάνει υπέρ υμών στεναγμούς αλαλήτοις», «μείνατε εν εμοί», «δος μοι υιέ σην καρδίαν», «ενδύσασθε τον Κύριον Ιησούν Χριστόν», «δους (ο Χριστός) τον αρραβώνα του Πνεύματος εν ταις καρδίαις ημών και την κραυγήν εκ του βάθους των καρδιών ημών, διά της οποίας κρίζομεν αββά ο πατήρ», και άλλα.</p> <p>Έχοντας όλα αυτά εις το μυαλό μου προσευχήθηκα με την καρδιά μου και κάθε τι γύρω μου, εφαινόταν θαυμάσιο κ' ευχάριστο.</p> <p>Τα δένδρα, η πρασινάδα, τα πουλιά, ο αέρας, το φως, μου εφαινότο πώς μου έλεγαν, ότι δημιουργήθηκαν για την εξυπηρέτησι του ανθρώπου και για να μαρτυρούν την αγάπη του Θεού προς αυτόν, την αγάπη που δείχνει ο Θεός εις τον άνθρωπο με αυτά, και με όλα τ' άλλα πλάσματά του που τον δοξολογούν καθημερινά.</p> <p>Έτσι κατενόησα αυτό που η «Φιλοκαλία» ονομάζει «γνώσιν της γλώσσης των πλάσμάτων» και ανελήφθηκα τον τρόπο με τον οποίο συνομιλούν τα πλάσματα με τον πλάστη τους.</p> <p>Περιπλανήθηκα έπειτα για κάμποσο και περπάτησα τρεις ολόκληρες ημέρες, χωρίς να συναντήσω ούτε ένα χωριό, ενώ τα παξιμάδια μου άρχισαν να τελειώνουν, και με κατέλαβε ο φόβος μήπως εξακολουθήση έτσι η κατάσταση, και πεθάνω από την πείνα μέσα στην ερημιά.</p> <p>Αρχισα να προσεύχωμαι περισσότερο από τα τριςβαθα της καρδιάς μου, κι όλοι οι φόβοι μου διαλυθήκανε, γιατί έθεσα εις τον Θεόν όλη μου την ελπίδα. Η ειρήνη του μυαλού μου επανήλθε και πάλι, καθώς επίσης και η ευδιαθεσία μου.</p> <p>Όταν προχώρησα ακόμη εις τον αμαξωτό δρόμο που εκτεινόταν στο μάκρος ενός τεραστίου</p>	<p>изучить я стремился, при руководстве и проверке Добротолюбием; и</p> <p>вместе с сим скорбел, что не нахожу еще пристанища, где спокойно можно было бы постоянно заниматься чтением. В сие время также читал я и мою Библию и чувствовал, что начал понимать ее яснее, не так как прежде, когда весьма многое казалось мне непонятным, и я часто встречал недоумение.</p> <p>Справедливо говорят св. отцы, что Добротолюбие есть ключ к отверзению таин в священном писании. При руководстве оным, я стал отчасти понимать сокровенный смысл Слова Божия; мне начало открываться, что такое внутренний потаенный сердца человек, что истинная молитва, что поклонение духом, что царствие внутрь нас, что неизреченное ходатайство совоздыхающего Духа Святого, что будете во мне, что даждь ми твое сердце, что значит облещися во Христа, что значит обручение Духа в сердцах наших, что взывание сердечное: Авва! Отче и проч. и проч.</p> <p>Когда при сем я начинал молиться сердцем, все окружающее меня представлялось мне в восхитительном виде:</p> <p>дерева, травы, птицы, земля, воздух, свет, все как будто говорило мне, что существуют для человека, свидетельствуют любовь Божию к человеку и все молится, все воспевает славу Богу.</p> <p>И я понял из сего, что называется в Добротолюбии "ведением словес твари" и увидел способ, по коему можно разговаривать с творениями Божиими.</p> <p>Много времени я так путешествовал. Наконец, зашел в такое глухое место, что дня три не попадалось ни одной деревни. Сухари мои все вышли, и я гораздо приуныл, как бы не умереть с голоду.</p> <p>Как скоро начал молиться сердцем, уныние прошло, весь я возложился на волю Божию, и сделался весел и покоен.</p> <p>Несколько прошедши по дороге, лежавшей возле огромного леса, я увидел впереди меня</p>
--	---

<p>δάσους, είδα ένα σκύλο να βγαίνει απ' αυτό και να έρχεται ολόισια κατ' επάνω μου. Του σφύριξα και μ' εξύγωσε κουνώντας ημέρα την ουρά του. Εδόξασα τον Θεό που μουδειξε ακόμη μια φορά την αγαθότητά του.</p> <p>Σίγουρα θα υπήρχε κανένα κοπάδι ή κανέναν κυνηγός μέσα εις το δάσος και οπωσδήποτε θα εύρισκα κανένα κομμάτι ψωμί, που είχα εικοσιτέσσερις ώρες να φάγω, ή θα μπορούσα να μάθω, έστω, πού βρισκόταν το πλησιέστερο χωριό.</p> <p>Ο σκύλος στριφογύρισε λίγο γύρω μου χαρούμενα, περιμένοντας να του δώσω κάτι, και έπειτα γύρισε προς το δάσος όπου μπήκε ακολουθώντας ένα στενό μονοπάτι. Τον ακολούθησα και σε πεντακόσια μέτρα απόσταση περίπου, τον είδα να μπαίνει σε μια τρύπα από την οποία ξαναβγήκε κι άρχισε να γαυγίζει.</p> <p>Συγχρόνως ένας ισχνός και μεσόκοπος χωρικός εβγήκε πίσω από ένα μεγάλο δένδρο. Μ' ερώτησε από πού έρχομαι αλλά κ' εγώ πράγματι πολύ ήθελα να μάθω γιατί μένει εκεί, κ' έτσι αρχίσαμε φιλική συζήτησι.</p> <p>Μ' επήρε μέσα εις την λασπωμένη καλύβα του και μου είπε ότι ήταν φύλακας εις το μέρος αυτό του δάσους που είχε πουληθή για υλοτομία.</p> <p>Μου έδωσε να φάγω ψωμί και αλάτι κι αρχίσαμε τη συζήτησι.</p> <p>«Πόσο ζηλεύω», του είπα, «που μπορείς να είσαι μόνος και να ζης εδώ τόσο ήσυχα και δεν είσαι σαν και μένα που γυρίζω από τόπο σε τόπο και συναντώμαι με κάθε είδους ανθρώπους!»</p> <p>«Μπορείς να μείνεις και εσύ εδώ, αν θέλεις» μου απήντησε. «Κοντά εδώ υπάρχει του παλιού φύλακος η καλύβα, και είναι μεν λίγο χαλασμένη, αλλά καλή να μείνεις το καλοκαίρι αυτό. Πιστεύω πως έχεις διαβατήριο. Όσο για ψωμί θα έχουμε, γιατί μου φέρνουνε κάθε εβδομάδα αρκετό απ' το χωριό. Η πηγή αυτή εδώ έχει πάντα άφθονο νερό. Όσο για μένα, αδελφέ μου, τα τελευταία δέκα χρόνια δεν τρώγω τίποτε άλλο από ψωμί και δεν πίνω τίποτα άλλο από νερό.</p> <p>«Έτσι έχουν τα πράγματα. Όταν έλθη το φθινόπωρο και οι χωρικοί τελειώσουν την εργασία τους εις την γη, τότε θα έλθουν διακόσιοι περίπου εργάται για να κόψουν όλο το τμήμα αυτό του δάσους. Τότε κ' εγώ θα φύγω από εδώ, αλλά κ' εσύ δεν θα μπορέσεις να μείνεις περισσότερο».</p> <p>Όταν άκουσα όλα αυτά που μου είπε, θέλησα απ' τη χαρά μου να πέσω στα πόδια του και να τον ευχαριστήσω. Δεν ήξευρα πώς να ευχαριστήσω τον Θεό για την καλοσύνη του προς εμένα, θα περνούσα τέσσερις μήνες εκεί μέχρι το</p>	<p>выбежавшую из одного леса дворную собаку; я поманил ее и она, подошедши, начала около меня ласкаться; обрадовался я и подумал: вот и милость Божия!</p> <p>- непременно в этом лесу пасется стадо, и, конечно, это ручная собака пастуха или, может быть, охотник ходит за охотою; так ли, сяк ли, но, по крайней мере, могу хотя мало выпросить хлеба, ибо другие сутки не ел, или же могу расспросить, где по близости есть селение.</p> <p>Повертевшись около меня, и видя, что нечего у меня взять, собака опять побежала в лес по той узенькой тропинке, по коей выходила на дорогу. Я последовал за нею; прошедши сажень двести, между деревьями увидел, что собака ушла в нору, из коей выглядывая начала лаять.</p> <p>Вот из-за толстого дерева выходит мужик, худой, бледный, средних лет. Он спросил меня, как я сюда зашел? Я его спросил, зачем он тут находится? И мы ласково разговорились.</p> <p>Мужик позвал меня в свою землянку, и объявил мне, что он полесовщик и стережет этот лес, проданный на срубку.</p> <p>Он предложил мне хлеб и соль, и завелась между нами беседа.</p> <p>Завидую я тебе, сказал я, что ты так удобно можешь жить в уединении от людей, не так, как я, - скитаюсь с места на место, да толкусь между всяким народом.</p> <p>Если есть охота, говорит он, то, пожалуй, и ты здесь живи, вон недалеко есть старая землянка, прежнего сторожа, она хотя пообвалилась, но летом-то еще жить можно. Паспорт у тебя есть. Хлеба с нас будет, мне принесят каждую неделю из нашей деревни; вот и ручеек, который никогда не пересыхает. Я сам, брат, лет уже десять ем только один хлеб, да пью воду, и больше никогда ничего.</p> <p>Да, вот в чем дело, осенью как отработаются мужики, то наедет сюда человек двести работников, и этот лес срубят, тогда и мне здесь будет не у чего, да и тебе не дадут жить здесь.</p> <p>Выслушавши все это, я так возрадовался, что так бы и упал ему в ноги. Не знал, как благодарить Бога за такую ко мне милость. О чем скорбел, чего желал, то теперь неожиданно получаю. До глубокой осени еще слишком</p>
---	---

φθινόπωρο, κ' έτσι εις την ησυχία και τη σιωπή, θα απελάμβανα την μελέτη της «Φιλοκαλίας», με σκοπό να μάθω περισσότερο την ασίγηστη προσευχή της καρδιάς.

Συνωμίλησα ακόμη λίγο με αυτόν τον απλό αδελφό, που μου παρεχώρησε το καταφύγιο, κ' έμαθα την ιστορία της ζωής του και τις ιδέες του.

«Ήμουν καλός νοικοκύρης στο χωριό μου», μου είπε, «είχα ένα βαφείο υφασμάτων κ' εζούσα καλά, αν κι όχι δίχως αμαρτία. Πολλές φορές απατούσα εις τις συναλλαγές τους συνανθρώπους μου, έπαιρνα ψεύτικους όρκους, έπινα κ' εφιλονικούσα. Εις το χωριό μου όμως εζούσε ένας αναγνώστης, που είχε ένα βιβλίο «Περί της μελλούσης Κρίσεως», εσυνήθιζε δε να πηγαίνει από σπίτι σε σπίτι και να διαβάσει εις επήκοον των οικογενειών, παίρνοντας και κάτι, σαν μικρό φιλοδώρημα. Ήλθε και σε μένα. Με λίγα χρήματα κ' ένα ποτήρι κρασί μπορούσε να σου διαβάσει ολόκληρη νύκτα.

Εδιάβασε και για μένα κ' εγώ άκουγα καθώς εδούλευα. Μου έκαναν μεγάλη εντύπωση αυτά που άκουσα για το τι μας περιμένει εις την Κόλασι, για την αλλαγή του κόσμου αυτού, για την ανάστασι των νεκρών, για τις σάλπιγγες που θα ηχήσουν και για το πώς ο Χριστός θα κρίνη ζώντας και νεκρούς και θα ευλογήσει τους καλούς και ενάρετους, θα στείλει δε τους φαύλους και κακούς εις «το πυρ το εξώτερον».

»Μια μέρα όπως άκουγα την ανάγνωσι, με κατέλαβε τρόμος μέγας και είπα με τον εαυτόν μου: Αλλοίμονο! Τι βασανιστήρια έχω να υποστώ! Θα φροντίσω απ' εδώ και πέρα να εργασθώ για τη σωτηρία της ψυχής μου, ελπίζοντας ότι με την δύναμη της προσευχής θα αποφύγω τα αποτελέσματα της αμαρτίας.

Εσκέφθηκα πολύ μ' αυτόν τον τρόπο, και τέλος άφησα την εργασία μου, επούλησα το σπίτι μου κι όπως ήμουν μόνος εις τον κόσμο, έπιασα δουλειά ως φύλακας δασών και το μόνο που παρεκάλεσα τις κοινοτικές αρχές για την αμοιβή μου, ήταν να μου δίνουν ψωμί, ρούχα και μερικές λαμπάδες για τις προσευχές μου. Έτσι δουλεύοντας, έχω περάσει πάνω από δέκα χρόνια τώρα. Τρώγω μια φορά την ημέρα ψωμί και πίνω μόνο νερό. Σηκώνομαι το πρωί σχεδόν νύκτα για τις πρωινές μου προσευχές κι ανάβω εμπρός εις τις εικόνες επτά λαμπάδες.

»Όταν κάνω κάθε μέρα τον συνηθισμένο γύρο, στο δάσος, φορά σιδερένιες αλυσίδες εις το κορμί μου που έχουν βάρος είκοσι οκάδες. Ποτέ δεν γκρινιάζω, ποτέ δεν πίνω ποτό, ποτέ δεν μαλώνω με κανένα και δεν συναναστρέφομαι με γυναίκες καθόλου εις την ζωήν μου. Εις την αρχή η ζωή αυτή με ευχαριστούσε, αλλά τελευταία άλλες

четыре месяца, и потому я могу в это время воспользоваться безмолвием и спокойствием удобным к внимательному чтению Добротолюбия для изучения и достижения непрестанной молитвы в сердце. И так я с радостью остался до времени жить в указанной мне землянке.

Мы еще более разговорились с сим, приютившим меня, простым братом; он стал рассказывать мне свою жизнь и свои мысли.

Я был, говорил он, в деревне своей не последний человек, имел мастерство, красил кумач, да синил крашенину, и жил в довольстве, хотя и не без греха: много обманывал по торговле, божился понапрасну; ругался поматерну, напивался и дрался. Был в нашем селе старый дьячок, у которого была старинная, престаринная книжка о страшном суде. Он бывало ходит по православным, да и читает, а ему за это дают деньги; хаживал и ко мне. Бывало - дашь ему копеек десять,¹² да вплоть до петухов.

Вот я бывало и слушаю, сидя за работой, а он читает, какие нам будут муки в аду, как изменятся живые, и мертвые воскреснут, как Бог сойдет судить, как Ангелы в трубы затрубят и какой огонь, смола будут, и как червь грешников будет есть.

В одно время, когда я слушал это, мне стало страшно, я подумал: уж муки мне не миновать! Постой, примусь душу спасать, может быть, и отмолю мои грехи.

Подумал-подумал, да и бросил мой промысел, избу продал и, как был одинок, пошел в полесовщики с тем, чтобы мир давал мне хлеб, одежду, да восковые свечи на богомолье. Вот так и живу здесь более 10 лет; ем только по разу в день, и то один хлеб с водою; каждую ночь встаю с первых петухов и до свету кладу земные поклоны; когда молюсь, затепливаю по семи свечек перед образами.

Днем же, когда обхаживаю лес, ношу вериги в два пуда на голом теле. Поматерну не бранюсь, вина. и пива не пью, и не дерусь ни с кем, баб и девок от роду не знаю. Сначала мне так жить было охотнее, а под конец нападают на меня неотступные мысли.

<p>σκέψεις έχουν καταλάβει την ψυχή μου και δεν ημπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές.</p> <p>Ο Θεός ηξεύρει αν θα μπορέσω να λειώσω τις αμαρτίες μου μ' αυτήν την σκληρή ασκητική ζωή που κάνω. Αλλά τώρα τελευταία, σκέπτομαι πολλές φορές, τάχα είναι αληθινό το κάθε τι που έγραφε το βιβλίο αυτό; Πώς είναι δυνατόν ένας νεκρός να αναστηθή, εάν μάλιστα είχε πεθάνει εδώ και διακόσια χρόνια πριν και δεν υπάρχει ούτε η σκόνη του;</p> <p>Ποιος ηξεύρει αν πραγματικά υπάρχει Κόλασις; Ποιος είναι δυνατόν να γνωρίζει τίποτε για τον άνθρωπο όταν αυτός πεθαίνει και αποσυντίθεται; Ίσως αυτό το βιβλίο το έγραψαν παπάδες και θεολόγοι για να φοβίσουν εμάς τους ανόητους φτωχούς και να μας κρατούν ήσυχους.</p> <p>Ποιά βεβαιότητα, πώς όλα είναι όπως τα γράφει το βιβλίο αυτό, μπορεί να έχη κανείς που σαν εμένα υποθήκευσε τον εαυτό του για τίποτα, και κατεδίκασε μάταια κάθε ευχαρίστησι του κόσμου; Υπόθεσε ότι δεν υπάρχει άλλη ζωή απ' αυτήν. Δεν είναι, λοιπόν, καλύτερα να χαρή κανείς τούτη την ζωή του εδώ και να μη στενοχωρήται για τίποτα;</p> <p>Σκέψεις σαν τις παραπάνω συχνά με στενοχωρούν και δεν ηξεύρω αν καμμιά μέρα δεν γυρίσω πάλι εις την παλιά μου εργασία».</p> <p>Τον άκουσα με συμπάθεια. Λένε μόνον ότι οι μορφωμένοι και οι ευφυείς σκέπτονται ελεύθερα και δεν πιστεύουν σε τίποτα. Αλλά να ένας της δικής μου τάξεως άνθρωπος, ένας απλός χωρικός, έγινε λεία παρόμοιας απιστίας.</p> <p>Η βασιλεία του σκότους ανοίγει τις πύλες της μπροστά στον κάθε ένα, ίσως δε μάλιστα εις τους απλούς επιτίθεται πολύ πιο εύκολα. Ωστε ο καθένας πρέπει να μάθη να είναι συνετός και να δυναμώνη την ψυχή του με την μελέτη του λόγου του Θεού, όσο μπορεί περισσότερο, εναντίον των εχθρών της ψυχής.</p> <p>Έτσι με αντικειμενικό σκοπό να βοηθήσω τον αδελφό μου αυτόν και να κάνω, ό,τι θα περνούσε από το χέρι μου για να ενισχύσω την πίστι του, έβγαλα από το σακκίδιό μου την «Φιλοκαλία». Εγύρισα εις το 109ον κεφάλαιον, που γράφει «Περί ησυχίας» και του το εδιάβασα. Έβαλα όλα τα δυνατά μου να του αποδείξω πόσο ανωφελές και μάταιο πράγμα είναι η αποφυγή της αμαρτίας απλώς και μόνο για το φόβο των βασάνων της Κολάσεως.</p> <p>Του είπα ότι, η ψυχή είναι δυνατόν να ελευθερωθή από τις εφάμαρτες σκέψεις με την θέλησι, με την κυριαρχία επάνω εις το μυαλό μας και με την κάθαρσι της καρδιάς, και πώς αυτά μπορούν να γίνουν κατορθωτά με την εσωτερική προσευχή.</p>	<p>Бог знает, грехи-то отмолишь ли, а жизнь-то трудная. Да и правда ли в книжке то написано? Где кажется воскреснуть человеку? Иной уже умер лет сто или больше, его уже и праху-то нет.</p> <p>Да и кто знает, будет ли ад, нет ли? Ведь никто с того света не приходил; кажется как человек умрет, да сгниет, то так и пропадет без вести. Может быть, книжку-то написали попы, да начальники сами, чтоб устроить нас дураков, чтобы мы жили поскромнее.</p> <p>Итак и на земле-то живешь в трудах и ничем не утетишься, и на том свете ничего не будет, так что же из этого? Не лучше ли хоть на земле-то пожить попохладнее и повеселее?</p> <p>Сии мысли борют меня, продолжал он, и боюсь, не приняться бы опять за прежний мастеровой промысел!</p> <p>Слушая это, я жалел о нем, и думал сам себе: говорят, что одни ученые и умные бывают вольнодумцами и ничему не верят, вот и наша братия - простые мужики какие замышляют неверия!</p> <p>Видно, темному миру попущено ко всем иметь доступ, а на простых-то, может быть, он нападает и удобнее. Надо сколь можно умудряться и укрепляться против врага душевного Словом Божиим.</p> <p>Итак, чтобы сколько можно помочь и поддержать веру в сем брате, я достал из сумки Добротолюбие, отыскал 109 главу преподобного Исихия, прочел и начал ему растолковывать, что воздержание от грехов, страха ради мук, не успешно и непродуктивно,</p> <p>и невозможно душе освободиться от мысленных грехов ничем иным, кроме хранения ума и чистоты сердца. Итак все это приобретается внутреннею молитвою, и не только,</p>
--	--

<p>Πρόσθεσα ακόμη ότι σύμφωνα με όσα οι άγιοι Πατέρες λένε, όποιος πράττει καλές πράξεις απλώς και μόνο από φόβο να μη κολασθή, ακολουθεί το δρόμο της δουλείας, αυτός δε που αγαθοεργεί για να λάβει την ανταπόδοσι του Παραδείσου ακολουθεί τον δρόμο κάποιου παζαρέματος με τον Θεό. Ο πρώτος ονομάζεται δούλος, ο δεύτερος μισθοφόρος.</p> <p>Αλλά ο Θεός θέλει όλους μας να έλθουμε προς Αυτόν σαν τα παιδιά εις τον πατέρα τους. Θέλει όλους μας να συμπεριφερώμεθα προς Αυτόν με τιμή, και από αγάπη προς Εκείνον, να εργαζώμεθα δε με ζήλο το θέλημά Του. Θέλει όλους μας να ευρίσκουμε την ευτυχία μας εις την ένωσι του εαυτού μας με Αυτόν, εις την ένωσι του νου και της καρδιάς μας με τον Σωτήρα μας.</p> <p>«Οσοδήποτε και αν αναλώσης τον εαυτόν σου με το να κατοποιής το σώμα σου», του είπα, «ποτέ δεν θα βρης την ειρήνη εις τον νουν σου με αυτόν τον τρόπο, και εάν έχης το Θεό μέσα εις τον νου σου και την ασίγηστη Προσευχή του Χριστού μέσα εις την καρδιά σου, θα κινδυνεύης κάθε στιγμή να πέσης εις την αμαρτία με την παραμικρότερη αφορμή.</p> <p>Άρχισε, αδελφέ μου, την εργασία να συνηθίσης να λες αδιάκοπα την Προσευχή του Ιησού Χριστού.</p> <p>Έχεις τόσο ωραία ευκαιρία να το κάνης αυτό εδώ σ' αυτό το μοναχικό μέρος, και σε λίγο χρονικό διάστημα θα κατορθώσης να κερδίσης την επιτυχία της. Δεν θα σε καταλάβουν πιά άθεες σκέψεις και η αληθινή πίστις και η αγάπη για τον Χριστό θα αποκαλυφθούν σε σένα. Θα καταλάβης τότε, με ποιόν τρόπο οι νεκροί θα αναστηθούν, και θα ιδής την Μέλλουσα Κρίσι εις το πραγματικό της φως.</p> <p>Η Προσευχή αυτή θα σε κάνη να αισθάνεσαι τόσην ανακούφισι και τόσην ευλογία μέσ' στην καρδιά σου, ώστε και συ ο ίδιος θα απορήσης γι' αυτό και όλη η πορεία της ζωής σου δεν θα είναι πια ούτε θλιβερή ούτε βασιανισμένη».</p> <p>Έπειτα προχώρησα για να του εξηγήσω, όπως καλύτερα μπορούσα, πώς να αρχίση και πώς να προχωρήση χωρίς διακοπή, με την Προσευχή του Ιησού Χριστού, και ακόμη, το πώς ο Λόγος του Θεού και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, μάς διδάσκουν σχετικά με αυτή.</p> <p>Συμφώνησε με όλα όσα του είπα, και αμέσως μου εφάνηκε ότι έγινε ηρεμώτερος.</p> <p>Τον άφησα έπειτα απ' αυτό, κ' εκλείσθηκα εις την καλύβα που μου είχε δείξει.</p> <p>Ω! Πόσον ευχαριστημένος ήμουνα, πόσον ήρεμος και ευτυχής, όταν επερνούσε το κατώφλι αυτής της μοναχικής καλύβας ή καλύτερα αυτού του τάφου! Σε μένα εφαινόταν σαν ένα μεγαλόπρεπο παλάτι με</p>	<p>прибавил я еще, страха ради адских мук, но даже и желания ради царства небесного, если кто станет совершать спасительные подвиги, то и это святые отцы называют делом наемническим. Они говорят, что боязнь муки - есть путь раба, а желание награды в царствии есть путь наемника.</p> <p>А Бог хочет, чтоб мы шли к Нему путем сыновним, то есть, из любви и усердия к Нему вели себя честно и наслаждались бы спасительным соединением с Ним в душе и сердце.</p> <p>Сколько ни изнуряй себя, - какие хочешь проходи телесные труды и подвиги; но если не будешь иметь всегда Бога в уме, да непрестанной Иисусовой молитвы в сердце, то ты никогда не успокоишься от помыслов, и всегда будешь удобопреклонен к греху, при малейших даже случаях.</p> <p>Примись-ка, брат, беспрестанно творить Иисусову молитву;</p> <p>ведь тебе это можно и удобно в сем уединении; ты скорую увидишь пользу. Не будут и помыслы безбожные приходить, откроется тебе и вера и любовь к Иисусу Христу; узнаешь, как и мертвые воскреснут и страшный суд покажется тебе так, как истинно он будет.</p> <p>А в сердце-то будет такая легкость и радость от молитвы, что ты удивишься и не будешь уже скучать, да смущаться спасительным житием твоим.</p> <p>Далее, как мог, я растолковал ему, как начать, и как продолжать беспрестанно Иисусову молитву и как заповедует о сем Слово Божие, и поучают св. отцы.</p> <p>Он, повидимому, как бы изъяснял на то согласие, и поуспокоился.</p> <p>После сего я, расставшись с ним, затворился в указанной мне ветхой землянке.</p> <p>Боже мой! какую я почувствовал радость, спокойствие и восхищение, как только переступил за порог этой пещеры или, лучше сказать, могилы; она представлялась мне</p>
---	---

κάθε είδους ανάπαυσι και ευχαρίστησι. Με δάκρυα εκστάσεως ευχαρίστησα τον Θεό και είπα εις τον εαυτό μου: Εδώ εις την ειρήνην αυτή και την ησυχία πρέπει να εργασθώ σοβαρά και να ικετεύσω τον Θεό να μου χαρίση φώτισι. Έτσι άρχισα το διάβασμα της «Φιλοκαλίας» πάλι, απ' την αρχή μέχρι το τέλος, με μεγάλη προσοχή.

Ύστερα από όχι μεγάλο χρονικό διάστημα την εδιάβασα όλη και αντελήφθηκα πόση σοφία, πόση αγιότητα και πόσο βάθος ενοράσεως υπήρχε σ' αυτό το ευλογημένο βιβλίο. Είδα δε ακόμη ότι χειρίζεται τόσα άλλα θέματα, και περιλαμβάνει τόσες διδασκαλίες από τους θείους Πατέρας, έτσι που δεν μπορούσα να συλλάβω με μιας όλα όσα ήταν γραμμένα για την εσωτερική Προσευχή, επειδή εγώ ενδιαφερόμουν να μάθω απ' το βιβλίο αυτό, κυρίως, πώς να εφαρμόσω την Προσευχή που αυτοενεργεί εις την καρδιά μέσα.

Αυτή ήταν η μεγάλη μου επιθυμία, σύμφωνα και με του αποστόλου Παύλου τα λόγια, «Ζηλούτε δε τα χαρίσματα τα κρείττονα» και «Το Πνεύμα μη σβέννυται».

Περιεργάστηκα το ζήτημα αυτό μέσ' στη σκέψι μου αρκετό χρόνο. Τι έπρεπε να γίνη; Το μυαλό μου και η αντίληψις μου δεν είχαν ανάλογη δύναμι με το έργο που εξητούσα να φέρω εις πέρας και δεν είχα κανένα να μου το εξηγήση όταν εχρειάζετο.

Απεφάσισα, λοιπόν, να ικετεύσω τον Θεό εις τις προσευχές μου, μήπως με βοηθήση να το καταλάβω κάπως. Επί είκοσι τέσσερεις ώρες δεν έκανα τίποτε άλλο παρά να προσεύχωμαι χωρίς ούτε μιας στιγμής διακοπή. Τέλος η σκέψις μου ηρέμησε και αποκοιμήθηκα. Εις τον ύπνο μου ωνειρεύθηκα ότι ήμουν με τον μακαρίτη τον Πνευματικό μου οδηγό εις το κελλί του και ότι αυτός μου εξηγούσε την «Φιλοκαλία».

«Το άγιο αυτό βιβλίο είναι γεμάτο από πλούτο σοφίας» μου έλεγε, «είναι ένα μυστικό θησαυροφυλάκιο διαφόρων εννοιών και εντολών του Θεού. Δεν είναι καταληπτό παντού κι απ' τον κάθε ένα, δίνει όμως ασφαλώς εις τον κάθε άνθρωπο ό,τι του χρειάζεται» εις τον σοφό είναι σοφός οδηγός και εις τον απλό παρέχει απλά την καθοδήγησι.

Γι' αυτό σεις οι απλοί που δεν έχετε μεγάλη μόρφωσι δεν πρέπει να διαβάζετε τα κεφάλαιά του το ένα ύστερα από το άλλο, όπως είναι με την σειρά τους μέσ' στο βιβλίο. Η σειρά είναι βαλμένη έτσι, για τους θεολόγους. Αυτοί που δεν έχουν εμβαθύνει εις την θεολογία αλλ' επιθυμούν να μάθουν για την εσωτερική Προσευχή απ' αυτό το βιβλίο, πρέπει να διαβάζουν απ' εκείνο σύμφωνα

великолепным царским чертогом, исполненным всякого утешения и веселия. С радостными слезами благодарил я Бога, и размышлял: вот теперь-то уже, при таком покое и тишине, надо пристально заняться своим делом и просить от Господа вразумления. Итак, начал я, во-первых читать Добротолюбие, все по порядку, с начала до конца, с великим вниманием.

В непродолжительном времени прочел все, и увидел, какая мудрость, святость и глубина в нем содержатся. Но как в нем писано о многих и разных предметах, и разнообразными наставлениями св. отцов, то я и не мог всего понять и свести в одно место всего того, что хотелось мне узнать в особенности о внутренней молитве, дабы почерпнуть из того способ к изучению непрестанной самодействующей молитвы в сердце.

А этого очень хотелось, по заповеди Божией чрез Апостола: *ревнуйте дарований больших* (Кор. 12, 31) и еще: *духа не угашайте* (1 Сол. 5, 19).

Думал, думал, как быть? Ума моего не хватает, понятия тоже, растолковать некому.

Начну докучать Господу молитвой; авось Господь и вразумит как-нибудь. После сего я целые сутки ничего не делал, как только был в непрестанной молитве, не переставая ни на малейшее время; мысли мои успокоились и я заснул: вот и вижу во сне, будто я в келье покойного старца моего, и он толкует Добротолюбие, да и говорит: сия святая книга исполнена великой мудрости.

Она есть таинственное сокровище разумений сокровенных судеб Божиих. Не по всем местам, и не каждому она доступна; однако, ж по мере каждого разумевателя содержит таковые наставления, для мудрых - мудрые, для простых - простые.

А потому вам, простякам, должно читать ее не тем порядком, как расположены в ней книги св. отцов одна за другою. Там этот порядок богословский; а неученому человеку, хотящему научиться из Добротолюбия внутренней молитве, должно читать его следующим порядком:

<p>με την παρακάτω σειρά:</p> <p>1. Πρώτα απ' όλα πρέπει να διαβάσουν όσα έχει γράψει ο μοναχός Νικηφόρος κι αυτό βρίσκεται εις το δεύτερο μέρος της «Φιλοκαλίας».</p> <p>2. Έπειτα, όλο το βιβλίο του Γρηγορίου του Σιναΐτου, εκτός από τα μικρά κεφάλαια.</p> <p>3. Μετά, ό,τι έχει γράψει ο Συμεών ο Νέος θεολόγος για τους τρεις τύπους της Προσευχής, καθώς και τους λόγους «Περί Πίστεως» και,</p> <p>4. Τέλος, το βιβλίο που έγραψαν οι μοναχοί Κάλλιστος και Ιγνάτιος. Εις αυτούς τους Πατέρας υπάρχει τέλεια καθοδήγησης και διδασκαλία για την εσωτερική Προσευχή της καρδιάς, με τέτοιον τρόπο που ο κάθε ένας μπορεί να την καταλάβει.</p> <p>Κι αν θέλεις ακόμη να βρεις μία πολύ καταπληκτική διδασκαλία για την Προσευχή, γύρισε εις το τέταρτο μέρος του βιβλίου και θα βρής ένα περιληπτικό σχέδιο «Περί Προσευχής», γραμμένο απ' τον αγιώτατο Κάλλιστο, τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως».</p> <p>Εις το όνειρό μου αυτό είδα πως εκρατούσα την «Φιλοκαλία» εις τα χέρια μου και άρχισα να ψάχνω για το περιληπτικό αυτό σχέδιο, αλλά δεν ημπορούσα να το βρω.</p> <p>Ο Πνευματικός μου οδηγός όμως εγύρισε κάμποσες σελίδες και μου είπε: «Εδώ είναι, θα το σημειώσω για να μη το χάσης». Πήρε δε ένα κομματάκι κάρβουνο από κάτω και εσημείωσε μία γραμμή εις το περιθώριο εκεί που άρχιζε το κεφάλαιο. Τον άκουγα με πολλή προσοχή και προσπάθησα να εντυπώσω στο μυαλό μου κάθε μία του λέξι όπως την έλεγε.</p> <p>Όταν εξύπνησα ήταν ακόμη σκοτάδι. Ήμουν ακόμη ξαπλωμένος, όταν η σκέψη μου περιστράφηκε γύρω εις το όνειρό μου και σ' αυτά που ο μακαρίτης ο οδηγός μου μου είχαν ειπή. «Ο Θεός ξεύρει» εσκέφθηκα, «εάν αληθινά ήταν το πνεύμα του μακαρίτη αυτό που είδα, ή ήταν όλο αυτό αποτέλεσμα των σκέψεών μου, που προέρχονται από την «Φιλοκαλία» και από όσα με edίδαξε αυτός όταν εξούσε».</p> <p>Με αυτή την αμφιβολία εις το μυαλό μου εσηκώθηκα, επειδή άρχισε να χαράζει. Και τι είδα;</p> <p>Επάνω εις την πλάκα που εχρησίμειε για τραπέζι της καλύβας βρισκόταν ανοιγμένη η «Φιλοκαλία» στην σελίδα που μου είχε δείξει η ψυχή του οδηγού μου και είχε την γραμμή τραβηγμένη με κάρβουνο εις το περιθώριο, όπως ακριβώς είχε συμβή και εις το όνειρό μου! Ακόμη και το κομματάκι το κάρβουνο, ήταν αφημένο επάνω εις την πλάκα, δίπλα εις το βιβλίο!</p> <p>Το εκοίταξα με μεγάλη έκπληξι, γιατί θυμώμουν πολύ καλά πως το βιβλίο από βραδύς το είχα βάλει</p>	<p>1) Во-первых, прочесть книгу Никифора монашествующего (во 2 части);</p> <p>потом 2) книгу Григория Синаита всю, кроме кратких глав;</p> <p>3) Симеона Нового Богослова о трех образах молитвы, и слово о вере;</p> <p>и за сим 4) книгу Каллиста и Игнатия. В сих отцах содержится полное наставление и учение о внутренней молитве сердца, понятное для каждого.</p> <p>А если еще понятнейшее наставление о молитве желаешь видеть, то найди в 4 ч. образ молитвы вкратце святейшего патр. Каллиста Константинопольского.</p> <p>Я, как будто, держа в руках мое Добротолубие, начал отыскивать сказанное наставление, но никак не мог вскоре найти оное.</p> <p>Старец сам, перевернув несколько листов, сказал: вот оно! Я тебе его замечу, и поднявши с земли уголь, подчеркнул оным на поле книги, против найденной статьи. Все, что старец говорил, я внимательно слушал и старался как можно тверже и подробнее помнить.</p> <p>Проснулся я, и как еще не рассветало, то лежал и повторял в памяти все виденное мною во сне, и что говорил мне старец. Наконец, начал размышлять: Бог знает, душа ли покойного старца является мне, или собственные мысли так подстраиваются, ибо я часто и много думаю о Добротолубии и о старце?</p> <p>С сим недоумением я встал, начинало уже светать. И что же?</p> <p>Вижу на камне, который был вместо стола в моей землянке, разогнутое Добротолубие на том самом месте, которое указывал мне старец, и подчеркнутое угольком, точно так, как я видел во сне, даже и самый уголь лежал при книге.</p> <p>Это изумило меня, ибо твердо помню, что с вечера книги тут не было; она свернутая лежала</p>
--	--

<p>κλειστό, κάτω από τα πανιά που μου εχρησίμευαν για μαξιλάρι και ότι δεν υπήρχε τίποτα εκεί που τώρα έβλεπα την γραμμή, τραβηγμένη με κάρβουνο. Ύστερα απ' αυτά εβεβαιώθηκα για την αλήθεια του ονείρου μου και για το ότι ο ευλογημένος και αξέχαστος διδάσκαλός μου είχε βρει «παρηρησία» εις τον Θεόν.</p> <p>Άρχισα, λοιπόν, να διαβάζω απ' την «Φιλοκαλία» όλα αυτά που είχε αυτός ορίσει. Τα επέρασα με την σειρά μια φορά κ' έπειτα δεύτερη, αυτή δε η μελέτη άναψε μέσ' στην καρδιά μου την επιθυμία και τον ζήλο να εφαρμόσω τέλεια αυτά που είχα διαβάσει.</p> <p>Κατενόησα πολύ καθαρά τι σημαίνει εσωτερική Προσευχή, πώς κατορθώνεται, ποιοί είναι οι καρποί της, πώς γεμίζει την καρδιά του ανθρώπου και την ψυχή του με ευφροσύνη και πώς αυτός που την αποκτά μπορεί να εξηγήσει εάν αυτή η ευφροσύνη προέρχεται από τον Θεό, από τον εξωτερικό κόσμο, ή από τον πειρασμό.</p> <p>Έτσι άρχισα να ερευνώ την καρδιά μου σύμφωνα με την διδασκαλία του Συμεών του νέου θεολόγου.</p> <p>Με κλειστά τα μάτια μου προσήλωσα την σκέψη μου και την φαντασία μου επάνω εις την καρδιά μου. Προσπάθησα να την απεικονίσω και να ακούσω τα κτυπήματά της εις το αριστερό μέρος του στήθους μου. Άρχισα να το πράττω αυτό κάμποσες φορές την ημέρα, για μισή ώρα κάθε φορά, και στην αρχή δεν αισθάνθηκα παρά μόνον μίαν αίσθησι σκοταδιού.</p> <p>Όμως, σιγά-σιγά, για πολύ λίγο χρονικό διάστημα κάθε φορά, μπορούσα να απεικονίζω την καρδιά μου μέσ' στο μυαλό μου και να παρακολουθώ τις κινήσεις της. Με τη βοήθεια δε του ρυθμού της αναπνοής μου μπορούσα να ρυθμίζω την προσευχή του Χριστού όπως την διδάσκουν σχετικώς οι Πατέρες, Γρηγόριος ο Σιναΐτης και ο Κάλλιστος και ο Ιγνάτιος.</p> <p>Όταν ανέπνεα, με την εισπνοή έλεγα: «Κύριε, Ιησού Χριστέ», και με την εκπνοή συμπλήρωνα λέγοντας εις την καρδιά μου μέσα: «ελέησόν με».</p> <p>Εις την αρχή αυτό διαρκούσε μίαν ώρα, έπειτα δύο ώρες, μετά όσο περισσότερο ημπορούσα, και εις τέλος όλη την ημέρα. Εάν συνέβαινε καμμία δυσκολία, εάν με κατελάμβανε οκνηρία ή αμφιβολία, έσπευδα να ανοίξω την «Φιλοκαλία» και να διαβάσω τα μέρη αυτά που πραγματεύονται για την εργασία της καρδιάς, και έτσι ξανάβρισκα τον ζήλο και την θερμότητα για την «Προσευχή» αυτή.</p> <p>Έπειτα από τρεις εβδομάδες αισθάνθηκα ένα πόνο εις την καρδιά μου κ' έπειτα μιά εξαιρετικά ευφροσύνη θερμότητα και παρηγορία και ειρήνη.</p> <p>Αυτό μου έδωσε μεγάλη ενίσχυσι και με παρεκίνησε να αφιερωθώ όσο περισσότερο</p>	<p>у меня в головах, и также верно знаю, что прежде никакой заметки на показанном месте не было. Сей случай уверил меня в истине сновидения и в богоугодности блаженной памяти старца моего.</p> <p>Вот я и принялся читать Добротолюбие, по тому самому порядку, который указал мне старец. Прочел раз, прочел то же и в другой, и сие чтение распаяло в душе моей охоту и усердие, чтобы все прочтенное испытать на деле.</p> <p>Мне понятно и ясно открылось, что значит внутренняя молитва, какие средства к достижению оной и что от нее бывает, и как она наслаждает душу и сердце, и как распознавать сию сладость, от Бога ли она, или от естества, или от прелести.</p> <p>Итак, прежде всего, я приступил к отыскиванию места сердечного, по наставлению Симеона Нового Богослова. Закрыв глаза, смотрел умом, т. е. воображением в сердце, желая представить себе, как оно есть в левой половине груди и внимательно слушал его биение. Так занимался я сперва по полчаса, несколько раз в день; в начале ничего не примечал, кроме темноты;</p> <p>потом в скором времени начало представляться сердце и означаться движение в оном; далее, я начал вводить и изводить Иисусову молитву вместе с дыханием в сердце, по наставлению святого Григория Синаита, Каллиста и Игнатия, то-есть втягивая в себя воздух, с умственным смотрением в сердце, воображал и говорил:</p> <p>Господи Иисусе Христе, а с испущением из себя воздуха: помилуй мя.</p> <p>Сперва я сим занимался по часу, и по два, потом чем дальше, тем чаще стал так упражняться и, наконец, почти целый день провождал в сем занятии. Когда нападала тяжесть или леность, или сомнение, я немедленно начинал читать в Добротолюбии те места, кои наставляют о сердечном делании, и опять являлась охота и усердие к молитве.</p> <p>Недели через три начал чувствовать боль в сердце, потом некую приятнейшую теплоту в оном, отраду и спокойствие.</p> <p>Это возбуждало и заохочивало меня более и более с прилежностью упражняться в молитве,</p>
--	---

<p>ημπορούσα στην φροντίδα μου να λέω την «Προσευχή» και συνέβη ώστε να αισθανθώ ύστερα απ' αυτό, σαν να είχα καταληφθή απ' αυτή, πράγμα που μου δίνει άφατη χαρά.</p> <p>Από το σημείο αυτό άρχισα να έχω από καιρό σε καιρό διαφορετικά συναισθήματα εις την καρδιά και σκέψεις εις το μυαλό μου. Άλλοτε η καρδιά μου αισθανόταν σαν να εκόχλαζε από χαρά, τόσο ήταν ο φωτισμός, η ελευθερία και η παρηγοριά που εδρεύανε μέσα της.</p> <p>Άλλοτε αισθανόμουν μιά καυτερή αγάπη για τον Χριστό και για όλα τα πλάσματα του Θεού. Άλλοτε εβούρκωναν τα μάτια μου από δάκρυα ευγνωμοσύνης προς τον Θεό για το έλεος το πλούσιο που έδειξε σε μένα, έναν άθλιο αμαρτωλό.</p> <p>Άλλοτε η διάνοιά μου, που πολλές φορές πριν, είχαν αποδειχθή αδύνατη και ατελής, έπαιρνε τόσο φως, ώστε εγινόταν ικανή να κατανοήση και να περιεργασθή θέματα και ζητήματα, που μέχρι τότε δεν ήταν σε θέσι ούτε κάν να τα φαντασθή.</p> <p>Άλλοτε η αίσθησις της θερμής ευχαριστήσεως μέσ' στην καρδιά μου απλωνότανε και κατελάμβανε όλη μου την ύπαρξι και άλλοτε με κατελάμβανε βαθειά συγκίνησις από το γεγονός ότι μπορούσα να κατανωώ τί είναι η πανταχού παρουσία του Θεού.</p> <p>Άλλοτε, τέλος, με την επίκλησι του ονόματος του Ιησού Χριστού, σκεπαζόμουνα από ουράνια ευλογία και τότε μπορούσα να καταλάβω την έννοια των λόγων «η Βασιλεία του Θεού εντός υμών εστιν».</p> <p>Έχοντας όλα αυτά κι άλλα παρόμοια συναισθήματα, αντελήφθηκα ότι η «Προσευχή» φέρνει τους καρπούς της με τρεις τρόπους: με το Πνεύμα, με τα συναισθήματα και με τις αποκαλύψεις.</p> <p>Εις την πρώτη περίπτωσι π.χ. καρπός της Προσευχής είναι: «η γλυκύτης της αγάπης του Θεού, η εσωτερική ειρήνη, η ήρεμη χαρά του νου, η καθαρότης της σκέψεως και η γλυκεία ανάμνησις του Θεού». Εις την δευτέρα περίπτωσι καρπός είναι: «η ευχάριστη θερμότης της καρδιάς, η πληρότης της ευτυχίας που καταλαμβάνει και όλα τα μέλη του σώματος ακόμη, το κόχλασμα ευτυχίας εις την καρδιά, ο φωτισμός και το θάρρος, η βαθύτερη άγνωστη χαρά της ζωής και η δύναμις της υπομονής εις την λύπη και την αρρώστια». Εις την τρίτη, τέλος, περίπτωσι, αποτέλεσμα και καρπός της «Προσευχής» είναι: «η διάνοιξις του νου με φωτισμό, η κατανόησις των Αγίων Γραφών, η γνώσις της γλώσσης των διαφόρων δημιουργημάτων, η απόκτησις ελευθερίας μέσα από την ματαιότητα και τον θόρυβον, η γνώσις της χαράς της εσωτερικής ζωής, και τέλος, η βεβαιότης της προσεγγίσεως του Θεού προς εμάς και η γνώσις της αγάπης Του για όλους μας».</p>	<p>так что все мысли мои были сим заняты и я ощущал великую радость.</p> <p>С сего времени я начал чувствовать разные временные ощущения в сердце и в уме. Иногда бывало, что как-то насладительно кипело в сердце, в нем такая легкость, свобода и утешение, что я весь изменялся и прелагался в восторг.</p> <p>Иногда чувствовалась пламенная любовь к Иисусу Христу и ко всему созданию Божию. Иногда сами собой лились сладкие слезы благодарения Господу, милующему меня окаянного грешника.</p> <p>Иногда прежнее глупое понятие мое так уяснялось, что я легко понимал и размышлял о том, о чем прежде не мог и вздумать.</p> <p>Иногда сердечная сладостная теплота разливалась по всему составу моему и я умиленно чувствовал при себе везде присутствие Божие.</p> <p>Иногда ощущал внутри себя величайшую радость от призывания имени Иисуса Христа, и познавал, что значит сказанное им: <i>царствие Божие внутри вас есть</i> (Лук. 1 и 7, 21).</p> <p>Испытывая таковые и подобные сим насладительные утешения, я заметил, что последствия сердечной молитвы открываются в трех видах: в духе, в чувствах и откровениях; в духе,</p> <p>например, сладость любви Божией, внутренний покой, восхищение ума, чистота мыслей, сладостное памятование Бога, в чувствах приятное растепливание сердца, наполнение сладостию всех членов, радостное кипение в сердце, легкость и бодрость, приятность жизни, нечувствительность к болезням и скорбям. В откровениях просветление разума, понятие священного писания, познание словес твари, отрешение от сует и познание сладости внутренней жизни, уверение в близости Божией и любви его к нам.</p>
--	--

Έπειτα από πέντε μήνες ζωής με προσευχή και με ευτυχία σαν κι αυτή, συνήθισα τόσο πολύ την «Προσευχή του Χριστού», ώστε την είχα σύντροφό μου συνεχή και σταθερό. Εις το τέλος η «Προσευχή» ενεργούσε μόνη της μέσα στο μυαλό μου, χωρίς καθόλου προσπάθεια από μέρους μου και αυτό συνέβαινε όχι μόνον όταν ήμουν ξύπνιος αλλά και εις τον ύπνο μου ακόμη. Τίποτε δεν ημπορούσε να την διασπάσει ούτε για ένα λεπτό της ώρας και καμμία μου απασχόλησις δεν την έβλαπτε. Η ψυχή μου έστελνε συνεχώς ευχαριστίες προς τον Θεό και η καρδιά μου έλειωνε από ατέλειωτη ευτυχία.

Ήλθε όμως κι ο καιρός που το δάσος έπρεπε να υλοτομηθή. Οι εργάται άρχισαν να έρχονται ομάδες -ομάδες κ' εγώ έπρεπε να εγκαταλείψω την ήσυχη αυτή διαμονή μου. Ευχαρίστησα τον φύλακα του δάσους, είπα μερικές προσευχές, φίλησα το μέρος της γης επάνω εις το οποίο ο Θεός κατεδέχθη να χαρίσει σε μένα τον ανάξιο, το μέγα του έλεος, έβαλα εις την πλάτη μου το σακκίδιο με τα βιβλία κ' εξεκίνησα.

Για ένα πολύ μεγάλο διάστημα περιπλανιόμουν σε διάφορα μέρη, μέχρις ότου έφθασα τέλος εις το Ιρκούτσκ.

Η αυτοενεργούσα Προσευχή μέσ' στην καρδιά μου, μου ήταν σε όλο το δρόμο μου ανακούφισις και παρηγοριά. Ο,τιδήποτε και αν συναντούσα, η «Προσευχή» δεν εσταματούσε από του να με χαροποιή σε ανάλογο βαθμό, ανάλογα με τις διάφορες καταστάσεις. Όπου κι αν ήμουν, ό,τι κι αν έκανα, η «Προσευχή» ούτε εμπόδιο ήταν σε τίποτε, ούτε από τίποτε εμποδιζόταν.

Την ώρα της εργασίας η «Προσευχή του Χριστού» προχωρεί μόνη της μέσ' στην καρδιά μου κ' η δουλειά τελειώνει γρηγορώτερα. Όταν διαβάζω ή παρακολουθώ ή ακούω κάτι με προσοχή, η «Προσευχή» καθόλου δεν με σταματά, και το ίδιο χρονικό διάστημα είμαι ενήμερος και των δύο, σαν να έχω δύο εαυτούς, σαν να έχω δύο ψυχές, σε ένα και το αυτό σώμα. Τί μυστήριο αλήθεια είναι ο άνθρωπος! Γι' αυτό ο καθένας με όλη την ψυχή του ας δοξολογή τον Θεό λέγοντας: «ως εμεγαλύνθη τα έργα σου, Κύριε, πάντα εν σοφία εποίησας».

Πολλά μου συνέβησαν εις τον δρόμον αυτό· πολλές και παράξενες περιπέτειες. Εάν δε άρχιζα να τις διηγούμαι όλες δεν θα μου έφθανε ούτε ένα ημερονύκτιο ολόκληρο.

Ένα χειμωνιάτικο βράδυ, π.χ., εβάδιζα μόνος μου μέσα σ' ένα δάσος προς ένα χωριουδάκι που το έβλεπα ν' απέχη μόλις ενάμιση χιλιόμετρο εμπρός μου και που λογάριάζα να παραμείνω την νύκτα αυτή.

Месяцев пять проведши уединенно в сем молитвенном занятии и наслаждении помянутыми ощущениями, я так привык к сердечной молитве, что упражнялся в ней беспрестанно, и, наконец, почувствовал, что молитва уже сама собою, без всякого со стороны моего побуждения производится и изрекается в уме моем и сердце, не токмо в бодрственном состоянии; но даже и во сне действует точно так же, и ни от чего не прерывается, - не перестает ни на малейшую секунду, что бы я ни делал. Душа моя благодарила Господа и сердце истаявало в непрестанном веселии.

Настало время рубки леса, начал стекаться народ, и я должен был оставить безмолвное мое жилище. Поблагодаривши полесовщика, я помолился, поцеловал тот клочок земли, на котором Бог удостоил меня недостойного своей милости, надел сумку с книгами, да и пошел.

Весьма долго я скитался по разным местам, куда добрал до Иркутска.

Сердечная, самодействующая молитва была утешением и отрадою во всем пути, при всех встречах, она никогда не переставала услаждать меня, хотя и в разных степенях, где бы я ни находился, что бы ни делал, чем бы ни занимался, ничему она не мешала и ни от чего не умалялась.

Если что работаю, а молитва сама собою в сердце и дело идет скорее; если что внимательно слушаю, или читаю, а молитва все не перестает, и я в одно и то же время чувствую и то, и другое, точно как будто я раздвоился, или в одном теле моем две души. Боже мой! как таинственен человек!..
Возвеличишася дела Твои Господи: вся премудростию сотворил еси! (Пс. 103, 24).

Много также встречалось на пути моем чудных случаев и происшествий. Если всех их стать рассказывать, то и в сутки не окончить.

Да вот, например: однажды зимою под вечер шел я один леском в одну деревню ночевать, которая уже была версты за две в виду.

<p>Ξαφνικά ένας λύκος πρόβαλε μπροστά μου και έκανε να έλθω προς το μέρος μου. Είχα στα χέρια μου το μάλλινο κομποσχοίνι του γέροντα οδηγού μου, γιατί δεν το αποχωριζόμουν ποτέ κ' έκανα να κτυπήσω τον λύκο μ' αυτό. Μου έφυγε όμως το κομποσχοίνι από τα χέρια μου κ' ετυλίχθηκε εις του λύκου τον λαιμό. Το ζώον άρχισε να απομακρύνεται από μένα, αλλά όπως επήδησε πιά πέρα επάνω σ' ένα θαμνώδες αγκάθι, επιάσθηκα σ' αυτό τα πισινά του πόδια κι όπως εγύριζε να ελευθερωθή, έμπλεξε και το κομποσχοίνι σ' ένα πάσσαλο ξερού δένδρου έτσι, ώστε σε κάθε στροφή του ο λύκος τυλιγόταν και περισσότερο.</p> <p>Έκανα το σταυρό μου με πίστι κ' επροχώρησα να ελευθερώσω το αγρίμι, κυρίως γιατί φοβόμουνα μήπως εις την αγωνία του, κόβοντας το κομποσχοίνι το έσερνε μαζί του, και έτσι θα έχανα το πολύτιμο αυτό δώρο του Γέροντά μου.</p> <p>Εκράτησα κάπως το κομποσχοίνι κ' έτσι ελευθερώθηκε το κεφάλι του λύκου, που έφυγε χωρίς ν' αφήση ίχνη. Ευχαρίστησα τον Θεό, έχοντας εις το μυαλό μου τον ευλογημένο Πνευματικό οδηγό, κ' έφθασα ασφαλώς εις το χωριό, όπου εξήτησα κατάλυμα για μιά νύχτα σ' ένα χάνι.</p> <p>Εμπήκα μέσα. Δυό άνδρες εκεί, ο ένας γέρος και ο άλλος μεσόκοπος και καλοδεμένος, ήσαν καθισμένοι σε μιά γωνιά σ' ένα τραπέζι, πίνοντας τσαϊ. Δεν εφαινόταν να είναι απλοί άνθρωποι κ' ερώτησα τον ιπποκόμο τους, ποιοί ήσαν.</p> <p>Έμαθα, λοιπόν, απ' αυτόν ότι ο γέρος ήταν δάσκαλος σ' ένα δημοτικό σχολείο και ο άλλος γραμματέυς επαρχιακού δικαστηρίου. Ήσαν και οι δυό άνθρωποι καλυτέρας τάξεως, επήγαιναν δε σ' ένα πανηγύρι καμιά δεκαπενταριά χιλιόμετρα απ' εκεί. Αφού εκάθησα λίγο, παρεκάλεσα την οικοδέσποινα του καταφυγίου μου να μου δώση λίγη κλωστή και μιά βελόνα, εζύγωσα στο φως μιας λαμπάδας κ' εκάθησα να ράψω το κομποσχοίνι μου, που είχε ξυλωθή σ' ένα μέρος κ' ήταν έτοιμο να κοπή.</p> <p>Ο γραμματέυς μ' εκοίταξε και μου είπε: «Φαντάζομαι πόσο σκληρά θα προσευχήθηκες για να σπάση το κομποσχοίνι σου». «Δεν το έσπασα εγώ», απήντησα, «ένας λύκος μου το έκανε έτσι». «Ένας λύκος; Όστε και οι λύκοι λένε προσευχές»; είπε πειρακτικά. Τους είπα όσα συνέβησαν και πόσο πολύτιμο ήταν αυτό το κομποσχοίνι για μένα.</p> <p>Ο γραμματέυς εγέλασε, λέγοντας πάλι: «Θαύματα πάντα συμβαίνουν σε σας τους φθηνούς αγίους. Σαν τι αγιότητα μπορεί να έχη ένα γεγονός σαν κι αυτό που μας είπες; Είναι απλούστατο. Ο λύκος εφοβήθηκε από αυτό που του πέταξες και έφυγε. Είναι γεγονός ότι οι λύκοι και οι σκύλοι τρομάζουν</p>	<p>Вдруг напал и кинулся на меня большой волк. У меня были в руках старцевы шерстяные четки (я всегда имел их при себе). Вот и я отмахнул этими четками волка. И что же? Четки вырвались у меня из рук и зацепились как-то прямо за шею волка, волк бросился от меня прочь и, прыгнувши чрез терновый куст, запутался задними лапами в кусту, а четками-то зацепился за сук сухого дерева, да и начал биться; но высвободиться ему было неудобно, ибо четки стянули ему шею.</p> <p>Я с верою перекрестился, да и пошел с намерением волка высвободить; а более для того, что думал, если он оборвет четки да убежит с ними, то и драгоценные мои четки пропадут.</p> <p>Только что я подошел и взялся за четки, действительно волк прервал их и побежал без вести. Итак я, поблагодарив Бога и помянув блаженного старца моего, благополучно дошел до деревни; пришел на постоянный двор и выпросился ночевать.</p> <p>Вошел в избу. В переднем углу за столом сидели двое, один старичок, другой толстый средних лет, по виду как будто не простые. Они кушали чай. Я спросил мужика, бывшего при их лошади, кто они такие?</p> <p>Тот сказал мне, что старичок учитель народного училища, а другой писарь земского суда: оба благородные. Я везу их на ярмарку, верстах в 20-ти отсюда. Посидевши несколько, я выпросил у бабы иголку с ниткой, подошел к свечке, да и стал сшивать разорванные мои четки.</p> <p>Писарь посмотрел, да и говорит: видно ты прилежно бил поклоны, что и четки-то разорвал? Не я разорвал, а волк... Как, разве волки-то молятся, - сказал засмеявшись писарь. - Я рассказал им подробно, как было дело, и как драгоценны для меня сии четки.</p> <p>Писарь опять засмеялся и стал говорить: у вас, пустосвятов, всегда чудеса! А что тут святого? Просто ты швырнул в него, а волк испугался да ушел; ведь и собаки и волки швырков боятся, и зацепиться в лесу немудрено; мало-ли что бывает на свете, так всему и верить, что</p>
--	---

<p>όταν τους πετάξη κανείς κάτι και το να μπλέκουνε σ' ένα θάμνο είναι κάτι το πολύ κοινό. Αυτά πολλές φορές συμβαίνουν. Πού το βλέπετε το θαύμα»;</p> <p>Αλλά ο γέρος απήντησε ως εξής: «Μην πηδάς σε συμπεράσματα σαν κι αυτά, αγαπητέ μου. Σου διέφυγε η βαθύτερη έννοια του περιστατικού. Από μέρους μου, εγώ βλέπω εις την ιστορίαν του χωρικού αυτού το μυστήριο της φύσεως απ' τις δυο του μεριές, την αισθητή και την πνευματική».</p> <p>«Πώς συμβαίνει αυτό»; ερώτησεν ο γραμματεύς.</p> <p>«Λοιπόν, τα πράγματα έχουν πάνω - κάτω ως εξής: "Αν και δεν έχης πανεπιστημιακή μόρφωσι, έχεις βεβαίως όμως μάθει την ιερά ιστορία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, με το σύστημα των περιληπτικών ερωτήσεων και απαντήσεων, εις το σχολείο,</p> <p>θυμάσαι ότι τον προπάτορα Αδάμ, όταν ευρίσκετο ακόμη εις την κατάστασι της αγίας αθωότητος, όλα τα ζώα τον υπάκουαν, τον εξύγωναν με φόβο κι αυτός έδωσε εις το καθένα το όνομά του;</p> <p>Ο γέρος εις τον οποίον ανήκε το κομποσχοίνι αυτό, ήταν άγιος άνθρωπος. Λοιπόν, ποιά είναι η έννοια της αγιότητος; Για τον αμαρτωλό δεν είναι τίποτε άλλο παρά η επάνοδος, με την προσπάθεια και αυτοκυριαρχία, σε μιά κατάστασι αθωότητος και αναμαρτησίας που ζυγώνει την αγνότητα των πρωτοπλάστων.</p> <p>Όταν η ψυχή καθίσταται αγία, το σώμα επίσης γίνεται άγιο. Το κομποσχοίνι αυτό βρισκότανε, ποιος ξέρει για πόσα χρόνια, στα χέρια ενός ανθρώπου που καθημερινά αγίαζε τον εαυτό του. Η επαφή του μ' αυτό, το έκανε να πάρη από την άγια δύναμι της αγνότητος του πρώτου ανθρώπου, πριν από την αμαρτία!</p> <p>Αυτό είναι το μυστήριο της πνευματικής φύσεως! Όλα τα ζώα πάντοτε καταλαβαίνουν αυτήν την δύναμι, την οσφραίνονται κατά ένα τρόπο, επειδή είναι γνωστό, ότι εις όλα τα ζώα η οσφρησις είναι η σπουδαιότερα των αισθήσεων. Αυτό είναι το μυστήριο της φύσεως».</p> <p>«Σεις οι μορφωμένοι διανοείσθε σχετικά με τη δύναμι και την σοφία, αλλά εμείς αντιλαμβανόμεθα τα πράγματα πολύ απλά. Αδειάζουμε μ' ευχαρίστησι ένα ποτήρι γεμάτο βότκα κι αυτό αποτελεί την ιδικήν μας τη δύναμι», είπε ο γραμματεύς κ' επροχώρησε για να πληρώση.</p> <p>«Αυτά είναι για σένα μόνο», είπε ο δάσκαλος, «αλλά θέλω να σε παρακαλέσω, την γνώσι να την αφήσης για μας»...</p> <p>Μου άρεσε ο τρόπος που μίλησε, τον εξύγωσα και του είπα: «Θα μπορούσα να σας απασχολήσω λίγο, λέγοντάς σας κάτι περισσότερο για τον</p>	<p>чудеса?</p> <p>Услышавши это, учитель начал с ним разговор: не заключайте, сударь, так! Вам неизвестна ученая часть... А я вижу в повествовании этого мужика таинство природы и чувственной и духовной...</p> <p>Как же это так? - спросил писарь.</p> <p>А вот видите: вы хотя не имеете дальнейшего образования, но конечно изволили учить краткую священную историю ветхого и нового завета, изданную по вопросам и ответам для училищ..</p> <p>Помните ли, что когда первосозданный человек Адам был в невинном святом состоянии, тогда все животные и звери были ему в покорении, они со страхом подходили к нему, и он нарицал им имена.</p> <p>Старец, чьи сии четки, был свят: а что значит святость? Не что иное, как через подвиги возвращение невинного состояния первого человека в грешном человеке.</p> <p>Когда освящается душа, освящается и тело. Четки всегда бывали в руках освященного; следовательно, чрез прикосновение к ним рук и испарений его, привита к ним святая сила, - сила невинного состояния первого человека.</p> <p>Вот таинство природы духовной!.. Сию силу, по преемству естественно ощущают все животные и доньине, и ощущают посредством обоняния; ибо нос у всех зверей и животных есть главнейшее орудие чувств. Вот таинство природы чувственной!..</p> <p>У вас, ученых, все силы да премудрости; а мы так все попросту: вот как нальешь рюмку водки, да хлопнешь, так и будет сила, сказал писарь, да и пошел к шкафу.</p> <p>Это дело ваше, - сказал учитель, - а уже ученые ведения прощу предоставить нам.</p> <p>Мне понравилось, как говорил учитель; и я, подошедши к нему, сказал: осмелюсь, батюшка, еще нечто сказать вам о моем старце, да и</p>
--	---

<p>Πνευματικό μου οδηγό»; Έτσι του διηγήθηκα για την εμφάνισή του εις τον ύπνο μου, την διδασκαλία που μου έκανε τότε και το σημάδι που εχάραξε με το καρβουνάκι εις την «Φιλοκαλία».</p> <p>Με άκουγε με προσοχή σε όσα του έλεγα, αλλά ο γραμματεύς, που είχε πιο πέρα ξαπλώσει σε μιά πολυθρόνα, εμουρμούρισε:</p> <p>«Είναι αλήθεια ότι το πολύ διάβασμα της Γραφής παίρνει τα μυαλά του ανθρώπου. Έτσι δεν είναι, όταν πιστεύεις ότι ένα φάντασμα νεκρού ανθρώπου κάνει την νύκτα διάφορα σημάδια σ' ένα βιβλίο;</p> <p>Απλούστατα, άφησες το βιβλίο να πέση στο έδαφος, ενώ ήσουν μισοκοιμισμένος και όπως έπεσε, το κάρβουνο που ήτανε κάτω, έκανε τη γραμμή που λες εις το περιθώριο του βιβλίου. Αυτό είναι το θαύμα του βιβλίου σου. Απατεώνες! Έχω συναντήσει μέχρι τώρα πολλούς από σας».</p> <p>Μουρμουρίζοντας όλα αυτά, ο γραμματεύς εγύρισε προς τον τοίχο για ν' αποκοιμηθή κ' εγώ ξαναγυρίζοντας προς τον διδάσκαλο, του είπα εάν θέλη να του δείξω το ίδιο το βιβλίο με τη γραμμή εις το περιθώριο.</p> <p>«Κοίταξέ το με προσοχή», του είπα, βγάζοντάς το από το σακκίδιό μου, «είναι σημειωμένο προσεκτικά και όχι λερωμένο. Αυτό που με εκπλήσσει, εξακολούθησα, είναι το πώς ένα πνεύμα χωρίς σώμα μπορεί να πιάση ένα κάρβουνο και να γράψη μ' αυτό».</p> <p>Ο δάσκαλος, εκοίταξε τη χαραγμένη γραμμή και είπε: «Αυτό επίσης είναι ένα πνευματικό μυστήριο και θα προσπαθήσω να σου το εξηγήσω. Όταν τα πνεύματα παρουσιάζονται σ' ένα πρόσωπο, περιβεβλημένα με ανθρώπινο σώμα, το σώμα τους αυτό γίνεται αντιληπτό να μπαينوβγαίνει π.χ. κάπου και να κάνει ένα σωρό κινήσεις και πράξεις, όταν δε εξαφανίζεται, αποθέτει πάλι το υλικό στοιχείο, που είχε για λίγο χρόνο περιβληθή».</p> <p>Ακριβώς όπως η ατμόσφαιρα έχει τη δύναμη να συστέλλεται και να διαστέλλεται, έτσι και η ψυχή μέσα στο σώμα, μπορεί να πάρη ο,τιδήποτε σχήμα, μπορεί να πράξη οποιαδήποτε κίνηση, καθώς και να γράψη. Αλλά ποιο είναι αυτό το βιβλίο; Ας του ρίξω μιά ματιά».</p> <p>Με το άνοιγμα έπεσε το μάτι του εις τους λόγους Συμεών του Νέου θεολόγου. «Αυτό πρέπει να είναι θεολογικό έργο», είπε. «Είναι όλο ένα απάνθισμα», του εξήγησα. «Πραγματεύεται και για την εσωτερική προσευχή της καρδιάς, την νοερά, που γίνεται με την επίκληση του ονόματος του Ιησού Χριστού, το περιεχόμενό του δε προέρχεται από συγγράμματα τριάντα Πατέρων της Εκκλησίας».</p> <p>«Α! κ' εγώ ξεύρω κάτι γι' αυτή την εσωτερική</p>	<p>объяснил ему, как он мне виделся во сне, как учил и как подчеркнул на Добротолюбии.</p> <p>Учитель все сие выслушал со вниманием. А писарь лежа на лавке, ворчал:</p> <p>"правду говорят, что с ума сходят да зачитываются Библиею. Вот оно так и есть! Какой леший будет тебе чертить по ночам на книгах?</p> <p>Просто сам во сне уронил на пол книгу, да и замарал в саже... Вот тебе и чудо? Ой! уж эти пройдохи: много мы, брат, видали вашей братьи!"</p> <p>Пробормотавши это, писарь повернулся к стене и заснул. Я, слыша это, обратился к учителю, да и сказал; вот, если угодно, то я покажу вам и ту самую книгу, на которой правильно подчеркнуто, а не намарано сажей.</p> <p>Вынул из сумки Добротолюбие, да и показываю, говоря: удивляюсь этой премудрости, как бестелесная душа могла взять уголь и писать?..</p> <p>Учитель, посмотревши заметку, начал говорить: и это таинство духов. Я сие объясню тебе; вот видишь: когда духи являются в телесном виде живому человеку, они набирают и составляют себе осязаемое тело из воздуха и световой материи, и когда совершают свое явление, опять возвращают занятое ими в те стихии, из коих был почерпнут состав их тела.</p> <p>И как воздух имеет упругость, сжимательную и растягательную силу, то душа, облаченная в него, может все брать, действовать и писать. - Да какая это у тебя книга? дай-ка я посмотрю!</p> <p>Он разогнул и открылась Симеона нового Богослова слово и речь. – А! должно быть книга богословская. Я никогда ее не видывал... Эта книга, батюшка, вся почти состоит из учения о внутренней сердечной молитве во имя Иисуса Христа; оно раскрыто здесь во всей подробности двадцатью пятью св. отцами.</p> <p>- А внутреннюю молитву я знаю, сказал</p>
--	--

<p>προσευχή», απήντησε.</p> <p>Τον ικέτευσα πραγματικά, να μου μιλήση γι' αυτή, και το έκανε, λέγοντας:</p> <p>«Λοιπόν, η Καινή Διαθήκη, λέγει ότι ο άνθρωπος και όλη η Πλάσις είναι υποκείμενα εις την ματαιότητα όχι θεληματικά, και στενάζουν με την προσπάθεια και την επιθυμία να εισέλθουν εις την ελευθερία των τέκνων του Θεού. Ο μυστηριώδης αυτός αναστεναγμός της όλης δημιουργίας, η εσωτερική αυτή τάσις κάθε ψυχής προς τον Θεό, είναι ακριβώς αυτό που λέμε εσωτερική προσευχή, δεν είναι όμως ανάγκη να την διδαχθή κανείς, γιατί είναι φυσική εις τον κάθε ένα από μας».</p> <p>«Μα τι πρέπει να κάνη κανείς, να την βρει την Προσευχή αυτή, να την αισθανθή, να την αναγνωρίση εις την θέλησί του μέσα, να την πάρη και να απολαύση την ευτυχία της και το φως της, για να φθάση έτσι εις την σωτηρία του»; ερώτησα.</p> <p>«Δεν ηξεύρω αν το θέμα αυτό τίγεται εις τα θεολογικά βιβλία», απήντησε.</p> <p>«Λοιπόν, εδώ το κάθε τι είναι απλοποιημένο», είπα, δείχνοντας το βιβλίο μου και πάλι.</p> <p>Ο δάσκαλος εσημείωσε τον τίτλο του βιβλίου και είπε, πως θα αγόραζε απαραίτητα ένα από το Τομπόλσκ, για να το μελετήση. Μετά, εχωρίσαμε για να πάρη ο καθένας την πορεία του. Ευχαρίστησα τον Θεόν γι' αυτή την συνομιλία με το δάσκαλο, και παρεκάλεσα ο Θεός να ευδοκήση ώστε και ο γραμματεύς να καταλάβη την ανάγκη να διαβάση την «Φιλοκαλία», έστω και για μιά φορά, για να βρει με τη βοήθειά της την σωτηρία του.</p> <p>Άλλη μια φορά, ήταν άνοιξις τότε, επέρασα από ένα χωριό όπου φιλοξενήθηκα από τον παπά.</p> <p>Ήταν ένας εξαιρετικός άνθρωπος κ' εζούσε κατάμονος. Επέρασα τρεις ημέρες κοντά του.</p> <p>Με παρηκολούθησε το λιγοστό αυτό διάστημα και μου είπε: «Μείνε εδώ, και θα έχης και μιά μικρή πληρωμή. Έχω ανάγκη από έναν έμπιστον άνθρωπο. Όπως βλέπεις έχουμε αρχίσει να κτίζουμε μιά πετρόκτιστη εκκλησία κοντά εις την παλιά ξύλινη και είναι καιρός που γυρεύω να βρω έναν τίμιον άνθρωπο να επιβλέπη τους εργάτας και να μένη την ημέρα μέσ' στο μικρό εκκλησάκι, όπου βρίσκεται το κουτί των προσφορών για την ανέγερσι. Είναι ακριβώς ό,τι χρειάζεται για σένα και για τον τρόπο της ζωής σου.</p> <p>Θα είσαι μόνος στο παρεκκλησάκι και θα λες τις προσευχές σου. Υπάρχει εκεί παραπλεύρως ένα μικρό μοναχικό δωμάτιο για τον νεωκόρο. Σε παρακαλώ μείνε εκεί, τουλάχιστον μέχρις ότου τελειώσει η εκκλησία που κτίζουμε.</p>	<p>учитель...</p> <p>Я поклонился ему в ноги и просил сказать мне что-нибудь о внутренней молитве.</p> <p>А вот что в новом завете сказано, что человек и вся тварь <i>суете повинуется не волею</i>, и все естественно воздыхает, стремится и желает войти в свободу чад Божиих; и это таинственное воздыхание тварей и врожденное стремление душ есть внутренняя молитва. Ей нечего учиться, она есть во всех и во всем!..</p> <p>А как же обрести, открыть и восчувствовать ее в сердце, сознать и принять волею своею, достигнуть, чтоб она явственно действовала, наслаждала, просвещала и спасала бы? - спросил я.</p> <p>Не помню, писано ли где об этом в богословских трактатах, - ответил учитель.</p> <p>Вот здесь - здесь все это написано, указал я...</p> <p>Учитель взял карандаш, записал название Добротолюбия, да и говорит: непременно выпишу сию книгу из Тобольска и рассмотрю ее. И так мы расстались.</p> <p>Пошедши, я благодарил Бога за беседу с учителем, а о писаре молился, чтобы Господь устроил, хотя бы однажды, прочесть ему Добротолюбие, и вразумил бы его во спасение.</p> <p>А то еще раз весною, приходя в одно село, случилось остановиться мне у священника.</p> <p>Он был человек добрый и одинокий: я провел у него три дня.</p> <p>Рассмотревши меня в сие время, он стал мне говорить: останься у меня, я положу тебе плату; мне нужен человек добросовестный; ты видел, что у нас строится при старой деревянной церкви новая каменная. Не могу найти верного человека, который бы посмотрел за рабочими, да сидел в часовне для сбора подаяния на постройку; а вижу, что ты был бы к сему способен, да и тебе по твоему направлению было бы жить хорошо;</p> <p>сидел бы один в часовне, да молился Богу, там есть и каморка уединенная для сторожа - останься пожалуйста, хотя только на сие время покуда церковь окончится.</p>
---	---

<p>Αρνήθηκα για κάμποσο, αλλ' εις το τέλος υποτάχθηκα εις τις παρακλήσεις του καλού ιερέως και παρέμεινα εκεί, μέχρι το φθινόπωρο, εις το δωματιάκι που ήταν προωρισμένο για τον νεωκόρο.</p> <p>Εις την αρχή το βρήκα ήσυχο και κατάλληλο για προσευχή, αν και πολὺς κόσμος εμπαινόβγαине προ παντός τις εορτές· ἄλλοι για να προσευχηθούν, ἀλλά και μερικοί με τον σκοπό να κλέψουν χρήματα από τον δίσκο της ανοικοδομήσεως της εκκλησίας.</p> <p>Εδιάβαζα την Αγία Γραφή και την «Φιλοκαλία» κάθε βράδυ, μερικοί δε βλέποντάς με, με παρεκάλεσαν να διαβάζω δυνατά για ν' ακούνε.</p> <p>Ἐπειτα ἀπὸ καιρό, παρετήρησα ὅτι μια χωριατοπούλα ἐρχόταν συχνά εις το παρεκκλήσι και προσευχόταν πολλή ὥρα. Παρακολουθώντας το ψιθύρισμά της, κατάλαβα ὅτι τα λόγια που ἔλεγε σαν προσευχόταν, ἦσαν παράξενα και οἱ προσευχές της διαφορετικὲς ἀπὸ τις συνηθισμένες.</p> <p>Την ἐρώτησα πού τα ἔμαθε αὐτά τα πράγματα και μου εἶπε ὅτι της τα ἐδίδαξε ἡ μητέρα της, που ἦταν ἐκκλησιαστικὴ γυναίκα. Μου εἶπε ἀκόμη, ὅτι ο πατέρας της ἀνῆκε σε μιαν αἵρεσι, που δεν παραδεχόταν την ιερωσύνη.</p> <p>Την ἐλυπήθηκα και αἰσθάνθηκα καθήκον μου να την συμβουλεύσω να λέγη τις προσευχές με τον ὀρθὸ τρόπο και σύμφωνα με την παράδοσι της ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ἐπειτα της ἐδίδαξα την πραγματικὴ σειρά του «Πάτερ ἡμῶν» και των «Χαιρετισμῶν» της Θεοτόκου, και τελικά την παρώτρυνα να λέγη την Προσευχὴ του Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅσο πιο συχνά μπορούσε, ἐπειδὴ αὐτὴ φέρνει τον ἄνθρωπο κοντά στο Θεὸ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη προσευχή.</p> <p>Ἡ κοπέλλα εὐκόλα τα ἀφομοίωσε. Συνέβη δε ὕστερα ἀπὸ λίγο χρονικὸ διάστημα να συνηθίσῃ τόσο πολὺ την «Προσευχὴ», ὥστε, ὅπως ἡ ἴδια μου εἶπε, την αἰσθανόταν ὅτι την προσεῖλκυε συνεχῶς, ὅτι την ευχαριστοῦσε να την λέγη ὅσο συχνότερα μπορούσε, και ὅτι ἀργότερα ἐγέμιζε ἀπὸ ἀγαλλίασι την καρδιά της, ὁπότε ξανάρχιζε να την ἐπαναλαμβάνη ἀκούραστα και πάλι.</p> <p>Ἐχάρηκα ἐξαιρετικὰ ἀπὸ ὅλα ὅσα ἀκουσα και την παρώτρυνα να προχωρήσῃ περισσότερο εις την χρησιμοποίησι της «Προσευχῆς».</p> <p>Το καλοκαίρι ἐπλησίαζε και πάλι. Πολλοὶ ἐπισκέπτες ἐρχόνταν εις το παρεκκλήσι για να ἰδοῦνε κ' ἐμένα, ὄχι μόνο για να τους διαβάσω και να πάρουν τὴ συμβουλή μου, ἀλλά και για να μου προξενούν ἕνα σωρὸ φασαρίες, ζητώντας τὴ βοήθειά μου για πράγματα που εἶχαν χάσει και για</p>	<p>Хотя и долго я отказывался, но по убедительной просьбе священника должен был согласиться. Так и остался на лето до осени. Вот и стал жить в часовне.</p> <p>Сначала мне было спокойно и удобно упражняться в молитве, хотя и много народа приходило в часовню, особенно в праздничные дни, иные молиться, иные позевать, а иные стащить что-нибудь с сборной тарелки.</p> <p>И как я по временам читывал то Библию, то Добротолюбие, то некоторые из приходивших, видя сие, заводили со мною разговор, другие прашивали прочесть им что-нибудь.</p> <p>По некотором времени я заметил, что одна какая-то крестьянская девица часто ходила в часовню и подолгу молилася Богу. Прислушавшись к ее бормотанью, я узнал, что она читает какие-то странные молитвы, а иные совсем перековерканные.</p> <p>Я спросил: кто ее сему научил? Она сказала, что мать, которая была церковная, а отец ее раскольник по беспоповщине.</p> <p>Пожалевши о всем этом, я советовал ей, чтоб она правильно, по преданию святой церкви, читала молитвы, и потому толковал ей: Отче наш, да Богородице Дево радуйся. А, наконец, сказал: твори-ка ты почаще да побольше Иисусову молитву; она доходнее всех молитв до Бога, и ты получишь чрез нее спасение души.</p> <p>Девица приняла совет мой со вниманием, и начала так поступать в простоте. И что же? После непродолжительного времени объявила мне, что привыкла к Иисусовой молитве, что чувствует влечение беспрестанно, если бы было можно, ею заниматься и когда молится, то чувствует приятность и по окончании также радость и охоту опять молиться.</p> <p>Я порадовался сему, и советовал ей далее и более продолжать молитву во имя Иисуса Христа.</p> <p>Время подходило к концу лета; многие из приходящих в часовню начали приходиться и ко мне, не только уже за чтением и советами, но и с разными житейскими скорбями, и даже за узнаванием отыскывания потерь и пропажей;</p>
---	---

<p>υποθέσεις στις οποίες είχαν αποτύχει.</p> <p>Μερικοί απ' αυτούς ενόμιζαν πως ήμουν μάγος. Το κορίτσι για το οποίο εμίλησα πάρα πάνω, ήλθε μία μέρα σε μία κατάσταση μεγάλης λύπης και αμηχανίας, μη ξεύροντας τι να κάνει.</p> <p>Ο πατέρας της ήθελε να την παντρέψει με έναν άνδρα της αιρέσεώς του και θα γινόταν ο γάμος χωρίς τις ευλογίες του ιερέως, με μόνη μια ιεροτελεστία που θα έκανε ένας χωρικός που ανήκε εις την ίδια αίρεσι.</p> <p>«Πώς είναι δυνατόν ένας τέτοιος γάμος να είναι κανονικός και νόμιμος; Δεν θα είναι μία παράνομη και αμαρτωλή συμβίωσι;» έλεγεν η χωριατοπούλα κλαίγοντας κι αποφασισμένη να φύγη από το σπίτι της με πρώτη ευκαιρία.</p> <p>«Μα πού θα πας»; της είπα εγώ. «Θα σε βρούνε οπωσδήποτε, θα ψάξουν και πουθενά δεν θα μπορέσης να κρυφθής. Καλύτερα να προσευχηθής με θέρμη εις τον Θεό, να εμποδίση τον πατέρα σου από του να σε παντρέψει έτσι όπως θέλει, και να φυλάξη την ψυχή σου από την αίρεσι.</p> <p>»Αυτό είναι το καλύτερο που έχεις να κάνης και όχι να φύγης απ' το σπίτι σου».</p> <p>Έτσι με την πάροδο του χρόνου, όλος αυτός ο θόρυβος και η φασαρία άρχισαν να αυξάνουν περισσότερο από ό,τι μπορούσα να βαστάξω, τέλος δε με την πάροδο του καλοκαιριού απεφάσισα να φύγω και να εξακολουθήσω τις προσκυνηματικές πορείες μου όπως πρώτα.</p> <p>Συνωμίλησα με τον παπά γι' αυτές τις αποφάσεις μου, λέγοντας: «Πάτερ μου, σεις ξεύρετε τα σχέδιά μου. Πρέπει να έχω εξασφαλισμένο ένα ήσυχο μέρος για την προσευχή, εδώ δε, μ' όλο που υπάρχει μεγάλη ησυχία, επέρασα ένα ολόκληρο καλοκαίρι. Δώστε μου τώρα την άδεια να φύγω και την ευχή σας να εξακολουθήσω τα ταξείδια μου».</p> <p>Ο ιερέυς όμως δεν ήθελε να μ' αφήση να φύγω, κ' εφρόντισε να με πείση λέγοντάς μου: «Τι σε εμποδίζει από την προσευχή σου; Δεν είσαι υποχρεωμένος να μιλάς σε κανένα, αν δεν θέλῃς συ ο ίδιος. Έχεις το καθημερινό σου φαγητό εδώ. Λέγε τις προσευχές μέρα-νύκτα όπως επιθυμείς και ζήσε όπως θέλεις με τα καθήκοντά σου με τον Θεό. Είσαι χρήσιμος εδώ. Μη συναναστρέφεσαι με κανένα που έχει όρεξι για φλυαρία. Η παρουσία σου είναι πολύ επωφελής για τον Ναό μας. Αυτή η υπηρεσία σου είναι πιά αξιόλογη εις τα μάτια του Θεού, παρά οι προσευχές σου.</p> <p>Γιατί επιθυμείς να είσαι συνεχώς μόνος σου; Η κοινή προσευχή είναι πιά ευχάριστη. Ο Θεός δεν έπλασε τον άνθρωπο για να σκέπτεται μόνο για τον εαυτό του, αλλά για να βοηθή ο ένας τον άλλον εις το μονοπάτι της σωτηρίας, ο κάθε ένας ανάλογα με την δύναμί του. Έτσι έκαμαν οι Πατέρες της Εκκλησίας. Επάλευαν μέρα-νύκτα, εφρόντιζαν για</p>	<p>видно, иные почли меня за ворожею. Наконец и помянутая девица в горести пришла за советом, как ей быть?</p> <p>Отец вознамерился отдать ее замуж поневоле за раскольника, тоже беспоповщинского, и венчать будет мужик.</p> <p>Какой же это законный брак, - воскликнула она, это все равно, что блуд! Я хочу бежать, куда глаза глядят.</p> <p>Я сказал ей: куда же ты убежишь? Ведь опять найдут же тебя. В нынешнее время нигде не укроешься без вида, везде сыщут; а лучше молись поусерднее о сем Богу, чтоб Он своими судьбами разрушил намерение твоего отца и сохранил бы душу твою от греха и от ереси. Это будет надежнее твоего бегства.</p> <p>Время шло далее и мне невыносимо стало шумно и соблазнительно. Наконец, кончилось и лето, я решился оставить часовню и продолжать, как и прежде, путь мой.</p> <p>Пришел к священнику и начал говорить ему: вам, батюшка, известно мое устройство. Мне нужна тишина для занятия молитвою, а здесь очень для меня развлечение и вредно. Вот я исполнил вам послушание, лето прожил: теперь меня отпустите и благословите на уединенный путь.</p> <p>Священнику не хотелось отпустить меня, и он начал меня уговаривать: что тебе мешает и здесь молиться? Ведь дела у тебя никакого нет, кроме того, чтобы сидеть в часовне, а хлеб готовый у тебя есть. Пожалуй там день и ночь молись; живи-ка брат с Богом! Ты способен и полезен для сего места, с приходящими пустяков не болтаешь, а церкви Божией приносишь доход и собираешь, верно. Это угоднее перед Богом, нежели твоя уединенная молитва.</p> <p>Что тебе в уединении, с народом-то молиться еще веселее. Бог создал человека не для того, чтоб он одного себя только знал, но чтоб люди друг другу помогали, друг друга вели ко спасению, кто чем может. Посмотри-ка на святых и на вселенных учителей, они день и ночь хлопотали и пеклись о церкви, да и</p>
--	--

<p>τις ανάγκες του ποιμνίου, εκήρυσσαν παντού και δεν παρέμεναν μόνοι σ' ένα μέρος, φροντίζοντας να κρυφθούν από τον κόσμο».</p> <p>«Ο κάθε ένας έχει το δώρο του από τον Θεό» του απήντησα.</p> <p>«Όπως υπήρξαν πολλοί ιεροκήρυκες πατέρες, έτσι υπήρξαν και πολλοί ερημίται. Ο κάθε ένας κάνει ό,τι μπορεί, και παρακολουθεί την ιδική του τη γραμμή, με την σκέψιν ότι ο ίδιος ο Θεός δείχνει και σ' αυτόν, όπως και εις τον καθένα, το δρόμο της σωτηρίας του. Πώς σου φαίνεται το γεγονός ότι πολλοί από τους αγίους παρητήθησαν από τις επισκοπές τους ή τις ενορίες τους, και άλλοι άφησαν το μοναστήρι για να πάνε εις την έρημο και να αποφύγουν την φασαρία που προέρχεται από το συγχρωτισμό με άλλους ανθρώπους;</p> <p>Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος π.χ. έφυγε από το ποίμνιό του, που εποίμαινε ως επίσκοπος, και ο άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης άφησε τη Μεγίστη Λαύρα, ακριβώς διότι σε τέτοιους ανθρώπους τα μέρη που εξούσαν και ειργάζοντο, ήσαν γεμάτα από πειρασμούς και επίστευαν όλοι αυτοί ειλικρινά εις τα λόγια του Κυρίου μας, "τι γάρ ωφελήσει άνθρωπον εάν κερδίση τον κόσμον όλον και ζημιωθή την ψυχήν αυτού;"</p> <p>«Ναί, αλλά αυτοί ήσαν άγιοι», είπεν ο παπάς.</p> <p>«Εάν, όμως», απήντησα, «αυτοί που ήσαν άγιοι έλαβαν μέτρα να προφυλαχθούν από τους κινδύνους της αναμιξείως των με τους ανθρώπους, τι καλύτερο, σας παρακαλώ, ένας αδύνατος αμαρτωλός μπορεί να κάνει;</p> <p>Έτσι εις το τέλος απεχαιρέτησα τον καλόν ιερέα κι αυτός με την καρδιά του με κατευώδωσε.</p> <p>Σε απόστασι δέκα χιλιομετρων πió πέρα εσταμάτησα για μια νύχτα σ' ένα χωριό. Εις το πανδοχείο ευρήκα ένα χωρικό απελπιστικά άρρωστο και συνεβούλευσα τους δικούς του να φροντίσουν να τον μεταλάβουν.</p> <p>Συμφωνήσανε και το επόμενο πρωί έστειλαν να φέρουν τον παπά της ενορίας. Έμεινα κ' εγώ, επειδή ήθελα να προσκυνήσω τα άχραντα μυστήρια και να προσευχηθώ, όταν αυτά θα βρίσκονταν μέσα στο σπίτι. Εβγήκα έξω και εκάθησα εις το πεζούλι περιμένοντας τον παπά.</p> <p>Προς μεγάλην μου έκπληξι, όμως, είδα να τρέχη προς το μέρος μου από την πίσω αυλή, η χωριατοπούλα που συνήθιζε να προσεύχεται εις το παρεκκλήσι.</p> <p>«Πώς ήλθες εδώ»; την ερώτησα.</p> <p>«Ωρισαν, αλλοίμονο, και την ημέρα των</p>	<p>повсюду проповедывали, а не сидели в уединении и не скрывались от людей.</p> <p>Всякому, батюшка, свое Бог дает дарование;</p> <p>много была проповедников, много было и отшельников. Кто какую и к чему находил в себе наклонность, тот так и поступал и веровал, что сам Бог указывал в этом ему спасительный путь. А как вы это мне рассудите: что многие из святых оставляли и сан святительский, настоятельский и священнический и убегали в уединенные пустыни, дабы не смущаться среди народа?</p> <p>Так Св. Исаак Сирин бежал от своей епископской паствы; так преподобный Афанасий Афонский кинул свою многочисленную обитель; и именно потому, что те места были для них соблазнительные, и что они истинно верили гласу Иисуса Христа: кая польза человеку, аще весь мир приобретает, душу же свою отщетит? (Мат. 16, 26).</p> <p>Да ведь они были святые, сказал священник.</p> <p>Если святые, ответил я, остерегались, чтобы не повредиться сообщением с людьми, то что же остается делать бессильному грешнику?</p> <p>Наконец, простился я с этим добрым священником, и он с любовью проводил меня в путь.</p> <p>Прошедши верст десять, я остановился ночевать в деревне. На сем ночлеге я увидел отчаянно больного мужика, и советовал бывшим около него, чтобы его причастить св. Христовых тайн.</p> <p>Согласились, и к утру послали за священником, в приходское их село. Я остался подождать, чтобы поклониться святым дарам и помолиться при сем великом таинстве. Вышел на улицу, сел на завалинке, да и дожидаюсь, чтобы встретить священника.</p> <p>Вдруг неожиданно с задворья выбегает ко мне та девица, которая малывалась в часовне.</p> <p>Как ты сюда попала, спросил я.</p> <p>У нас назначено было быть рукобитью, чтобы</p>
--	--

αρραβώνων με τον άνθρωπο που σας είπα κ' έτσι έφυγα», μου απήντησε και γονατίζοντας μπροστά μου εξακολούθησε λέγοντας:

«Λυπήσου με, πάρε με μαζί σου για να με βάλεις σ' ένα μοναστήρι, ή αλλού πουθενά. Δεν θέλω να παντρευτώ, θέλω να ζήσω σε μοναστήρι για να αφοσιωθώ εις τον Θεό, εις την αρετή και την προσευχή. Εσένα θα σε ακούσουν και θα με δεχθούν σε μοναστήρι».

«Θεέ μου!»! είπα έκπληκτος: «πού μπορώ εγώ να σε πάγω; Δεν ηξεύρω ούτε ένα μοναστήρι σ' αυτήν εδώ την περιοχή. Εκτός τούτου δεν ημπορώ να σε πάρω πουθενά χωρίς διαβατήριο. Πρώτον, δεν θα σε δεχθούνε πουθενά και δεύτερον, είναι αδύνατον εις την σημερινή εποχή να κρυφθής. Θα σε πιάσουν, θα σε στείλουν στο σπίτι σου και θα σε τιμωρήσουν.

»Το καλύτερο που έχεις να κάνεις είναι να γυρίσης στο σπίτι σου και να λες τις προσευχές σου εκεί, κι αν δεν θέλεις να παντρευθής, να προφασισθής ότι είσαι άρρωστη. Η αγία μήτηρ Κλημεντίνη έκανε το ίδιο, καθώς και η οσία Μαρίνα, προφασίσθηκε ότι ήταν άνδρας, όταν κατέφυγε σ' ένα ανδρικό μοναστήρι. Υπάρχουν πολλά περιστατικά παρόμοια, και η πράξις αυτή ονομάζεται σωστική πρόφασις».

Όταν συνέβαιναν όλα αυτά και καθόμαστε κουβεντιάζοντας, είδαμε τέσσαρες άνδρες να έρχονται καλπάζοντας καταπάνω μας, μέσα σ' ένα αμάξι με δυό άλογα. Έπιασαν την κοπέλλα και την έβαλαν μεσ' στο αμάξι κι ο ένας από αυτούς έφυγε μαζί της, ενώ οι άλλοι τρεις μού έδεσαν τα χέρια και με ωδήγησαν πίσω στο χωριό, που είχα περάσει το καλοκαίρι. Η μόνη τους απάντησις σε κάθε τι που έλεγα ήταν, «θα σε μάθουμε εμείς ψευτο - άγιε να αποπλανάς τις νέες κοπέλλες».

Την ίδια βραδυά με έφεραν μπροστά εις το δικαστήριο του χωριού, έβαλαν τα πόδια μου στα σίδερα και μ' έβαλαν μεσ' στη φυλακή για να γίνη την άλλη ημέρα η δίκη μου.

Ο παπάς άκουσε οτι ήμουν στη φυλακή και ήλθε για να με ιδή. Μούφερε και λίγο φαγητό και μ' επαρηγόρησε λέγοντάς μου ότι θα έκανε ό,τι μπορούσε για μένα και ότι θα εβεβαίωνε σαν πνευματικός, ότι δεν ήμουν άνθρωπος όπως με φαντάζονταν. Κάθησε κάμποσο μαζί μου και έπειτα έφυγε.

Ο δικαστής ήλθε αργά το βράδυ κ' εσταμάτησε εις το σπίτι του αντιπροσώπου του, όπου έμαθε το κάθε τι που είχε συμβή. Διέταξε τους χωρικούς να έλθουν όλοι μαζί στο σπίτι που με μετέφεραν και που εχρησιμοποιείτο για δικαστήριο. Εμπήκαμε μέσα και περιμέναμε. Ήλθε τέλος και ο δικαστής, εμπήκε μέσα κ' εκάθησε εις την έδρα του, φωνώντας το καπέλλο στο κεφάλι του.

выдать меня за раскольника, и я ушла. При сем поклонившись мне в ноги, начала говорить: сделай милость, возьми меня с собой и отведи в какой-нибудь женский монастырь; я не желаю замуж, буду жить в монастыре, да творить Иисусову молитву. Тебя там послушают и меня примут.

Помилуй, сказал я, куда мне тебя повести? Я в сей стороне ни одного женского монастыря не знаю, да и как я с тобой пойду, когда у тебя нет паспорта? Раз, что нигде тебя не примут; да и укрыться тебе нигде нельзя в нынешнее время, сейчас поймают, да и пошлют по пересылке в свое место, да еще: накажут за бродяжничество.

Иди лучше домой да молись Богу, а если не хочешь в замужество, то притвори себе какую-нибудь немощь. Это называется спасительное притворство; так поступали св. мать Климента и преподобная Марина, спасавшаяся в мужском монастыре, и многие другие.

В сие время, когда мы сидели да рассуждали, увидели, что четыре мужика гонят на паре по дороге, и прямо подскакали к нам. Схватили девку, посадили ее в телегу и с одним мужиком отправили; а трое связали мне руки и погнали меня обратно в то село, где я летом жил. На все мои оправдания они только кричали: мы тебе, святоша, дадим знать, как девок сманивать!

К вечеру привели меня в сельскую управу, заковали мне ноги в железо, да посадили в тюрьму до утра, покуда соберутся судить.

Священник, узнавши, что я в тюрьме, пришел посетить меня; принес поужинать, утешал меня и говорил, что заступится за меня и скажет, как духовный отец, что я не таких свойств, как о мне думают. Посидевши со мной, он ушел.

Попозднее вечером исправник, проезжая куда-то чрез это село, остановился у выборного; и ему сказали о случившемся. Он велел собрать сходку, и меня привести в судейскую избу. Мы вошли, стоим и дожидаемся. Вот и пришел исправник уже в кураже, сел за стол в фуражке,

<p>«Λοιπόν, Επιφάνιε», εφώναξε, «επήρε τίποτα μαζί της η κόρη σου φεύγοντας από το σπίτι»; «Όχι, κύριε δικαστά, δεν επήρε τίποτα» ήταν η απάντησις. «Έκανε κανένα κακό μόνη της ή μαζί μ' αυτόν εδώ τον ανόητο, αφ' ότου απέδρασε από το σπίτι»; «Τίποτα». «Τότε, λοιπόν, η απόφασίς μου η δίκαστική πάνω σ' αυτό το ζήτημα είναι η εξής: Κάνε εσύ τους λογαριασμούς σου με την κόρη σου, και ως προς τον φίλο μας εδώ, εγώ θα του διδάξω αύριο το μάθημα που του χρειάζεται και θα τον διώξω από το χωριό με αυστηρή διαταγή να μην ξαναεμφανισθή εις τα όριά του. Αυτό είναι που εγώ από μέρος μου θα πράξω».</p> <p>Λέγοντας αυτά, κατέβηκε κάτω από την έδρα κ' επήγε να κοιμηθή, ενώ εμένα με εκλείδωσαν στη φυλακή.</p> <p>Ενωρίς το πρωί δυό χωροφύλακες με εξυλοκόπησαν και με έβγαλαν έξω από το χωριό. Εδοξολόγησα τον Θεό γιατί αξίωσε εμένα τον ανάξιο, να υποφέρω άδικα για το όνομά του. Αυτό μ' επαρηγόρησε και έδωσε περισσότερη θερμότητα και δύναμι, εις την ακατάπαυστη νοερά προσευχή μου.</p> <p>Τίποτ' από όλα όσα έπαθα δεν εστάθη ικανό να με κάνη να αισθανθώ ότι ήμουν ένας παραπεταμένος άνθρωπος. Μου εφαινότο όλα αυτά σαν να συνέβαιναν σε κάποιον άλλον και πως εγώ απλώς τα παρατηρούσα. Ακόμη και το μαστίγωμα, το υπέφερα χωρίς κόπο.</p> <p>Η «Προσευχή» έφερνε γλυκύτητα εις την καρδιά μου και μ' έκανε αδιάφορο για ο,τιδήποτε μου συνέβαινε.</p> <p>Δυο - τρία χιλιόμετρα πιο πέρα συνήντησα τη μητέρα της κοπέλλας που ερχόταν από ένα παζάρι φορτωμένη με ψώνια. Βλέποντάς με, μου είπε, ότι ο υποψήφιος γαμβρός της απέσυρε την μήνυσι εναντίον μου. «Βλέπεις ανησύχησε επειδή έφυγε η Όλγα», προσέθεσε, και μούδωσε λίγο ψωμί και μερικά γλυκά, φεύγοντας.</p> <p>Ο καιρός ήταν καλός και ξηρός και δεν επιθυμούσα να περάσω την νύχτα σε χωριό. Έτσι, λοιπόν, προχώρησα μέσα εις το δάσος, όπου βρήκα μια κατάλληλη γωνιά σ' ένα ψηλό αχυρένιο φράχτη και εκοιμήθηκα το βράδυ αυτό. Την νύχτα «ονειρεύτηκα, ότι εβάδιζα διαβάζοντας το κεφάλαιο, του αγίου Αντωνίου του Μεγάλου, απ' την «Φιλοκαλία».</p> <p>Ξαφνικά ο Πνευματικός μου οδηγός μ' έφθασε και μου είπε, «μη διαβάζης εκείνο αλλά αυτό εδώ» και μούδειξε το 35ον κεφάλαιο του αγίου Ιωάννου του Καρπαθίου. «Ο αληθινός διδάσκαλος υποτάσσεται πολλές φορές εις την χλεύη και υφίσταται ταλαιπωρίες προς χάριν των πνευματικών του παιδιών». Μετά μου εσημείωσε στο 41ον κεφάλαιο τα λόγια, «αυτοί που δίνουν τον εαυτόν τους εντελώς ιδιαίτερα στην προσευχή, γίνονται πολλές φορές ο στόχος σφοδρών και τρομερών</p>	<p>да и крикнул: эй, Епифан! ведь девка, дочь твоя, ничего не снесла со двора? Ничего батюшка! С этим болваном ни в каких дурных делах не уличены? Нет, батюшка! Так, вот как мы дело-то рассудим, да и порешим: ты с дочерью своею разделись сам; а этого молодца завтра мы проучим и прогоним, да накрепко закажем, чтобы он сюда больше не показывался. Вот и все!</p> <p>Сказавши это, исправник слез со стола, и отправился в свое место спать; а меня опять посадили в тюрьму.</p> <p>Рано поутру пришли двое, - сотский да десятский, высекли меня и выпустили; и я пошел, благодаря Бога, что он удостоил меня потерпеть за имя Его. Это меня утешало и еще более возгревало непрестанную сердечную молитву.</p> <p>Все сии происшествия несколько не оскорбили меня, как будто случились с кем другим, и я только их видел; даже когда меня секли, то и это в силу было терпеть; молитва, услаждавшая сердце, ничему внимать не попускала.</p> <p>Прошедши версты четыре, я встретил мать девицы, ехавшую с торгу с покупками. Она, увидев меня, сказала мне: жених-то наш отказался; рассердился видишь на Акульку, что от него бежала. Потом дала она мне хлеба, да пирог, и я пошел далее.</p> <p>Погода была сухая, и я не захотел ночевать в какой-нибудь деревне; а увидевши вечером в лесу два огороженные стога сена, расположился под ними на ночлег. Когда заснул, вижу во сне, будто я иду по дороге и читаю главы Антония Великого из Добротолюбия.</p> <p>Вдруг догнал меня старец, да и говорит: не тут читаешь, вот где читай, и указал на 35-ю главу Иоанна Карпафийского, в которой написано следующее: иногда учивший предается в бесчестие и терпит искушения за пользовавшихся от него духовно. И еще указал на 41-ю главу его же, где говорится: елицы молитву зельнее употребляют, сии от страшных и свирепых искушений пленяемы суть.</p>
--	---

<p>πειρασμών».</p> <p>Έπειτα, μου είπε: «Έχε θάρρος και μην απογοητεύεσαι. Θυμήσου του Αποστόλου τα λόγια "μείζων εστί ο εν υμίν ή ο εν τω κόσμω. Τώρα έχεις αποκτήσει την πείρα της αληθείας. Κανένας πειρασμός δεν είναι μεγαλύτερος από τη δύναμι του ανθρώπου, και ο Θεός χορηγεί επί πλέον λύτρωσι από τους κινδύνους των πειρασμών.</p> <p>»Η πεποίθησις εις αυτή την θεία βοήθεια έχει δυναμώσει αγίους ανθρώπους αφωσιωμένους στην "Προσευχή" και τους έχει κάνει να αποκτήσουν μεγαλύτερο ζήλο και θερμότερη δραστηριότητα, για να αφιερώσουν όχι μόνον την ζωή τους εις την αδιάλειπτη προσευχή, αλλά επίσης, με αγάπη από μέσα από την καρδιά τους, να την αποκαλύψουν και να την διδάξουν και εις τους άλλους, ανάλογα με τις διάφορες περιστάσεις.</p> <p>» Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεσσαλονίκης, ομιλεί σχετικά και λέγει, ότι "δεν οφείλουμε μόνον, σύμφωνα με την βουλή του Θεού να προσευχώμεθα ακατάπαυστα εις το όνομα του Ιησού Χριστού, αλλ' ότι έχουμε υποχρέωσι να την φανερώνουμε και να την διδάσκουμε εις τους συνανθρώπους μας, εις τον κάθε ένα, είτε ρασοφόρος είναι αυτός, είτε κοσμικός, μορφωμένος ή απλός, άνδρας ή γυναίκα. Ακόμη και σε παιδιά πρέπει να την διδάσκουμε και να εμπνέουμε σ' όλους ζήλο γι' αυτού του είδους την Προσευχή.</p> <p>Με τον ίδιο τρόπο ο πατήρ Κάλλιστος Τηλικούδης ομιλεί γράφοντας, ότι ο κάθε ένας, δεν φθάνει μόνον να κατευθύνη τις σκέψεις του προς τον Θεό με την εσωτερική προσευχή και με την Θεωρία και να κατευθύνη την ψυχή του προς τα ύψη μόνο για τον εαυτόν του, αλλά χρειάζεται να σημειώνη το κάθε τι για να χρησιμοποιηθή έτσι αυτό κι από τους άλλους, όπως και η Γραφή λέγει: "Αδελφός υπό αδελφού βοηθούμενος ως πόλις οχυρά. Εξαιρετικά σ' αυτή την περίστασι, περισσότερο από κάθε άλλη, είναι απαραίτητο να αποφύγη κανείς τους αυτοεπαίνους έχοντας υπ' όψιν του, ότι ο σπόρος της θείας διδασκαλίας δεν σπέρνεται ποτέ επάνω εις τον άνεμο."»</p> <p>Εξύπνησα μ' ένα συναίσθημα μεγάλης χαράς εις την καρδιά μου και με δύναμι εις την ψυχήν μου και εξηκολούθησα έτσι τον δρόμο μου.</p> <p>Κάμποσο καιρό ύστερα, κάτι άλλο μου συνέβη και θα σας το διηγηθώ, αν θέλετε.</p> <p>Μιά μερα, ήταν η 24η Μαρτίου, για να είμαι ακριβής, και αισθάνθηκα επιτακτική την ανάγκη να κοινωνήσω την επομένη, εορτή του Ευαγγελισμού.</p> <p>Ερώτησα αν η εκκλησία ήταν μακριά και έμαθα</p>	<p>Потом стал говорить: бодрствуй духом и не унывай! Помни, что сказал Апостол: болий есть, иже в вас, нежели иже в мире (1 Иоан. 4, 4). Вот ты теперь опытно дознал, что никакое искушение не попускается выше сил человека; но со искушением творит Бог и скорое избытие (1 Кор. 10, 13).</p> <p>Упование на сию помощь Божию подкрепляло и руководствовало к ревности и усердию святых молитвенников, кои не только свою жизнь провели в непрестанной молитве сами, но из любви поучали и открывали сие и другим, при случае и времени.</p> <p>О сем говорит святой Григорий Фессалоникский так: - не токмо нам самим подобает по заповеди Божией молиться непрестанно, во имени Христа, но надлежит учить и открывати сие и прочим, всем вообще монахам, мирянам, мудрым, простым, мужам, женам и детям, и возбуждать во всех усердие к непрестанной молитве.</p> <p>Подобно сему говорит и преподобный Каллист Антиликуда: - что ни умственное делание о Господе (т. е. внутреннюю молитву), ни созерцательное ведение, и способы к простертию души горе, не должно удерживать в одном только своем уме, но записывать, предавать писанию и изложению, общей ради пользы и любви. Да и Слово Божие о сем глаголет, что брат от брата помогаем, яко град тверд и высок (Прит. 18, 19). Токмо в сем случае всемерно следует убежать тщеславия и охраняться, чтобы семя учения божественного не сеялось на ветер.</p> <p>Я, проснувшись, почувствовал в сердце моем великую радость, а в душе укрепление, и пошел в путь мой далее.</p> <p>После сего, спустя долгое время, и еще был один случай; пожалуй и его расскажу: однажды, именно 24 марта, я почувствовал непреодолимое желание, чтобы завтра, т. е. в день, посвященный Пречистой Божией Матери, в воспоминание Божественного Ей Благовещения, причаститься святых Христовых тайн.</p> <p>Расспросил, далеко ли церковь; сказали 30</p>
--	--

<p>πως ήταν σε τριάντα χιλιόμετρα απόσταση. Περιπάτησα, λοιπόν, το υπόλοιπο της ημέρας και όλη τη νύκτα που ακολούθησε, με το σκοπό να φθάσω εγκαίρως για τον όρθρο.</p> <p>Ο καιρός ήτο όσο χειρότερος μπορούσε να γίνη, εχιόνιζε κ' έβρεχε και ο δυνατός αέρας ήταν παγωμένος. Έπρεπε να περάσω κ' ένα ποτάμι, μόλις δε έφθασα εις το μέσον του, έσπασε ο πάγος κάτω από τα πόδια μου και εβυθίστηκα μέχρι τη μέση εις το νερό. Έφθασα βρεγμένος όπως ήμουν, πρόφθασα εις τον όρθρον, εστάθηκα μέχρι το τέλος της λειτουργίας και με τη χάρι του Θεού εκοινωνήσα.</p> <p>Θέλοντας να περάσω την ημέρα με ησυχία και χωρίς να χαλάσω την πνευματική μου αυτή ευτυχία, παρεκάλεσα τον νεωκόρο να μου επιτρέψη να μείνω εις το δωματάκι του μέχρι το άλλο πρωί.</p> <p>Δεν ημπορώ να εκφράσω πόσο ευτυχισμένος ήμουν αυτή την ημέρα και πόση ήταν η πλημμύρα της χαράς της καρδιάς μου. Έπεσα εις το σανιδένιο κρεβάτι του ψυχρού αυτού δωματίου, κ' ενόμιζα πως ευρισκόμουν εις τους κόλπους του Αβραάμ. Η «Προσευχή» ήταν πολύ ενεργητική. Η αγάπη του Ιησού Χριστού και της Παναγίας φαινόταν σαν να επλημμύριζε την καρδιά μου, με κύματα γλυκύτητος και σαν να εγέμιζε την ψυχή μου με παρηγοριά και θρίαμβο συγχρόνως.</p> <p>Εις το διάστημα της νύκτας επιάσανε φοβεροί ρευματικοί πόνοι τα πόδια μου και αυτό με έκανε να θυμηθώ σοβαρά ότι ήταν μουσκεμένα από την προηγούμενη μέρα. Δεν έδωσα σημασία εις το πράγμα, μόνον όσο δυνατότερο πόνο αισθανόμουν, τόσο περισσότερο έλεγα την «Προσευχή», εις την καρδιά μου μέσα.</p> <p>Το πρωί όταν, ηθέλησα να σηκωθώ, αντελήφθηκα ότι δεν ημπορούσα να κουνήσω τα πόδια μου καθόλου. Είχανε εντελώς παραλύσει και τα αισθανόμενον αδύνατα σαν κλωστές. Ο νεωκόρος με έσυρε από το κρεβάτι με δύναμι, για να με ξαπλώση κατά γης, όπου έμεινα ακίνητος για δυο ημέρες. Την τρίτην ημέρα ο νεωκόρος μ' έβγαλε έξω κι από το δωμάτιο, λέγοντάς μου: «Υπόθεσε πως πεθαίνεις εδώ, τι φασαρία έχει να γίνη»! Με πολύ μεγάλη δυσκολία εσύρθηκα σιγά - σιγά χρησιμοποιώντας χέρια και πόδια και έφθασα μέχρι τα σκαλιά της εκκλησίας.</p> <p>Εξάπλωσα εκεί σε μίαν άκρη και έμεινα δυό μερες. Οι άνθρωποι που πηγαينوέρχονταν δεν έδιναν καμμία σημασία ούτε σ' εμένα ούτε στις ικεσίες μου.</p> <p>Εις το τέλος ένας χωρικός μ' επλησίασε, εκάθησε κοντά μου και μου εμίλησεν. Έπειτα από λίγο, εις την συνομιλία, με ερώτησε: «Τι θα μου δώσης για να σε θεραπεύσω; και εγώ κάποτε είχα την ίδια</p>	<p>верст. Итак, я остаток дня и всю ночь шел, чтобы поспеть к заутрени.</p> <p>Погода была самая ненастная, то снег, то дождь, и притом сильный ветер и холод. На дороге надо было переходить через небольшой ручеек, и как только вошел я на средину оногo, лед под ногами проломился и я окунулся по пояс в воду. Так замочившись, я пришел к заутрени; отстоял ее и обедню, на которой Бог сподобил меня причаститься.</p> <p>Чтобы провести сей день в спокойствии, без помехи духовной радости, я выпросился у церковного сторожа пробыть до завтра в караулке.</p> <p>Весь оный день я был в несказанной радости и сладости сердечной; лежал на палатках в сей нетопленной сторожке, как будто покоясь на лоне Авраамовом: молитва действовала сильно. Любовь ко Иисусу Христу и Матери Божией, как сладостные волны, клубилась в сердце и как бы погружала душу в утешительный восторг.</p> <p>К ночи вдруг почувствовал я сильный лом в ногах, да и вспомнил, что они у меня мокрые. Пренебрегши этим, я начал прилежнее внимать сердцу с молитвою и не стал чувствовать боли.</p> <p>Поутру хотел встать, но вижу, что не могу и пошевелить ногами; совсем отнялись и расслабли, как плети; сторож насилу стащил меня с полатей. Так я и сидел два дня недвижимый. На третий день сторож начал выгонять меня из караулки, говоря: если ты здесь умрешь, то поди хлопочи за тобой. Едва, едва я выполз кое-как на руках, да и лег на церковном крыльце.</p> <p>Так лежал я и здесь дня два. Люди, проходившие мимо меня, не обращали ни малого внимания ни на меня, ни на мои просьбы.</p> <p>Наконец, какой-то мужик подошел ко мне, сел, да и разговорился. Между прочим сказал: что ты дашь? Я тебя вылечу. Со мной самим точь-в-точь так бывало; я знаю от сего снадобье.</p>
--	---

<p>ακριβώς αρρώστια με σένα, γι' αυτό ξεύρω και την θεραπεύω».</p> <p>«Δεν έχω τίποτα να σου δώσω», απήντησα. «Μα τι έχεις στο σακκίδιό σου»; «Λίγο παξιμάδι και μερικά βιβλία». «Ωραία! Τι θάλεγες να εργασθής για μένα ένα καλοκαίρι και να σε θεραπεύσω»; «Όπως βλέπεις δεν ημπορώ να εργασθώ μ' ένα χέρι, όπως είμαι, επειδή το άλλο μου χέρι είναι παράλυτο». «Τι, λοιπόν, μπορείς να κάνης»; «Δυστυχώς, τίποτα, εκτός από το να διαβάζω και να γράφω». «Α! ώστε γράφεις; Τότε να διδάξης γραφή εις το παιδάκι μου. Ξεύρει και διαβάζει λίγο, αλλά θέλω να μάθη να γράφη· κοστίζουν όμως πολύ τα μαθήματα και δυστυχώς για να μάθη να γράφη πρέπει να πληρώσω είκοσι ρούβλια, ποσόν που είναι βαρύ για μένα».</p> <p>Συμφώνησα κ' εγώ, με τη βοήθεια δε του νεωκόρου με μετέφερε εις το μέρος που κατοικούσε και μ' ετοποθέτησε σ' ένα μικρό δωματιάκι εις την πίσω αυλή του σπιτιού του.</p> <p>Έπειτα άρχισε την θεραπεία με την εξής μέθοδο: Εμάζεψε από τα διαμερίσματα, απ' τις αυλές και απ' όπου άλλου μπορούσε κ' εγέμισε ένα κουβά από κάθε είδους μισοφαγωμένα κόκκαλα ζώων, πουλιών, και άλλα. Τα έπλυνε, τα κομμάτιασε με μια πέτρα και τα έβαλε σ' ένα πήλινο δοχείο. Τα εσκέπασε μ' ένα σκέπασμα που είχε μιά τρυπούλα εις το επάνω μέρος, αναποδογύρισε το δοχείο και το έβαλε σ' ένα άλλο δοχείο θαμμένο εις το έδαφος.</p> <p>Εσκέπασε με λάσπη το επάνω μέρος του δοχείου, που ήταν βυθισμένο μεσ' στη γη και βάζοντας ένα σωρό ξύλα από πάνω, έβαλε φωτιά και την εκράτησε αναμμένη επί εικοσιτέσσερεις ώρες, λέγοντας: «Θα πάρουμε μερικά υπολείμματα σαν απόσταγμα από τα κόκκαλα».</p> <p>Την άλλην ημέρα όταν έβγαλε από το χώμα το ένα δοχείο, μέσα του είχε κατασταλάξει, εκατό δράμια περίπου, πυκνόρευστο υγρό που είχε μείνει από όσον είχαν εξατμισθή σιγά-σιγά από την τρύπα του σκεπάσματος του άλλου δοχείου. Το υγρό αυτό ήταν σαν κόκκινο λάδι και μύριζε δυνατά σαν ωμό κρέας. Ως προς τα κόκκαλα μέσα εις το δοχείο, είχαν γίνει κάτασπρα, καθαρά και διαφανή σαν σεντέφι.</p> <p>Άλειφα με αυτή την ύλη τα πόδια μου και τα έδενα, πέντε φορές την ημέρα.</p> <p>Και ω του θαύματος! Ύστερα από 24 ώρες μπορούσα να κουνώ τα δάχτυλα, μετά δε από μιά μέρα ακόμη, μπορούσα και τα πόδια μου να μετακινώ. Την πέμπτην ημέρα εστάθηκα ορθός και με τη βοήθεια ενός μπαστουνιού περπάτησα ένα μέτρο.</p>	<p>Нечего мне тебе дать, ответил я. А в мешке-то что у тебя? Одни сухари, да книги. Ну так поработаешь ли мне хоть одно лето, если я тебя вылечу?</p> <p>И работать ничего не могу; ты видишь, что я одной только рукою владею, а другая совсем почти высохла. Так, что же ты умеешь делать? Ничего кроме того, что умею читать, да писать.</p> <p>А, писать! Ну, научи писать мальчишку, сынишку моего, он читать-то маленько знает, а мне хочется, чтобы писал. Но мастера просят дорого, 20 рублей за выучку.</p> <p>Я согласился, и они со сторожем оттащили меня и поместили у сего мужика на заднем дворе в старой пустой бане.</p> <p>Вот и начал он лечить меня, набрал по полям, по дворам и по помойным ямам целый четверик разных тлевших костей, и скотских, и птичьих, и всяких: перемыл, да перебил их помельче камнем и положил в большую корчагу; закрыл крышкой, на которой была скважина, да и опрокинул во вкопанный в землю пустой горшок, а сверху корчагу толсто</p> <p>обмазал глиной, и, обложивши костром дров, жег их слишком сутки, и, подкладывая дрова, говорил: вот это будет деготь из костей.</p> <p>На другой день откопал из земли горшок, в который натекло через скважину из корчаги с полштофа густой жидкости, красноватой, масленистой и сильно пахучей, как бы живым сырым мясом; а кости, бывшие в корчаге, сделались из черных и гнилых, так белы, чисты, прозрачны, как бы перламутр, или жемчуг.</p> <p>Этою жидкостию натирал я свои ноги раз по пяти в день.</p> <p>И что же? На другие же сутки почувствовал, что могу шевелить пальцами; на третьи мог уже сгибать и разгибать ноги, а на пятый день стал на них и с палочкой прошелся по двору.</p>
---	--

<p>Με δύο λόγια σε διάστημα μιας εβδομάδος τα πόδια μου έγιναν γερά όπως πρώτα. Ευχαρίστησα τον Θεό, και εσκέφθηκα πολύ για την μυστηριώδη δύναμη που δίνει πολλές φορές σε παραπεταμένα πράγματα. Ξερά και μισοφαγωμένα κόκκαλα, λίγο πριν γίνουν στάχτη, είχαν τόση ζωτική δύναμη, χρώμα, μυρουδιά και ευεργετική ενέργεια σε ανθρώπινο σώμα, ώστε έδωσαν και εις το δικό μου σώμα ζωή, που ήταν μισοπεθαμένο.</p> <p>Αυτό μοιάζει σαν μιά υποθήκη της μελλοντικής αναστάσεως των σωμάτων. Πόσο θα ήθελα να πω, αυτό που έπαθα και είδα, σ' αυτόν τον δασοφύλακα που συνήντησα άλλοτε και που είχε αμφιβολίες για την ανάστασι όλων των νεκρών.</p> <p>Αφού καλύτερευσα αρκετά από την αρρώστια μου, άρχισα να διδάσκω το παιδί. Αντί για τη συνηθισμένη αντιγραφή τον έβαλα και έγραφε την «Προσευχή του Ιησού» στην αρχή. Όπως την αντέγραφε πολλές φορές τον εδίδεξα πώς να την γράφει καλλιγραφικά. Το παιδί ήταν πολύ απησχολημένο εις το διάστημα της ημέρας επειδή εργαζότανε σ' ένα μεγάλο κτήμα εκεί κοντά, μπορούσε δε να έρχεται σ' εμένα μόνον όταν ο επιστάτης του κτήματος κοιμώτανε, δηλαδή, από τα βαθειά χαράματα μέχρι τη λειτουργία.</p> <p>Ήταν ένα έξυπνο παιδί και άρχισε να μαθαίνει πολύ καλο γράψιμο. Ο μισθωτής του τον είδε που έγραφε και τον ερώτησε ποιος τον εδίδεξε. «Ένας προσκυνητής με ένα χέρι, που μένει σ' ένα μικρό σπιτάκι μας», είπε το παιδί.</p> <p>Ο επιστάτης, που ήταν Πολωνός, ενδιαφέρθηκε και ήλθε να μου ρίξη μια ματιά. Με βρήκε να διαβάζω την «Φιλοκαλία» και άρχισε να με ρωτά τι ήταν αυτό που εδιάβαζα.</p> <p>«Α!» είπε, «αυτό είναι η "Φιλοκαλία", το έχω ξαναδῆ αυτό το βιβλίο εις το στίπι των εφημερίων μας όταν ήμουν εις την Βίλνα. Πάντως μου είπαν ότι γράφει παράξενα πράγματα, σχήματα και σοφίσματα, σχετικά με την προσευχή, γραμμένα από Έλληνας μοναχούς.</p> <p>Είναι σαν αυτά που γράφουν οι φανατικοί εις τας Ινδίας και εις την Μποχάρα, που κάθονται κάτω και κάνουν εκπνοή κατά ένα ιδιότυπο τρόπο, προσπαθώντας να δημιουργήσουν κάτι σαν γαργάλισμα εις την καρδιά τους και με ηλιθιότητα πιστεύουν ότι αυτό το σωματικό αίσθημα είναι προσευχή, το θεωρούν δε δῶρο του Θεού.</p> <p>Αυτό που είναι αναγκαίο είναι ο κάθε άνθρωπος να εκπληρώνη το καθήκον της προσευχής προς τον Θεόν απλά, να λέγη δηλαδή ορθός το "Πάτερ ημών", όπως μας το εδίδαξεν ο Χριστός.</p> <p>«Αυτό είναι αρκετό για όλη την ημέρα και όχι η επανάληψις του κάθε λίγο και λιγάκι. Η επανάληψις αυτή, πολλές φορές κάνει τον άνθρωπο τρελλό,</p>	<p>Словом, чрез неделю совершенно ноги мои укрепились по прежнему. Я благодарил о сем Бога, да и думал сам в себе: какая премудрость Божия в тварях! Сухие, сгнившие, почти совсем предавшиеся земле кости такую сохраняют в себе жизненную силу, цвет, запах, и действие на живые тела и как бы сообщают жизнь мертвельным телам.</p> <p>Это - залог будущего воскресения тел. Вот бы показать сие тому полесовщику, у которого я жил, при сомнении его о всеобщем воскресении!</p> <p>Оправившись таким образом, я начал учить мальчика, написал вместо прописи - Иисусову молитву; заставил его списывать, показывая ему, как хорошенько выводить слова. Учить его было для меня спокойно, потому что он днем прислуживал у управителя и приходил ко мне учиться только в то время, когда управитель спал, т. е. от рассвета до поздних обеден.</p> <p>Мальчик был понятлив и вскоре стал порядочно кое-что писать. Увидевши управителя, что он пишет, спросил его: кто тебя учит? Мальчик сказал, что безрукий странник, который живет у нас в старой бане.</p> <p>Любопытный управитель из поляков пришел посмотреть меня и застал меня за чтением Добротолюбия. Разговорившись со мною, спросил: что ты читаешь? Я показал ему книгу.</p> <p>– А! это Добротолюбие, сказал он. Я видел сию книгу у нашего ксендза, когда жил в Вильне; однакож я слышан об ней, что она содержит какие-то странные фокусы, да искусства для молитвы, написанные греческими монахами,</p> <p>подобно тому, как в Индии, да Бухарии фанатики сидят, да надуваются, добиваясь, чтоб было у них щекотание в сердце, и по глупости почитают это натуральное чувство за молитву, будто даваемую им Богом.</p> <p>Надо молиться просто с целью выполнения нашего долга пред Богом; встал да прочел Отче наш, как научил Христос;</p> <p>вот на целый день и прав, а не беспрестанно ладить одно и то же; так пожалуй и с ума сойдешь, да и сердце-то повредишь.</p>
--	--

<p>εκτός που προξενεί και καρδιακές παθήσεις».</p> <p>«Μη σκέπτεσαι έτσι γι' αυτό το άγιο βιβλίο, αγαπητέ μου», του απήντησα. «Δεν είναι γραμμένο από απλούς Έλληνες καλογήρους, αλλά από μεγάλους και αγίους ανθρώπους, παλαιών χρόνων, τους οποίους τιμά για αγίους και η δική σας, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, αυτοί είναι: ο άγιος Αντώνιος ο μέγας, ο άγιος Μακάριος ο μέγας, ο Μάρκος ο πνευματικός αθλητής, ο άγιος Ιωάννης Κασσιανός ο Ρωμαίος και πολλοί άλλοι.</p> <p>Απ' αυτούς οι μοναχοί των Ινδιών και της Μποχάρα έμαθαν την μέθοδο "της καρδιάς", την εσωτερική δηλαδή προσευχή, με την διαφορά ότι διέστρεψαν πολλά, κατά την εφαρμογή αυτών που διδάχθησαν, όπως και ο Γέροντάς μου μου εξήγησε.</p> <p>Εις την "Φιλοκαλία" η διδασκαλία για την εφαρμογή της προσευχής της καρδιάς, είναι παρμένη από τον Λόγο του Θεού, από την Αγία Γραφή εις την οποίαν ο Χριστός μάς επρόσταξε να λέμε το "Πάτερ ημών", όπως μας διδάξεν επίσης και την ασίγαστη προσευχή της καρδιάς.</p> <p>»Αυτός είπε, "Αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της ψυχής σου και εξ όλης της διανοίας σου", "Γρηγορείτε και προσεύχεσθε", "Μείνατε εν εμοί καγώ εν υμίν".</p> <p>Έτσι οι άγιοι Πατέρες αποδεικνύοντας με την ζωή τους τα λόγια του Προφήτاناκτος και ψαλμωδού Δαυίδ "Γεύσασθε και ίδετε ότι Χριστός ο Κύριος", μας τα εξηγούν συγχρόνως ως εξής: Ο χριστιανός οφείλει να χρησιμοποιή κάθε δυνατή ευκαιρία ώστε να ζητή και να ευρίσκη απόλαυσι εις την προσευχή και χωρίς διακοπή να φροντίζει να βρίσκη παρηγορία σ' αυτήν, επίσης δε να μην αναπαύεται λέγοντας απλώς το "Πάτερ ημών" μια φορά την ημέρα.</p> <p>«Άκουσε να σου διαβάσω πώς αυτοί οι Άγιοι επιτιμούν αυτούς που δεν προσπαθούν να φθάσουν και ν' ανεβούν τα σκαλοπάτια της προσευχής της καρδιάς. Γράφουν, ότι για τρεις λόγους αυτό είναι κακό, πρώτον, γιατί αυτοί που πιστεύουν έτσι, είναι αντίθετοι με την Θεόπνευστον Αγία Γραφή,</p> <p>δεύτερον, διότι δεν θέτουν εμπρός τους μίαν υψηλότερη και τελειότερη κατάσταση της ψυχής που αποκτάται με τον χρόνο και με προσπάθεια, αλλ' ικανοποιούνται με μόνη την εξωτερική αρετή, χωρίς να μπορούν να αισθανθούν την πείνα και την δίψα για την αλήθεια και έτσι χάνουν την μεγάλη ευλογία και την χαρά του Κυρίου,</p> <p>και τρίτον, διότι αφίνοντας το μυαλό τους να ασχολήται με τόν εαυτόν τους και τις καθημερινές εξωτερικές αρετές, συχνά κινδυνεύουν από τον</p>	<p>Не думайте, батюшка, так о сей святой книге. Ее написали не простые греческие монахи, а древние великие и святейшие люди, которых и ваша церковь почитает, как-то Антоний Великий, Макарий Великий, Марк-подвижник, Иоанн Златоустый и проч.</p> <p>Да и индийские-то и бухарские монахи переняли у них же сердечный способ к внутренней молитве, но только перепортили и сами исказили его, как рассказывал мне мой старец.</p> <p>А в Добротолубии все наставления о сердечном молитвенном действии почерпнуты из Слова Божия, из Святой Библии, в которой тот же Иисус Христос, который повелел читать: Отче наш, заповедывал и непрестанную сердечную молитву,</p> <p>говоря: возлюби Господа Бога твоего всем сердцем и всем помышлением твоим (Мат. 5, 44); блюдите, бдите и молитесь (Мр. 13, 33); будите во Мне, и Аз в вас (Иоанн. 15, 4).</p> <p>А святые отцы, приводя свидетельство св. царя Давида из Псалтири: вкусите и видите яко благ Господь (Пс. 33), толкуют его так, что должно христианину всеми мерами искать и достигать сладости в молитве и непрестанно искать в ней утешения, а не просто, только по однажды в день, читать Отче наш.</p> <p>Вот я вам прочитаю, как сии святые осуждают тех, кои не стараются о снискании и изучении сладостной сердечной молитвы. Они пишут, что таковые погрешают в том:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) что Богодухновенным писаниям являются противоречущими, 2) что не предполагают высшего и совершеннейшего состояния для души, но довольствуясь одними наружными добродетелями, алкания и жажды правды иметь не могут, а потому лишаются блаженства и радования о Господе, 3) что мечтая о себе по внешним своим добродетелям, нередко впадают в прелесть или гордость и тем отщетеваются.
---	--

<p>πείρασμό της υπερηφάνειας, που όταν απατηλά τους νικήση, χάνουν τα πάντα».</p> <p>«Είναι περίφημο αυτό που μου edιάβασες», είπε ο επιστάτης, «αλλά νομίζω και δύσκολο για μας τους μικρούς και κοινούς λαϊκούς σαν και μένα».</p> <p>Λοιπόν, θα σου διαβάσω κάτι απλούστερο που λέγει, πώς, άνθρωποι με καλή διάθεσι παρ' ότι ζουν μέσα εις τον κόσμον, μπορούν να μάθουν τον τρόπο να προσεύχωνται χωρίς διακοπή».</p> <p>Ευρήκα και του edιάβασα από την «Φιλοκαλία» τον λόγο του Συμεών του Νέου Θεολόγου προς Γεώργιον τον Νέον, αυτό δε τον ευχαρίστησε πολύ και μου είπε: «Δώσε μου το βιβλίο αυτό να του ρίξω μιά ματιά την ώρα της αναπαύσεώς μου, μέχρις ότου βρω ευκαιρία και το διαβάσω με προσοχή».</p> <p>«θα σου το δώσω ευχαρίστως για 24 ώρες», απήντησα, «αλλά όχι για περισσότερο, γιατί το διαβάζω κάθε μέρα και δεν ημπορώ να ζήσω χωρίς αυτό».</p> <p>«Καλά, λοιπόν, τότε αντίγραφέ μου αυτό το κομμάτι που μου edιάβασες και εγώ θα σε πληρώσω για τον κόπο σου». «Δεν θέλω πληρωμή», είπα, «θα το γράψω αυτό για σένα και για την αγάπη του Χριστού, με την ελπίδα ότι ο Θεός θα σου δώση την επιθυμία για νοερά Προσευχή».</p> <p>Αμέσως και με ευχαρίστησιν, αντέγραψα το κομμάτι από τον Λόγο που είχα διαβάσει. Το edιάβασε και εις την σύζυγό του και ευχαριστήθηκαν και οι δυό πολύ. Τέλος αποφασίσαμε να στέλνουν όταν θέλουν να με καλούν να πηγαίνω και να τους διαβάζω από την «Φιλοκαλία», τις ώρες που αναπαύονταν και έπιναν τσάι.</p> <p>Μιά φορά μ' εκράτησαν σε γεύμα. Η γυναίκα του επιστάτη, μιά πολύ καλή μεσόκοπη κυρία, καθόταν μαζί μας εις το τραπέζι τρώγοντας τηγανισμένο ψάρι, όταν, δυστυχώς, ένα κόκκαλο εκάθησε μέσ' στον λαιμό της. Δεν ημπορούσαμε με τίποτε να την ανακουφίσουμε και εσπάθη αδύνατον να την απαλλάξουμε από το κόκκαλο. Πονούσε τόσο πολύ ο λαιμός της, ώστε μετα από δυο ώρες αναγκάστηκε να πέση στο κρεβάτι. Έστειλαν να φωνάξουν τον γιατρό που έμενε τριάντα πέντε χιλιόμετρα μακρυνά απ' εκεί, αλλ' επειδή άρχιζε να βραδυάζη, εγώ απεχώρησα, εις το καλύβι μου, πολύ λυπημένος για την κυρία.</p> <p>Την νύκτα, ενώ εκοιμώμουν μάλλον ελαφρά, άκουσα του Πνευματικού μου οδηγού τη φωνή. Δεν είδα τίποτε, μόνον άκουσα που μου έλεγε: «Ο άνθρωπος, εις το μέρος του οποίου ζης, σ' εθεράπευσε, γιατί όμως εσύ δεν βοηθείς την σύζυγό του; Ο Θεός έδωσεν εντολή να αγαπάμε τον πλησίον μας».</p> <p>«Να την βοηθήσω με ευχαρίστησι, αλλά πώς»; απήντησα, «δεν ηξεύρω κανένα τρόπο».</p>	<p>Это ты читаешь что-то высокое, сказал управитель; куда нам мирским людям за сим гнаться! Вот я вам почитаю попростее и о том, как и в мирском быту добрые люди поучались непрестанной молитве.</p> <p>Я нашел в Добротолубии слово Симеона Нового Богослова о Георгии юноше и начал читать.</p> <p>Управителю это понравилось, и он сказал мне: дай-ка мне почитать сию книгу, в свободное время, когда-нибудь я рассмотрю ее.</p> <p>Пожалуй на сутки дам, а больше не могу, ибо я читаю ее каждодневно, и без нее не могу быть.</p> <p>Но по крайней мере спиши для меня это, что ты теперь прочитал; я заплачу тебе. Платы вашей мне не нужно, а я так с любовью спишу, только бы Бог дал вам усердие к молитве.</p> <p>Немедленно я с удовольствием переписал прочтенное слово. Он читал его жене своей, и обоим им оно нравилось. Вот иногда они стали присылать за мной. Я хаживал к ним с Добротолубием; читал там, а они сидя за чаем слушали.</p> <p>Однажды они оставили меня пообедать. Жена управителя, ласковая старушка, сидела с нами и кушала жареную рыбу. Как-то по неосторожности она подавилась костью; какие ни делали ей пособия, никак не могли освободить, она чувствовала сильную боль в горле и часа чрез два слегла. Послали за лекарем за 30 верст, а я, пожалевши, пошел домой, уже вечером.</p> <p>Ночью в тонком сне слышу голос старца моего, а никого не вижу; голос говорил мне: вот тебя твой хозяин вылечил, а ты что не поможешь управительше? Бог приказал соболезновать о ближнем.</p> <p>С радостию помог бы я, да чем? Не знаю никакого средства.</p>
---	---

<p>«Λοιπόν αυτό που πρέπει να κάνης είναι το εξής: Η γυναίκα αυτή από μικρό κοριτσάκι απεχθάνεται το λάδι. Όχι μόνον η γεύσις του την ενοχλεί, αλλά και η μυρωδιά του ακόμη την αρρωσταίνει. Δώσε της να πιη μια κουταλιά και θα της προξενήση εμετό.</p> <p>Η βία του εμετού θα βγάλη το κόκκαλο, το λάδι θα μαλακώση την πληγή εις τον λαιμό κ' έτσι όλα θα περάσουν».</p> <p>«Και πώς θα μπορέσω να της δώσω το λάδι, αφού τόσο πολύ το απεχθάνεται; Τι να κάνω αν δεν θελήση να το πιη»;</p> <p>«Πες εις τον σύζυγό της να της κρατήση το κεφάλι και να της ρίξης ξαφνικά το λάδι μεσ' στο στόμα της, εν ανάγκη δε χρησιμοποίησε και βία».</p> <p>Εσηκώθηκα κ' επήγα στον επιστάτη λέγοντάς του, το κάθε τι όπως μου συνέβη.</p> <p>«Τί μπορεί να κάνη το λάδι τώρα; είπε. Αυτή είναι σε κακή κατάσταση παραμιλάει και ο λαιμός της είναι πρησμένος».</p> <p>«Καλά, ας δοκιμάσουμε», είπα, «πάντως και αν δεν έχη κανένα αποτέλεσμα το λάδι, δεν θα βλάψη όμως και σε τίποτα».</p> <p>Έρριξε λίγο, μέσα σ' ένα ποτήρι του κρασιού και κατώρθωσε με διάφορα μέσα να την κάνη να το καταπιή. Αμέσως ενοχλήθηκε και σε λίγα λεπτά με εμετό εβγήκε το κόκκαλο μαζί με λίγο αίμα.</p> <p>Απαλλάχθηκε έτσι από το βάρος και έπεσε σε βαθύν ύπνο. Το πρωί που επήγα να ρωτήσω πώς πάει, την ευρήκα να πίνη το τσάι της ήσυχα. Και αυτή και ο άνδρας της ήσαν γεμάτοι ενθουσιασμό για τον τρόπο της θεραπείας, και περισσότερο, γεμάτοι από έκπληξι που η απέχθειά της για το λάδι μου είχαν ανακοινωθή σε όνειρο, επειδή κανείς άλλος, εκτός απ' αυτούς, εγνώριζεν αυτήν την λεπτομέρεια.</p> <p>Ακριβώς την ώραν αυτήν έφθασε κι ο γιατρός και ο επιστάτης του είπε όλα τα συμβάντα, καθώς και εγώ, για τον τρόπο της θεραπείας των ποδιών μου.</p> <p>Ο γιατρός τα άκουσε όλα και έπειτα είπε: «Ούτε η μια περίπτωση ούτε η άλλη είναι τόσο σπουδαίες, ώστε να θαυμάζη κανείς, επειδή η ίδια φυσική δύναμις ενήργησε και τις δύο φορές. Πάντως όμως θα το σημειώσω αυτό», προσέθεσε κ' έβγαλε το μολύβι και έγραψε κάτι σχετικό εις το σημειωματάριό του.</p> <p>Ύστερα απ' αυτά, διαδόθηκε το γεγονός γρήγορα και με θεωρούσαν σ' όλη την γύρω περιοχή πως ήμουν, άλλοι, προφήτης, άλλοι γιατρός και άλλοι, μάγος. Άρχισε έτσι μια ατελείωτη ουρά από επισκέπτες από όλα τα γύρω μέρη, που έρχονταν</p>	<p>А вот что ты сделай: она с самого начала жизни своей имеет отвращение к деревянному маслу, и не только употреблять, но даже и запаха его не может сносить без тошноты; а потому дай ей ложку деревянного масла выпить, ее станет рвать, кость извергнется, а маслом обмажется та рана в горле, которую оцарапала кость, и она выздоровеет.</p> <p>Да, как же я дам, коли она имеет отвращение, - она не будет пить?</p> <p>Ты вели управителю, чтобы поддержал ее за голову, да вдруг, хоть насильно и влей ей в рот.</p> <p>Я, очнувшись, немедленно пошел к управителю, и пересказал ему сие подробно.</p> <p>Он и говорит, что теперь сделает твое масло? Вот уже она хрипит и бредит, да и шея вся распухла.</p> <p>Впрочем, пожалуй испытаем; масло лекарство безвредное, хотя и не сделает помощи.</p> <p>Он налил в рюмку деревянного масла, и мы кое как дали ей проглотить. Тут же началась сильная рвота и вскоре кость изверглась с кровью; ей стало легче, и она крепко уснула.</p> <p>Попутру я пришел проведать, и увидел, что она, спокойно сидит за чаем, и вместе с мужем своим удивляются излечению, а более тому, как сказано мне во сне, что она не любит деревянного масла, ибо этого никто кроме их обоих не знал.</p> <p>Вот приехал и лекарь, управительша рассказала, что с ней случилось, а я рассказал; как мужик вылечил мне ноги.</p> <p>Лекарь выслушавши сказал: ни тот ни другой случай неудивительны; в обоих их действовала сама сила природы, однако ж для памяти я это запишу; вынул карандаш и записал в памятной своей книжке.</p> <p>После этого вскоре разнесся слух по всему околodку, что я и провидец, и лекарь, и знахарь; со всех сторон беспрестанно начали приходить ко мне с разными своими делами и случаями, приносили мне подарки и стали почитать и</p>
---	--

<p>να μου πουν όλες τις υποθέσεις τους και τις διάφορες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν. Μου έφερναν δώρα, μου συμπεριεφέροντο με σεβασμό και εφρόντιζαν για την καλή διαβίωσή μου. Υπέφερα όλα αυτά για μια εβδομάδα και έπειτα, από το φόβο μήπως πέσω εις την παγίδα της κενοδοξίας και από τον φόβο άλλων κινδύνων, εγκατέλειψα το μέρος αυτό, κρυφά την νύκτα.</p> <p>Ακόμη μία φορά, λοιπόν, ξεκίνησα από την μοναχική διαμονή μου, αλλά αισθανόμουν ελεύθερος σαν να είχε φύγει από επάνω μου ένα μεγάλο βάρος. Η προσευχή με ανεκούφιζε όλο και περισσότερο και μερικές φορές η καρδιά μου γέμιζε με άπειρη αγάπη για τον Χριστό, με την απόλαυσι δε της Προσευχής, αισθανόμουν ρεύματα ανακουφίσεως και αγάπης να διατρέχουν όλη μου την ύπαρξι.</p> <p>Το όνομα του Ιησού Χριστού ήτο τόσο πολύ τυπωμένο μεσ' στο μυαλό μου ώστε όπως εδιάβαζα το Ευαγγέλιο, ενόμιζα πως τα διάφορα γεγονότα που εξιστορούσε, εκτυλίγονταν εμπρός εις τα ίδια μου τα μάτια. με έπιαναν δάκρυα χαράς και μερικές φορές η ευτυχία μου ήταν τόσο μεγάλη ώστε ήταν αδύνατο να την εκφράσω με λόγια.</p> <p>Πολλές φορές συνέβαινε ώστε, για δυό - τρεις ημέρες συνέχεια, να μην συναντώ ούτε σπίτι ούτε άνθρωπο και έχοντας εις την ψυχή μου το αίσθημα της μονώσεως, ενόμιζα πως ήμουν εις την γη επάνω μόνος και ταλαίπωρος αμαρτωλός, μπροστά εις τον Θεό που τόσον αγαπά τους ανθρώπους.</p> <p>Αυτό το αίσθημα της μοναχίας μ' εγέμιζε παρηγοριά και με έκανε να αισθάνωμαι την απόλαυσι της Προσευχής πολύ βαθύτερη, παρ' ό,τι εάν θα ήμουν μαζί με άλλους ανθρώπους.</p> <p>Τέλος έφθασα εις το Ιρκούσκ. Μετά την προσευχή μου μπροστά εις τα λείψανα του αγίου Ιννοκεντίου, άρχισα να συλλογίζωμαι για ποιο άλλο προσκύνημα έπρεπε τώρα να ξαναρχίσω. Δεν ήθελα να μείνω εκεί για πολύ, επειδή η πόλις ήταν αρκετά μεγάλη και θορυβώδης.</p> <p>Περπατούσα σκεπτικός σε έναν από τους δρόμους της πόλεως όταν συναντήθηκα τυχαίως με ένα ντόπιον έμπορο. «Είσαι προσκυνητής»; με ερώτησε, και προσθέτοντας, «γιατί δεν έρχεσαι σπίτι μου»; μ' επήρε μαζί του εις την πλούσια κατοικία του και άρχισε να μ' ερωτά για την ζωή και τα σχέδιά μου.</p> <p>Του διηγήθηκα για τα ταξίδια μου και όταν ετελείωσα μου είπε: «Πρέπει να μην παράλειψης ένα ταξίδι εις την Ιερουσαλήμ, όπου υπάρχουν τόσα προσκυνήματα ιερά και μοναδικά εις τον κόσμo».</p> <p>«Θα ήμουν εξαιρετικά ευτυχής αν μπορούσα να</p>	<p>ублажать меня. С неделю я посмотрел на это, и убоявшись, чтобы не впасть в тщеславие и не повредиться рассеянностью, ушел оттуда тайно ночью.</p> <p>Итак опять пустился я в уединенный путь мой, и почувствовал такую легкость, как будто гора с плеч свалилась. Молитва все более и более утешала меня, так что иногда сердце мое воспикало от безмерной любви к Иисусу Христу, и от сего сладостного кипения как бы утешительные струи проливались по всем моим суставам.</p> <p>Память о Иисусе Христе так напечатлевалась в уме моем, что размышляя о евангельских событиях я как бы их пред глазами видел, умилялся и радостно плакал, иногда в сердце чувствовал радость, что и пересказать сего не умею.</p> <p>Случалось, что иногда суток по трое не входил в селения человеческие и в восторге ощущал, как будто один только я на земле, один окаянный грешник пред милостивым и человеколюбивым Богом.</p> <p>Уединение сие утешало меня, и молитвенная сладость при оном бывала гораздо ощутительнее, нежели в многолюдстве.</p> <p>Наконец дошел я до Иркутска. Поклонившись св. мощам святителя Иннокентия, начал думать сам с собою: куда ж мне теперь идти? А здесь долго жить мне не хотелось, ибо город многолюдный.</p> <p>В раздумье пошел я по улице; вот и встретился мне здешний какой-то купец, остановил меня, да и стал говорить: ты странник? Что ж не зайдешь ко мне? Мы пришли с ним в богатый его дом. Он спросил меня, какой я человек, и я рассказал ему мое происхождение.</p> <p>Выслушавши, он начал говорить мне: вот бы ты пространствовал в старый Иерусалим. Там-то сватыня, какой нигде подобной нет!</p> <p>С радостию бы пошел, ответил я, но не имею к</p>
--	---

<p>πάγω, αλλά με τί χρήματα»; απήντησα. «Μπορώ να περπατώ όσο ευρίσκομαι εις την στεριά αλλά όταν φθάσω σε θάλασσα πρέπει να πληρώσω, γιατί ταξείδι με πλοίο δεν γίνεται χωρίς λεπτά».</p> <p>«Θα ήθελες να σου εξοικονομήσω εγώ χρήματα για ένα τέτοιο ταξείδι; Πέρσι μόλις, εφρόντισα και έστειλα έναν άλλο προσκυνητή σαν και σένα εις τα Ιεροσόλυμα», μου είπεν ο έμπορος.</p> <p>Έπεσα εις τα πόδια του, ενώ εκείνος προχώρησε λέγοντας: «Θα σου δώσω ένα γράμμα για τον γιου μου που μένει εις την Οδησσό. Έχει εμπορικές συναλλαγές με την Κωνσταντινούπολι και θα βρη οπωσδήποτε πλοίο για κει. Έπειτα απ' εκεί, διάφοροι γνωστοί του πράκτορες θα σε βάλουν σε άλλο πλοίο για την Παλαιστίνη».</p> <p>Με κατέλαβε άπλετη χαρά εις το άκουσμα αυτών των λόγων και ευχαρίστησα τον καλό μου φίλο για την τόση του καλοσύνη.</p> <p>Ακόμη περισσότερο, ευχαρίστησα τον Θεό για την τόσο πλούσια πατρική του αγάπη και την φροντίδα του για μένα, έναν ταλαίπωρον αμαρτωλό, ένα πλάσμα που δεν είναι ικανό να κάνη καλό, ούτε εις τον εαυτόν του ούτε σε άλλον και που τρώει ανάξια το ψωμί του, ζητώντας το απ' τους άλλους.</p> <p>Έμεινα τρεις ημέρες εις το σπίτι του ευγενικού αυτού εμπόρου. Όπως μου είχε υποσχεθή, έγραψε το γράμμα για το παιδί του και εγώ το επήρα με πρόθεσι ν' αρχίσω το ταξείδι μου για την Οδησσό, που θα ήταν η αφετηρία για την Ιερουσαλήμ. Αλλά δεν ήξευρα αν μέχρι τέλους θα εγίνετο ίλεως ο Κύριος και αν θα με αξίωνε να προσκυνήσω τον ζωοποιό Του τάφο.</p> <p>Λίγο προτού αφήσω το Ιρκούτσκ επήγα να ιδώ τον πνευματικό μου πατέρα, με τον οποίο πολλάκις είχα συζητήσει, για να του πω αυτή τη φορά:</p> <p>«Πηγαίνω εις την Ιερουσαλήμ, και ήλθα να σε ευχαριστήσω για την χριστιανική σου αγάπη προς εμένα, ένα φτωχό προσκυνητή».</p> <p>«Ο Θεός να ευλογήση το ταξείδι σου», απήντησε. «Πώς, όμως, συνέβη, ώστε ποτέ να μη μου πης τίποτε για τον εαυτό σου, ποιος είσαι και από πού έρχεσαι; Έχω ακούσει ένα σωρό για τα ταξείδια σου, αλλά θάθελα να γνωρίζω κάτι και για το μέρος που γεννήθηκες καθώς και για την ζωή σου προτού γίνης προσκυνητής».</p> <p>«Γιατί όχι; Με μεγάλην ευχαρίστησι», απήντησα, «θα σου πω το κάθε τι, άλλως τε δεν είναι ζήτημα που θα μας απασχολήση πολλήν ώρα.</p>	<p>тому средств сухим путем; до моря могу пройти, а море переехать заплатить нечем, надо много денег.</p> <p>Желаешь ли, сказал купец, я предоставлю тебе средство; вот я прошлого года отправил уже туда одного старичка из наших мещан.</p> <p>Я упал ему в ноги, и он стал говорить: слушай же, я дам тебе письмо к родному сыну моему в Одессу; он там живет и имеет торговые дела с Константинополем; у него ходят корабли, и он с радостью довезет тебя до Константинополя, а там велит приказчикам своим нанять для тебя место на корабле до Иерусалима и деньги заплатит. Ведь это стоит не очень дорого.</p> <p>Услышавши это, я обрадовался, много благодарил сего моего благодетеля за его милости,</p> <p>а паче благодарил Бога, что Он являет мне такую отеческую любовь Свою и попечение о мне окаянном грешнике, не делающем никакого добра, ни себе, ни людям, и туне изъедающем чужой хлеб в праздности.</p> <p>И так я у сего благодетельного купца прогостил три дня. Он написал мне по обещанию своему письмо к своему сыну обо мне; и вот я иду теперь в Одессу с намерением достигнуть и до св. города Иерусалима: но не знаю, допустит ли Господь поклониться Его живоносному гробу.</p> <p>РАССКАЗ ТРЕТИЙ</p> <p>Пред самым выходом из Иркутска, я пошел еще к духовному отцу, с которым вел беседы, и сказал ему:</p> <p>вот я уже совсем на пути в Иерусалим; зашел проститься, да поблагодарить за христианскую любовь ко мне, недостойному страннику.</p> <p>Сказал мне: Бог да благословит путь твой. Но что же ты ничего мне не сказал о себе, кто ты и откуда. Много я наслушался от тебя о твоих путешествиях; любопытно было бы узнать о твоём происхождении и жизни до странничества.</p> <p>Хорошо, сказал я, с удовольствием расскажу и это. Это не длинная история.</p>
---	--

<p>Εγεννήθηκα σ' ένα χωριό της περιοχής της διοικήσεως του Ορέλ. Μετά τον θάνατο των γονέων μας εμείναμε μόνοι εγώ και ο αδελφός μου, αυτός δέκα χρόνων κ' εγώ δύο. Μας ανέθρεψεν ο παππούς μας, που ήταν ένας καλός και πλούσιος γέρος, ιδιοκτήτης ενός πανδοχείου εις τα μισά ενός δρόμου.</p> <p>Χάρης εις την καλή καρδιά του παππού μου, πολλοί ταξειδιώται τον προτιμούσαν κ' εσταματούσαν εκεί. Ο αδελφός μου, που ήταν πολύ παλιόπαιδο, επερνούσε τον περισσότερον καιρό γυρίζοντας εδώ και εκεί στο χωριό, αλλά εμένα μου άρεσε καλύτερα να μένω κοντά στον παππού μου. Τις Κυριακές και τις γιορτές επηγαίναμε μαζί εις την εκκλησία. Εις το σπίτι ο παππούς συνήθιζε να διαβάξη την Αγία Γραφή, αυτή την ίδια που έχω εγώ τώρα.</p> <p>Όταν ο αδελφός μου εμεγάλωσε, άρχισε να πίνη. Μια φορά όταν ήμουν επτά χρόνων και είμαστε οι δύο ξαπλωμένοι κοντά στη θερμάστρα, μ' έσπρωξε τόσο πολύ, ώστε κατρακύλισα και πέφτοντας εκτύπησα το αριστερό μου μπράτσο στις σκάλες, τόσο, ώστε πια δεν κατέστη δυνατόν να το χρησιμοποιήσω, επειδή από τότε εις την πραγματικότητα το χέρι μου παρέλυσε.</p> <p>Ο παππούς μου βλέποντας ότι ύστερα από αυτό, ποτέ δεν θα μπορούσα να εργασθώ εις την γη, με έμαθε να διαβάζω. Μη έχοντας άλλο βιβλίο για αναγνωστικό εχρησιμοποίησε την Αγία Γραφή.</p> <p>Με εδίδαξε το αλφάβητο, με έμαθε να φτιάχνω λέξεις και να διακρίνω τα διάφορα γράμματα, όταν τα έβλεπα. Χωρίς να καταλάβω επαναλαμβάνοντας συνεχώς ό,τι εδιάβαζε αυτός, έμαθα σιγά - σιγά και ύστερα από κάμποσο χρονικό διάστημα, μπορούσα να διαβάζω ελεύθερα.</p> <p>Αργότερα, όταν το φως του παππού μου άρχισε να ελαττώνεται, με έβαζε συχνά να του διαβάζω δυνατά από την Αγία Γραφή και με διώρθωνε όταν έκανα λάθη.</p> <p>Την εποχή αυτή, συνήθιζε και ένας κύριος γραμματισμένος, να έρχεται συχνά εις το πανδοχείο μας.</p> <p>Έγραφε πολύ ωραία γράμματα και μου άρεσε να τον βλέπω όταν καλλιγραφούσε. Αντέγραφα το γράψιμό του και αυτός άρχισε να με διδάσκη. Μου έδωσε χαρτί και μελάνη, μου έφτιαξε πέννες από φτερά κ' έτσι έμαθα να γράφω πολύ καλά.</p> <p>Ο παππούς μου ήταν πολύ ευχαριστημένος και μιά μέρα μου είπε τα εξής: «Ο Θεός σου έδωσε το χάρισμα της μαθήσεως που θα σε κάνη άνθρωπο. Να δοξάζης, λοιπόν, το όνομά Του και να προσεύχεσαι συχνά». Συνηθίζαμε να πηγαίνουμε σ' όλες τις ακολουθίες της εκκλησίας, συχνά δε εκάναμε προσευχές και εις το σπίτι.</p> <p>Εμένα μούπεφτε πάντοτε στη σειρά μου να</p>	<p>Родился я в деревне Орловской губернии. После отца и матери осталось нас двое, я, да старший брат мой. Ему было десять лет, а мне два года - третий. Вот и взял нас дедушка к себе на прокормление; он был старик зажиточный и честный, держал постоянный двор на большой дороге,</p> <p>и по доброте его много ставало у него приезжих. Стали мы у него жить; брат мой был резв, и все бегал по деревне, а я больше вертелся около дедушки. По праздникам ходили мы с ним в церковь, а дома он часто читывал Библию, вот эту самую, которая у меня.</p> <p>Брат мой вырос и испортился, - приучился пить. Мне было уже семь лет; однажды я лежал с братом моим на печи, и он толкнул меня оттуда, и повредил левую руку. С тех пор и по сие время ею не владею, - вся высохла.</p> <p>Дедушка, видя, что я к сельским работам буду не способен, начал учить меня грамоте, и как азбуки у нас не было, то он учил меня по сей же Библии,</p> <p>как-то: указывая азы, заставлял складывать слова, да примечать буквы. Так и сам не понимаю, каким образом, твердя за ним, я в продолжение времени научился читать.</p> <p>И наконец, когда дедушка стал худо видеть, то часто меня уже заставлял читать Библию, а сам слушал, да поправлял.</p> <p>У нас нередко ставал земский писарь, который писал прекрасно, я смотрел, и мне нравилось, как он пишет. Вот я и сам по его примеру начал выводить слова, он мне указывал, давал бумаги и чернил и чинил мне перья. Так я и писать научился.</p> <p>Дедушка был сему рад, и наставлял меня так: вот теперь тебе Бог открыл грамоту, будешь человеком, а потому благодари за сие Господа, и чаще молись. Итак, мы ко всем службам ходили в церковь,</p> <p>да и дома очень часто молились; меня</p>
---	---

διαβάζω τον πεντηκοστό ψαλμό, την ώρα που ο παππούς μου και η γιαγιά μου έκαναν μετάνοιες και γονάτιζαν.

Όταν ήμουν δέκα επτά ετών η γιαγιά μου πέθανε. Ο παππούς έπειτα από αυτό, μου είπε: "Το σπίτι μας δεν έχει πια οικοδέσποινα και αυτό είναι άσχημο πράγμα. Ο αδελφός σου είναι ελεεινός. Φροντίζω, λοιπόν, να σου βρω μια γυναίκα να παντρευτείς". Εγώ ήμουν αντίθετος εις την σκέψη του αυτή, λέγοντάς του ότι ήμουν ένας ανάπηρος, αλλά ο παππούς μου δεν υποχωρούσε. Ευρήκε μιὰ καλή κοπέλλα είκοσι χρόνων, κ' επαντρευτήκαμε. Έπειτα από ένα χρόνο ο παππούς μου αρρώστησε βαριά.

Γνωρίζοντας ότι ο θάνατός του ήταν κοντά, με εκάλεσε και με απεχαιρέτησε, λέγοντας: "Σου αφήνω το σπίτι μου με όλα όσα έχει. Να είσαι τίμιος, ευσυνείδητος, να μην απατήσης ποτέ άνθρωπο και πάνω απ' όλα να προσεύχεσαι τακτικά, για το κάθε τι, για όλα που ο Θεός μάς δίνει.

Μόνον σ' αυτόν να εμπιστευέσαι τα πάντα συ και η γυναίκα σου· να πηγαίνετε τακτικά εις την εκκλησία, να διαβάζετε την Αγία Γραφή και να θυμάστε την γιαγιά σας κ' εμένα εις τις προσευχές σας. Να και τα χρήματα μου. Είναι χίλια ρούβλια χρυσά και σου τα χαρίζω. Φρόντισε να μην ξοδέψης άσκοπα ούτε ένα από αυτά, φρόντισε να μη σου κυριεύσουν την ψυχή και δώσε μερικά εις τους φτωχούς και εις την Εκκλησία». Μετά λίγες ημέρες απέθανε και τον εκηδεύσαμε σεμνά.

Αλλ' ο αδελφός μου, με εφθόνησε φοβερά επειδή όλη η περιουσία έγινε δική μου. Ο θυμός του εναντίον μου εμεγάλωνε συνεχώς και ο Σατανάς τον παρώτρυνε τόσο εις το μίσος του εναντίον μου, ώστε εσχεδιάζε να με σκοτώσει. Τελικά δεν μ' εσκοτώσε αλλά έκανε το εξής: Μιά νύχτα ενώ κοιμώμαστε, μη έχοντας πελάτες εις το πανδοχείο, διέρρηξε το δωμάτιο μεσ' στο οποίο είχαμε τα λεπτά, τα επήρε από το μπαούλο κ' έπειτα έβαλε φωτιά. Η φωτιά ξαπλώθηκε σ' όλο το σπίτι χωρίς να το καταλάβουμε, μόλις δε κατωρθώσαμε εγώ κ' η γυναίκα μου να γλυτώσουμε, πηδώντας μεσ' στις φλόγες από ένα παράθυρο, φορώντας μόνο τα ρούχα του ύπνου. Η Αγία Γραφή ήταν κάτω από το μαξιλάρι μας, μα με όλη την παραζάλη κατώρθωσα να την πάρω μαζί μου. Καθώς εβλέπαμε το σπίτι μας να καίγεται, είπαμε ο ένας εις τον άλλο. «Δόξα τω Θεώ που εσώσαμε τη ζωή μας και την Αγία Γραφή, για να την έχουμε παρηγοριά, εις τις συμφορές που μας ευρήκαν». Έτσι ό,τι είχαμε και δεν είχαμε το χάσαμε και ο αδελφός μου εξαφανίστηκε χωρίς ν' αφήσει κανένα ίχνος. Αργότερα εμάθαμε ότι μεθυσμένος κάποτε εκόμπαζε, λέγοντας με τι τρόπο πήρε τα χρήματα και έκαψε το σπίτι.

Εμείναμε γυμνοί και κατεστραμμένοι, σχεδόν ζητιάνοι. Εδανειστήκαμε μερικά χρήματα, εφτιάξαμε

заставляли читать: Помилуй мя Боже, а дедушка с бабушкой клали поклоны, или стояли на коленях.

Наконец, мне уже стало семнадцать лет, и бабушка умерла. Дедушка стал говорить мне: вот у нас нет хозяйки в дому, а как без бабы? Старший брат твой замотался, я хочу тебя женить. Я оказывался, представляя свое увечье, но дедушка настоял, и меня женили, выбрали девку степенную и добрую, двадцати лет. Прошел год, и дедушка мой сделался при смерти болен.

Призвавши меня, начал он прощаться и говорит: вот тебе дом и все наследство, живи по совести, никого не обманывай, да молись больше всего Богу, все от Него.

Ни на что не надейся, кроме Бога, ходи в церковь, читай Библию, да нас со старухой поминай. Вот тебе и денег тысяча рублей, береги, попусту не трать, но и скуп не будь, нищим и церквам Божиим подавай. Так он умер, и я похоронил его.

Брату стало завидно, что двор и имение отданы одному мне; он начал на меня злиться, и до того враг в сем помогал ему, что даже намеревался убить меня. Наконец, вот что он сделал ночью, когда мы спали и постояльцев никого не было: подломал чулан, где хранились деньги, вытащил их из сундука, да и зажег чулан. Мы услышали уже тогда, когда вся изба и двор занялись огнем, и едва выскочили из окошка, в том только, в чем спали.

Библия лежала у нас под головами, и мы ее выхватили с собой. Смотревши, как горел дом наш, мы между собой говорили: слава Богу! хоть Библия-то уцелела, хоть есть чем утешиться нам в горе. Итак все имущество наше сгорело, и брат от нас ушел без вести. Уже после узнали, когда он начал пьянствовать, да хвалиться, что он деньги унес и двор зажег.

Остались мы наги и босы, совершенные нищие, кое-как в долг поставили маленькую хижину, да

μια μικρή καλύβα και αρχίσαμε να ζούμε όπως οι ακτήμονες χωρικοί. Η γυναίκα μου ήταν προκομμένη κι άρχισε να πλέκη, να υφαίνει και να ράβη. Είχε πολλή δουλειά κ' έτσι συντηρούσε υποφερτά τον εαυτό της κ' εμένα. Εγώ με την πάθησι του χεριού μου δεν ημπορούσα ούτε σκέτα ξυλοπάπουτσα να φτιάχνω.

Έτσι εκαθόμουνα δίπλα της όταν εδούλευε και της εδιάβαζα κομμάτια από την Αγία Γραφή. Άκουγε πάντα με προσοχή και ευλάβεια και μερικές φορές έκλαιγε. Όταν ερωτούσα γιατί έκλεγε, λέγοντάς της, ότι ο Θεός μάς εχάρισε το πολυτιμότερο αγαθό, τη ζωή, αυτή μου απαντούσε: «Συγκινούμαι τόσο πολ.ύ από την ανάγνωσι της Αγ. Γραφής»!

Εκτελούσαμε όσα ο παππούς μας, μας είχε παραγγείλει, ενηστεύαμε συχνά, κάθε πρωί ελέγαμε τους Χαιρετισμούς της Παναγίας και την νύκτα εκάναμε εκατό μετάνοιες ο καθένας, για να αποφύγουμε το πέσιμό μας σε πειρασμό. Έτσι εζήσαμε ήρεμα δυό ολόκληρα χρόνια.

Αλλά αυτό που είναι εκπληκτικό, είναι το γεγονός, ότι αν και δεν καταλαβαίναμε, επειδή δεν είχαμε ακούσει τίποτε για την εσωτερική προσευχή της καρδιάς, παρά προσευχόμεθα με το στόμα μόνον και με τις μετάνοιες χωρίς βαθύτερη σκέψι, σαν κούκλες που κάνουν παιγνίδια, παρ' όλα αυτά, η επιθυμία για γνήσια προσευχή υπήρχε μέσα μας και οι μακρές προσευχές που τις ελέγαμε χωρίς να τις καταλαβαίνουμε, δεν μας εκούραζαν, αλλά πραγματικά μας άρεσαν.

Η καθαρή αλήθεια είναι, όπως ένας διδάσκαλος μου είπε κάποτε, ότι η μυστική Προσευχή πάντοτε κρύβεται μέσα εις την ανθρώπινη καρδιά. Ο άνθρωπος τις περισσότερες φορές δεν το γνωρίζει αυτό, αλλ' αυτή εργάζεται κατά τρόπο μυστηριώδη μέσα εις την ψυχή και προτρέπει σε εκδήλωσι, ανάλογα με του κάθε ανθρώπου την γνώσι και την δύναμι.

Ύστερα από δυο χρόνια που εζήσαμε έτσι, η σύζυγός μου αρρώστησε με υψηλό πυρετό. Την εκοινωνήσαμε και την ενάτην ημέρα της αρρώστιας απέθανε.

Τώρα ήμουν ολομόναχος εις τον κόσμον. Δεν ημπορούσα να κάμω καμιά εργασία κ' έπρεπε συγχρόνως να ζήσω· μά και η ζητιανιά μου φαινόταν ασυνείδητο πράγμα. Εκτός αυτού είχα τόση λύπη για το θάνατο της γυναίκας μου, ώστε δεν ήξευρα τί να κάμω. Όταν επήγαυα μέσα στην καλύβα κ' έβλεπα τα ρούχα της, επνιγόμεν εις τα δάκρυα τόσο, που δυό - τρείς φορές, έπεσα κάτω αναίσθητος.

Κατάλαβα, λοιπόν, ότι δεν ημπορούσα πιά να ζήσω εις το μέρος αυτό. Επούλησα την καλύβα μου για είκοσι ρούβλια και έδωσα τα λίγα ρούχα της γυναίκας μου εις τους φτωχούς. Επειδή ήμουν ανάπηρος, οι αρχές του τόπου μου δώσανε ένα

и стали жить бобылями. Жена моя была рукодельная мастерица: ткать, пряхть, шить, брала у люден работу, да день и ночь трудилась, и меня кормила. Я же по безрукости моей даже и лаптей плесть не мог.

Она бывало ткет или прядет, а я сижу около ее, да читаю Библию, и она слушает, да иногда и заплачет. Когда я спрошу: о чем же ты плачешь? Ведь, слава Богу, живем. То она и ответит: то мне умирительно, что в Библии-то очень хорошо написано.

Также помнили и дедушкино приказание, - постились часто, каждое утро читали акафист Божией Матери, и на ночь клали по тысяче поклонов, чтобы не искушаться. Итак жили мы спокойно два года.

Но вот что удивительно, что хотя о внутренней молитве, творимой в сердце, и понятия мы не имели и никогда не слышали, а молились просто только языком, да без толку клали поклоны, как болваны кувыркались, а охота к молитве была, и долгая наружная и без понятия молитва не казалась трудною, но отправлялась с удовольствием.

Видно правду мне сказал один учитель, что бывает тайная молитва внутри человека, о которой он и сам не знает, как она сама собою производится неведомо в душе, и возбуждает к молению, кто какое знает и как умеет.

По прошествии двух лет таковой нашей жизни, вдруг жена моя занемогла сильною горячкою и, причастившись, на девятый день скончалась.

Остался я один одинехонек, делать ничего не мог; пришлось ходить по миру, а было совестно просить милостыню; к тому же такая напала на меня грусть по жене, что не знал, куда деваться. Как бывало войду в свою хижину, да увижу ее одежду, или какой-нибудь платок, так и взвою, да и упаду без памяти.

Итак, не мог я долее переносить тоски моей, живши дома, а потому продал свою хижину за 20 рублей, а какая была одежда моя и жена, всю роздал нищим. Мне дали по калечеству моему вечный увольнительный паспорт, и я

<p>διαβατήριο, το οποίο με ελευθέρωνε από κάθε δημόσια υποχρέωση και έτσι παίρνοντας μαζί μου την Αγία Γραφή άρχισα τα ταξίδια χωρίς να ενδιαφέρωμαι πού πηγαίνω.</p> <p>Έπειτα από λίγο καιρό άρχισα να σκέπτομαι πού θα ήμπορούσα να πάγω και είπα με τον εαυτόν μου: Πρώτα απ' όλα θα πάγω εις το Κίεβο. Θα προσκυνήσω εκεί τα μέρη αυτών που ευαρεστήσανε το Θεό και θα τους παρακαλέσω να με βοηθήσουν στα βάσανά μου.</p> <p>Κάνοντας τις σκέψεις αυτές, άρχισα να αισθάνωμαι καλύτερα κ' εγένισε η ψυχή μου από ανακούφιση, αρχίζοντας το ταξίδι μου για το Κίεβο. Από τότε, δέκα τρία ολόκληρα χρόνια έχω περάσει ταξιδεύοντας από τόπο σε τόπο, κ' έχω προσκυνήσει σε πάμπολλες εκκλησίες και σε μοναστήρια, αλλά τον τελευταίο καιρό έχω περπατήσει περισσότερο μέσα σε λειβάδια και στέππες. Δεν ηξεύρω αν ο Θεός θα ευδοκήση να πάω εις την Ιερουσαλήμ. Εάν αυτό είναι η θέλησί Του, τα αμαρτωλά μου κόκκαλα θα αναπαυθούν εκεί.</p> <p>«Και πόσων χρόνων είσαι τώρα»; «Τριάντα τριών». «Ωστε, αγαπητέ μου αδελφέ, έχεις φθάσει την ηλικία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού»!</p>	<p>немедленно взял свою любезную Библию, да и пошел куда глаза глядят.</p> <p>Вышедши, думал я, куда ж теперь идти? Пойду прежде всего в Киев, поклонюсь угодникам Божиим и попрошу их помощи в скорби моей.</p> <p>Как скоро решился на сие, стало мне легче, и дошел я до Киева с отрадою. С тех пор, вот уже 13 лет, безостановочно странствую по разным местам; обходил много церквей и монастырей, а теперь все уже больше скитаюсь по степям, да по полям. Не знаю, благоволит ли Господь добраться до святого Иерусалима. Там пора бы, если будет воля Божия, уже и грешные кости похоронить.</p> <p>А сколько тебе от роду лет? - Тридцать три года.</p> <p>Возраста Христова!</p>
---	--